

fuzinar

Leto XX

Ravne na Koroškem, 15. februarja 1983

Št. 2

Človek, ne obcestna svetilka

V letu dni je februarjskih osemindvajset ob mislih za v naprej še pravnih tudi za razmišljanje o kulturni beri prejšnjega leta.

Leto 1982 je bilo v tem našem koroškem kotu kulturno bogato.

Nismo le ponesli v slovenski filmski svet Prežiha in tokrat njegovega Svetnečega Gašperja, Slovenija je za naš kulturni življenj ponovno slišala od Vresovcev na začetku 10. kongresa Zveze sindikatov, in še več novega zvedela o ljudeh Koroške s knjigo Marije Makarovičeve *Strojna in Strojanci*.

Doma je bilo veliko že ustaljenega: Prežihove slavnosti s

pevske revije od Pliberka do Traberka, podelitvijo Vorančevih plaket občinsko revijo lutkovnih in dramskih skupin, slikarskimi in drugimi razstavami — bogata izbira z željo, da bi bilo za vsakega našega človeka kaj doživeti Prežihovemu spominu vrednega.

80-letnico je praznoval Pihalni orkester ravenskih železarjev, ki se je vsa leta »bogatil v znanju in po številu, in kar je bil nekoč nesmiselni sen semena, je plod iz leta v leto uresničeval«. Praznik je bil z razstavo in koncertom.

Bila je lani tudi že 13. slikarska kolonija Raven.

Avgust je prinesel kraju zelo dolgo zeleno knjigarno in november je na široko odprl vrata nove šole in vrta na Lešah — za igre in znanje in kulturne občutke.

Razživela se je lani tudi železarniška kulturna dejavnost. Prvi delavci so že dobili Suhodolčanove bralne značke, na odru Titovega doma so roke kovačev in vzmetarjev in ključavničarjev nategovale mehe in med drugimi slovenskimi železarji — slikarji samouki sta tudi naša dva »šla v šole«, da bi se naučila bolje vleči čopič, mešati barve in bolj videti motive v likovnem svetu.

Dajali so lani vse od sebe tisti, ki jih je delo za kulturo v imenu kulture že toliko prevzele, da morajo peti, plesati, go-

diti, fotografirati. Svojevstveno sta izražala sebe otročad in mladina, svojevstveno kulturno so živeli tisti s knjigo. Ogromno so si vsi naredili in si največkrat zadovoljali.

Niso pa si mogli, ko so režali v njih goli stoli in gole stene namesto ljudi, ki so jim hoteli dati doživeti. Pa ljudje niso imeli časa, ne volje in ne hotenja — po misli: Kaj bi bil človek, če ti je težko biti človek. Bodi raje obcestna svetilka. (Kosovel).

Leto 1983 bo spet hotelo mnogo, saj je kulturno delo v njem zamišljeno obsežno: Prežih bi imel avgusta 90. rojstni dan in novembra bo minilo 40 let od zgodovinskega dne v Jajcu. Zato bodo Vorančevi dnevi '83, re-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

trospetivna filmov, posnetih po Prežihovih delih, poletne kulturne prireditve na prostem, slikarska kolonija Ravne '83, osrednja razstava ob mesecu knjige, in tudi železarniški program kulturnega življenja je dokaj pester.

Ne bodimo obcestne svetilke! Prihodnji časi bodo zahtevali ljudi. Oplemenitimo se, možnosta za to je bilo dosti lani in jih je letos, vsak dan so: pri plesalcih po ljudsko, pri Fužinarju, pri knjigi, pri vas doma, pri soncu na travi.

Helena Merkač

Akcijski program – mobilizacija za uresničevanje dogovorjenih nalog

Pogoji dela in poslovanja bodo letos težji kot lani. To nas sili v iskanje novih poti in rešitev. Letos moramo povečati proizvodnjo in izvoz, osvojiti nove proizvode za izvoz, iskati boljše tehnologije, izboljšati organizacijo dela in izbrati delovnega časa.

Osebnih dohodkov bodo rasli le, če bomo izboljšali produktivnost, izvozne rezultate, gospodarnost in donosnost. To je nova usmeritev, saj smo še lani dvigali osebne dohodke odvisno le od rasti dohodka, a ne glede na resnično boljše rezultate dela.

materiali in časom je dokaz za kvaliteto. Tu lahko vsak delavec pokaže ustvarjalnost pri delu in v bližnjem okolju. — Za vsakodnevno izvajanje teh nalog so odgovorni neposredni vodje delovnih procesov.

Disciplina se ne zagotavlja pri izhodu iz železarne, ampak le na delovnem mestu. Zanj so odgovorni ravnatelji in vodje neposrednih delovnih procesov.

Investicije, predvsem zaključevanje investicij, so prednostna naloga. Strokovne službe tozgov, v katerih se investicije izvajajo, in PII si morajo kar najbolj pri-

družbenih funkcij in vseh vodilnih in vodstvenih delavcev.

Začenjamo tudi dograjevati in dosledneje izvajati osebni prispevek, širimo sistem skupnega prihodka v delovni organizaciji in dograjujemo sistem svobodne menjave dela v del. organizaciji. Nosilec dejavnosti je ravnatelj del. skupnosti za kadre in splošne zadeve.

KONKRETNE NALOGE

— **Pridobivanje deviz** z izvozom in združevanjem je osnova za redno proizvodnjo. Tozd Komerciala bo redno nadziral akcijo izvoza in uvoza ob čim večji štednji z devizami.

— **Usklajevanje delovnega procesa** in njegovo prilagajanje proizvodnim in tržnim možnostim je v času neenakomerne preskrbljenosti z materiali in energijo še posebno pomembno, saj je od tega odvisno izvajanje dobavnih rokov. — Strokovna komisija bo do 1. 3. 1983 pripravila predloge za popolno obvladovanje in usmerjanje proizvodnih procesov.

— **Organizacijo dela** bomo izboljšali s strokovno povezavo in usklajenostjo služb za študij dela, za razvoj tehnologije, za standardizacijo in za organizacijo poslovanja. Projekt bo izdelala delovna skupina del. skupnosti za gospodarjenje. Ta del. skupnost bo letos izdelala tudi manjkajoče organizacijske predpise.

— **Hitra ponudba** je zelo pomembna za pridobitev naročil, posebno izvoznih. Projekt o usklajenem delovanju strokovnih služb tozgov Komerciala in RPT bo izdelala do 1. 4. 1983 strokovna komisija.

— **Za sprejemanje poslovnih odločitev** je nujna povezanost

služb za cene, za vrednostne analize, ponudbenega in prodajnega oddelka. Projekt funkcionalne povezanosti pripravi strokovna komisija do 1. 3. 1983.

— **Komerciala mora biti notranje organizirana tako, da bo dajala čim boljše rezultate.** Strokovna komisija bo do 15. 3. 1983 pripravila oceno sedanje angažiranosti in predlog morebitnih sprememb.

— **Rezultati usmerjene in množične inovativne dejavnosti** so velikega pomena za naš razvoj. Komisija bo do 15. 3. 1983 ocenila stanje in dala morebitne predloge za izboljšanje.

— **Varčevanje z energijo** moramo še povečati. Zato bodo v tozdih Jeklarne, Valjarna in Kovačnica, ki so glavni porabniki energije, ustanovili stalne strokovne teame s to nalogo.

— **Zbiranje in sortiranje legiranih odpadkov** v železarni naj bi uredil projekt, ki ga bo do 1. 3. 1983 pripravila strokovna komisija.

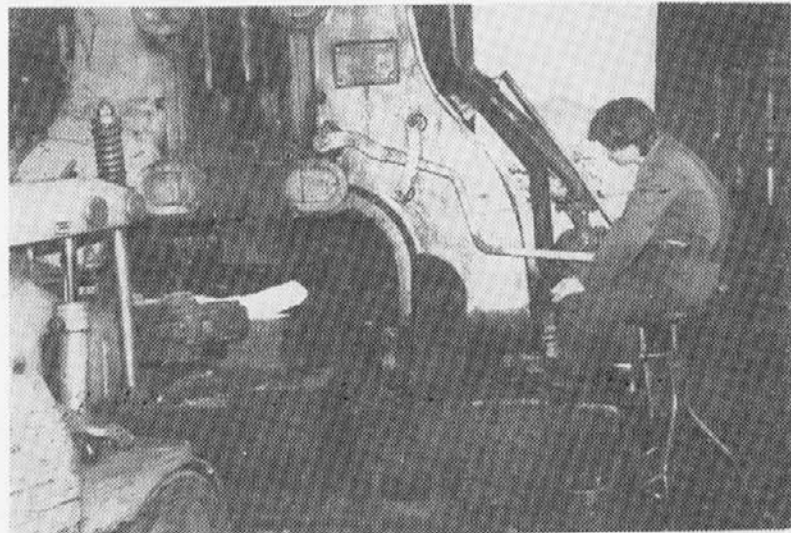
— **Nadaljnji razvoj in prednostne naloge računalništva** in avtomatizacije proizvodnje bo preučila strokovna komisija do 15. 3. 1983.

— **Sistem poslovnih informacij** omogoča hitro reševanje poslovnih nalog. Delovna skupina bo do 1. 3. 1983 pripravila predlog dopolnitev.

— **Skupni prihodek** z našimi največjimi kupci in dobavitelji moramo zagotoviti še letos.

— **Projekt izobraževanja ob delu in izboljševanje kadrovske in izobrazbene sestave zaposlenih** bo do 1. 3. 1983 izdelala del. skupnost za kadre in splošne zadeve.

(Vir: akcijski program)

Iz lahke kovačnice

Akcijski program določa nekatere konkretne naloge, ki jih moramo predvsem uresničiti, če želimo doseči vsaj takšne proizvodne in poslovne rezultate, kot smo jih opredelili v planskih aktih.

NALOGE VSEH

Strokovno delo ima velik vpliv na premagovanje težav. Čas zahteva ofenzivno obnašanje vsake strokovne službe, saj je le tako mogoče hitreje napredovati. Strokovne službe se morajo dokazovati z reševanjem konkretnih problemov proizvodnje, poslovanja in razvoja, ne le z dajanjem informacij, pripravljanjem splošnih analiz itn. — Vodje bodo morali ob polletju dokazati ustvarjalnost svojih služb.

Naše velike rezerve so dosledno izvajanje organizacijskih in tehnoloških predpisov, usmerjena inovativnost vsakega delavca in ustvarjanje primerne vzdušja. Varčevanje z energijo,

zadevati, da bo letos dokončano, kar je planirano. Odgovorni so ravnatelji.

Začetne težave pri zagonu novih tozgov je treba čim hitreje odpraviti. Armature, Bratstvo, Livarna posebne litine, Trdine, Težki strojni deli in modernizacija jeklarne potrebujejo posebno pomoč vseh strokovnih služb. Zagotoviti jim moramo tudi prednost pri medsebojnih dobavah. — Odgovorni so vsi ravnatelji in vodje strokovnih služb.

Na področju družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov moramo takoj začeti uresničevati tiste akte, ki smo jih sprejeli oktobra 1982. Nova vloga delovne skupine, obveščanje, konkretizacija odgovornosti, konkretnjša vloga DPO, bolj domišljeni postopki samoupravnega odločanja; opredelitev arbitraže in poravnalnega sveta, vse te in mnoge druge spremembe zahtevajo veliko zavzetost delavcev, posebno ravnateljev, nosilcev

Iz dela sindikata

PRIPRAVE NA LETNO AKCIJSKO KONFERENCO

V razpravi zadnje seje izvršnega odbora konference sindikata 20. januarja so delegati oblikovali več pomembnih stališč in sklepov.

1. Pri pregledu uresničevanja sklepov in stališč predhodnih sej so ugotovili, da so mnogi sklepi ostali neuresničeni zaradi nespozornosti med IO konference sindikata in med tistimi, na katere je IO zahteve oz. vprašanja naslavljal. Da do tega ne bo več prihajalo, nameravajo v kratkem z vsemi sklicati sestanek, da bodo razčistili vprašanje: ali lahko IO konference sindikata vprašanja naslavlja neposredno ali ne.

2. Glede na nekatere probleme pri pripravi končnih informacij o poslovanju je IO sprejel naslednje stališče: v Železarni Ravne se bomo pri akciji zaključnega računa poskušali približati usmeritvam republiškega sveta ZSS. Morebitna odstopanja in obrazložitve zanje bomo nato poslali temu svetu, da mu bodo smernice za akcijo v prihodnjem letu. IO je istočasno sprejel rokovnik akcije zaključnega računa, kot ga je oblikovala Delovna skupnost za računovodstvo.

3. Letna akcijska konferenca bo po sklepu IO konec februarja. Na seji so se pogovarjali o pripravah nanjo; komisije pri IO konference bodo napisale poročila o svojem delu in v njih nakazale probleme; IO sindikata bodo analizirale svoje letne konference, poročila pa bodo pred akcijsko konferenco obravnavali na sindikalnih skupinah. Delegati na seji IO so izbirali tudi temo za konferenco med več možnostmi: Kje smo pri izvajanju akcijskega programa, Uspešnost političnega delovanja itd.

O letni akcijski konferenci bomo v Informativnem fužinarju še pisali.

4. Pri obravnavi pravilnika o maloprodaji so delegati ugotovili, da je treba nekatere podrobnosti še doreči.

5. Na osnutek pravilnika o delovnih razmerjih je imela konferenca nekaj pripomb, podprla pa je pozitivno spreminjanje določil listin o delovnih razmerjih. Tudi IO OO sindikata so se pravočasno in tvorno vključili v razpravo. Še pred DS delovne organizacije so se sestali predsedniki OO, nakazali nekaj problemov pri pretoku informacij ter tudi zaradi tega predlagali, da se rok-

predviden za sprejem pravilnikov, prestavi na kasneje.

6. IO konference sindikata je podprl predlog potreb sredstev iz sklada skupne porabe za financiranje delovanja družbenopolitičnih organizacij, saj je v skladu s širšimi družbenimi usmeritvami pri oblikovanju sredstev za skupno porabo.

(Vir: Informacija člana IO konference)

NEKAJ IZ TRO

Sindikalna organizacija v tozdu TRO je ena zelo delavnih v železarni. Zasluga za to gre izvršilnemu odboru in posebej rekreatorju Jakobu Paradižu, ki je za svojo dejavnost dobil priznanje na letni konferenci konec decembra v Družbenem domu na Prevaljah.

Prvič smo se zbrali v tem našem lepem domu in vsi smo bili na kraju zadovoljni. Prvič je bil tudi program malo drugače postavljen. Uvod je bil kulturno obarvan, kar so vsi prisotni z navdušenjem sprejeli. Ogledali smo si dva filma. Prvega o samorastniku pedvniku Mavrelu s Strojne, drugega o ročni izdelavi pil. Tov. Šipek nam je iz svoje knjige prebral o srečanju Mavrela s partizani. Gledali smo koroške narodne pleske, ki so jih predstavili učenci. Zapel pa nam je tudi naš oktet TRO. Za zelo pester spored gre vsa zahvala Tov. Šipku, oktetu TRO, učencem iz osnovne šole Franja Goloba in Koro-

škemu kinu klubu s Prevalj. Po kulturnem uvodu se je začel uradni del, ki pa se je s poročili in debatami kar zavlekel. Tako se je po njih res prilegla zakuska, ob prijetni glasbi ansambla Novi kvik pa smo se vrteli dolgo v jutranje ure.

Po dopustih septembra smo organizirali dvodnevni izlet na Rab. Udeležilo se ga je 50 sodelavcev. Vsi so izlet in organizacijo zelo pohvalili. Ogledali smo si dosti znamenitosti po domovini, še celo kopali in seveda naplesali smo se. Vsi skupaj pa si želimo več takšnih ali podobnih izletov.

Proti koncu leta si je OO sindikata zadala nalogo, da s svojimi člani uredi park. Vsa pohvala gre sodelavcem, ki so sodelovali v akciji in se trudili pri urejanju že tako lepega parka.

Rekreatorji so pripravili več tekmovalj v malem nogometu v telovadnici, kjer je bila ekipa uprave nepremagljiva. Vidi se bogata dejavnost, velika udeležba (bila bi lahko še večja) na naših prireditvah. Upam, da nam stabilizacija ne bo preveč rezala pri teh prireditvah, kjer se sprostimo, zblizamo in se telesno utrdimos.

Se na nekaj bi opozoril. Imamo veliko sodelavcev, ki se radi kopajo. Na vprašanje, zakaj bolj ne izkoriščajo našega lepega bazena, enoglasno odgovorjajo: »Premrzla voda«. Pravijo, da bi lahko vsako soboto in nedeljo bilo okrog 32°, saj je bazen naš — železarniški.

Herman Čepelnik

predlogi pa ne pridejo do zaželenega mesta

— popularnost ukrepov v zadnjem času kaže neučinkovitost drugih metod

— v partijsko delo je treba vnesti odkritost in kulturo kritike.

Geza Bačić, član predsedstva CK ZKS, ki se je javne razprave udeležil, je dejal, da smo komunisti polovičarski in se prehitro prilagajamo splošnemu vzdušju, pri tem pa se ne zavedamo, da

je delež člana ZK za vse neumnosti večji kot pri drugih. Občutljivi smo na kritiko in jo jemljemo kot osebni napad, namesto kot dobronamerno napotilo, kako odpraviti neko slabost. Metode dela nismo razvili do tiste stopnje, da bi se zanj tudi do konca pretolkli.

Tako je v zaključni misli znova bila poudarjena rdeča nit razprave: več odkritosti in boljše metode dela v ZK.

Z. Strgar

KNJIG DOVOLJ, BRALCEV PREMALO

25. januarja so v študijski knjižnici odprli razstavo marksistične literature, ki sta jo skupaj pripravili študijska knjižnica in medobčinsko študijsko središče ZKS za Koroško in je bila posvečena 10-letnici delovanja Politične šole CK ZKS.

Po otvoritvi so se v marksistični branici za okroglo mizo kresale misli na temo »O nekaterih aktualnostih idejnopolitičnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja v zvezi komunistov.«

Ivan Godec, izvršni sekretar P CK ZKS, je v uvodni besedi dejal, da namen marksističnega znanja ni na pamet znanje definicij in poznavanje citatov, marveč se mora to odražati v praksi kot usposobljenost za marksistično analizo razmer v lastnem okolju.

V razpravi so ugotovili, da je marksistične literature dovolj, potrebe po njej pa so pri članih ZK nezadostne. Spremeniti bi bilo treba tudi kakšno metodo v dosedanjem načinu idejnopolitičnega usposabljanja. Predavateljski aktiv je npr. deležen premalo pozornosti. Ni jih dovolj, ti, ki so, pa niso vedno na tekočem z aktualno problematiko, zato bi

bilo večjih dobro zamenjati predavatelja, slušatelja ali metodo študija.

Geza Bačić, član predsedstva ZKS, je dejal, da usposabljanja oziroma znanja ne znamo, nočemo ali ne moremo izkoristiti za spreminjanje obstoječega v novo, višjo kvaliteto, da še nismo v fazi ustvarjalne motiviranosti in da večina članstva pravzaprav niti ne želi stalnega usposabljanja. K temu je prof. Bojan Borštnar dodal tezo, da znanost in znanje v praksi nista zaželeni, ker to pomeni kritiko obstoječega, da družbena klima torej odrinja znanje kot vrednoto, čeprav skozi partijske dokumente trdi nasprotno.

Idejnopolitično usposabljanje pa ima ob svoji desetletnici organiziranega delovanja pokazati tudi kaj več od dilem in težav. Je to 1500 slušateljev, ki so uspešno opravili teoretični del izobraževanja in se uveljavili v praksi z dobrim delom na odgovornih funkcijah, so to številne knjige, brošure, učbeniki, ki so zapolnili veliko vrzel na tem področju in vedno znova ponujajo možnosti za širjenje marksističnega znanja.

Zlatka Strgar

Javna razprava komunistov

VEČ ODKRITOSTI, MANJ ZAMERE, BOLJŠE METODE DELA

Januarja in februarja so ali še bodo komunisti na javnih razpravah obravnavali gradivo o aktualnih vprašanjih in nalogah ZKS pri utrjevanju idejne, akcijske usposobljenosti in organiziranosti ZKS. Razprava naj bi pokazala, kako smo v času po kongresih in zlasti po obeh sejah CK ZKS in CK ZKJ uresničevali svoje programske dogovore, dosegali uspehe oz. premagovali slabosti in pomanjkljivosti v partijskem delu, pa tudi kakšno je usposobljenost ZK za učinkovito reševanje problemov družbenega razvoja v zaostrenih gospodarskih in političnih razmerah.

25. januarja je predsedstvo občinskega komiteja skupaj z aktivom komunistov neposrednih proizvajalcev na Ravnah organiziralo javno razpravo. Raz-

pravljalci so se v glavnem osredotočili na pomanjkljivosti, manj pa na uspehe preteklega delovanja. Kakšnih posebnosti pa ravenki komunisti nimajo, ne v dobrem ne v slabem. Glavne misli je mogoče povzeti v naslednje:

— gradiva za seje so preveč načelna

— vez med osnovno organizacijo ZK in predsedstvom komiteja je običajno preohlapna, prav tako med delovnimi organizacijami SOZD

— sestankov je glede na rezultate preveč, zato se pri članstvu pojavlja otopelost

— sklepi so načelni in posameznik se v njih ne vidi

— dober član ZK se v svoji OO ne počuti varnega, saj obstaja strah pred šikaniranjem, njegov

ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE V ZK

V železarni in rudniku se tuintam še vedno komu stoji za bivišim komitejem. Obe delovni organizaciji sta tako veliki, da težko delata poenoteno, če ni ustrezne koordinacije. Zato je rešitev v organizaciji akcijskih konferenc dobrodošla. Konferenca v železarni šteje 38 članov, kar pomeni, da so zastopane vse osnovne organizacije — tudi iz dislociranih tozdov. Predsedstvo konference pa šteje 12 članov.

Delovno so naravnani na naslednja področja:

- razvoj samoupravnih odnosov v DO
- razvoj dohodkovnih odnosov med tozdi in svobodna menjava dela med tozdi in del. skupnostmi
- gospodarski razvoj celotne DO ali SOZD
- poslovno tehnično in raziskovalno sodelovanje ter združevanja dela in sredstev v DO ali SOZD

Organizacijske spremembe so tudi v krajevnih skupnostih, kjer so ustanovljeni sveti zveze komunistov, v katerih se povezujejo vse OO ZK, ki delujejo na območju KS.

Svet ZK z OO ZK in občinskim komitejem ZKS organizira posvetovanja, konference in druge oblike akcijskega povezovanja OO ZKS in članov, ki živijo v KS. V občini so oblikovali 9 svetov, od tega štiri za Ravne.

Neaktivni mladi komunisti

V železarni je precej neaktivnih mladih komunistov. Iz podatkov, ki jih je dobila koordinacija OO ZKS železarne, je razvidno, da so po eden ali več mladih komunistov neaktivni v trinajstih tozdih, v kontroli kakovosti pa jih sploh ni.

Stroški pod družbeno kontrolo

Višje stroške dnevnic, kilometrin, prevozov in reprezentance so v tritretletju lanskega leta imeli v 17 tozdih oz. del. skupnostih. Podatkov za vse leto še nimamo, verjetno pa prekoračiteljev ni manj. Na koordinaciji ZK v železarni so se dogovorili, da naj bi o povečanju stroškov razpravljale vse osnovne organizacije ZK, vendar pa naj bi o tem spregovorili tudi na delavskih svetih, komisiji za gospodarjenje ali komisiji samoupravne delavske kontrole.

(Vir: predlog formiranja svetov ZK v KS, organiziranje akcijskega povezovanja OO ..., zapisnik koordinacije OO ZK železarne)

6. 1. 1983 je našo železarno obiskal zvezni sekretar za ljudsko obrambo admiral Branko Mamula

December v številkah

Predvideni plan skupne proizvodnje v decembru je bil presežen za 2,2 odst., v kumulativni smo tu zaostali za 4,6 odst. Odprema je zaostala za 7,2 odst., v kumulativni 0,1 odst. Prekoračitev fakturirane realizacije znaša 41,4 odst., v kumulativni sedaj beležimo prekoračitev 8,3 odst. Pri uvozu smo pri dolarski vrednosti presegli predvideni plan za 9,4 odst., zaostanek v kumulativni 2,8 odst. Pri dinarnih znaša prekoračitev 67,7 odst., v kumulativni 19,8 odst. Prodaja na domačem trgu pa je bila v novembru presežena za 35,7 odst., v kumulativni 5,7 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. Kljub uspešno zaključenemu mesecu so nastale v TOZD večje težave zaradi pomanjkanja sinterdolomita. Druge surovine so bile na razpolago, vendar so zaradi mokrega stanja otežkočale proizvodnjo. Jekla je bilo izdelanega okoli 600 t manj, kot je bilo pričakovano. Porabljeno pa je bilo več elektro energije, elektrod in ognjevzdržnega materiala.

TOZD JEKLOLIVARNA. Večjih težav v zvezi z oskrbo s surovinami in energijo ni bilo. Kljub temu pa je predvidena mesečna proizvodnja zaostala za načrtovano za 1,3 odst., v kumulativni prekoračitev 1,8 odst. Zaradi pomanjkanja naročil ni bil v decembru izpolnjen predvideni plan izvoza.

TOZD VALJARNA. Preskrba z vložkom iz jeklarne je bila zadovoljiva. Od tod tudi nekoliko višja proizvodnja gredic; prekoračitev plana 3,1 odst. Proizvodnja na srednji progji je zaostala za predvidenim planom 2,5 odst., na lahki progji 29,5 odst. Ob ugodnem asortimentu pa je bil vrednostni plan presežen za 12,9 odst.

TOZD KOVAČNICA. Kljub dobri oskrbi z vložkom je bila proizvodnja v decembru le 80,9

odst., saj je v medfazi na žarjenju ali ohlajanju ostalo okoli 400 t več jekla kot v prejšnjem mesecu. Kvaliteta jekla je zadovoljiva, le da se od septembra 82 dalje pojavljajo v večjem obsegu vzdolžne razpoke.

TOZD JEKLOVLEK. Predvideni mesečni plan je TOZD presežila za 6,8 odst., in to pri vlečenem jeklu za 3,3 odst. in luščnem jeklu 54,4 odst. Zaostala pa je proizvodnja brušenega jekla za 5,4 odst. in vlečene žice za 62,1 odst. Glavni vzroki so: toplotna obdelava, pomanjkanje delavcev in neprimeren asortiment.

TOZD ORODJARNA. TOZD je presežila predvideni plan za 7,8 odst., proizvodnja je potekala po že ustaljenem redu. Zastoji se pojavljajo na istih agregatih kot v minulih mesecih.

TOZD STROJI IN DELI. Ob nižji proizvodnji v novembru zaradi delno neodpremljenih proizvodov znaša v decembru prekoračitev predvidenega plana 55,6 odst., saj je bila odpremljena vsa zaostala proizvodnja.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Ob izpadu proizvodnje gredic je TOZD dosegla le 72,5 odst. proizvodnjo. Pri nožih je bil plan presežen za 9,3 odst., pri vrtnem orodju pa 66,6 odst.

TOZD PNEVMATICNI STROJI. Predvideni mesečni plan je TOZD presežila za 4,6 odst. Pri pnevmatičnih strojih je bil plan presežen za 11,7 odst., lafetah 128,5 odst. Zaostaja pa pri orodju za 30,0 odst. in vrtnem orodju 66,7 odst.

TOZD VZMETARNA. Zaradi zelo neugodnega asortimenta — proizvodnja lahkkih vzmeti in obratovanja predvsem le enega kalilnega stroja TOZD ni uspela doseči predvidenega plana proizvodnje, zaostanek 19,1 odst.

Žarenje

TOZD TRO. TOZD je dosegla 85,7 odst. načrtovane proizvodnje. V proizvodnji so bile težave pri peskanju orodja zaradi nečistega komprimiranega zraka, primanjkovalo pa je tudi rezervnih delov.

TOZD KOVINARSTVO. Ob 90,3 odst. doseženi mesečni proizvodnji znaša kumulativa 100,1 odst. TOZD ni imela večjih težav.

TOZD ARMATURE. Vzrok nedoseganja predvidenega plana proizvodnje je predvsem v nepravčasnem in nekompletiranem vložku ter nepravčasni dobavi vijake in tesnilne robe iz uvoza. Zaradi še ne sklenjene pogodbe s SZ pa je izpadla tudi vsa realizacija zasnov, namenjena za to področje.

TOZD BRATSTVO. Ob resnejšem pristopu in boljši organizaciji dela je TOZD dosegla doslej največjo, 84,0 odst. mesečno pro-

OSKRBA Z ENERGIJO

V decembru je bila oskrba z vsemi primarnimi energetske mediji zadovoljiva, s tem pa so bili vsi porabniki z vso energijo redno oskrbovani, tako da zaradi tega ni bilo motenj v proizvodnji.

V decembru je bilo dobavljeno:

— elektro energije	19.568.320 kWh
— zemeljskega plina	4.329.940 Nm ³
— butan - propana	27.700 kg
— mazuta	1.738.810 kg
— koksa	7.800 kg
— karbida	14.670 kg
— kurilnega olja	13.831 kg
— hladilne vode	923.057 m ³

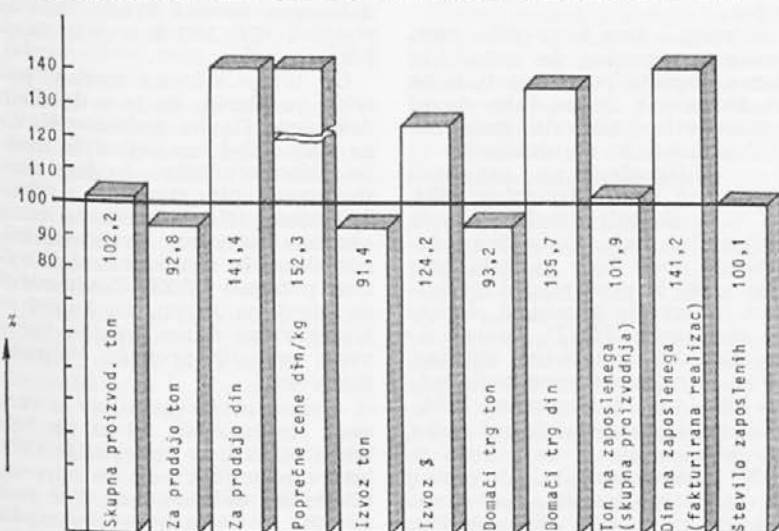
DOSEGANJE DELOVNIH NORM

V decembru so bile delovne norme po tozdih dosežene takole:

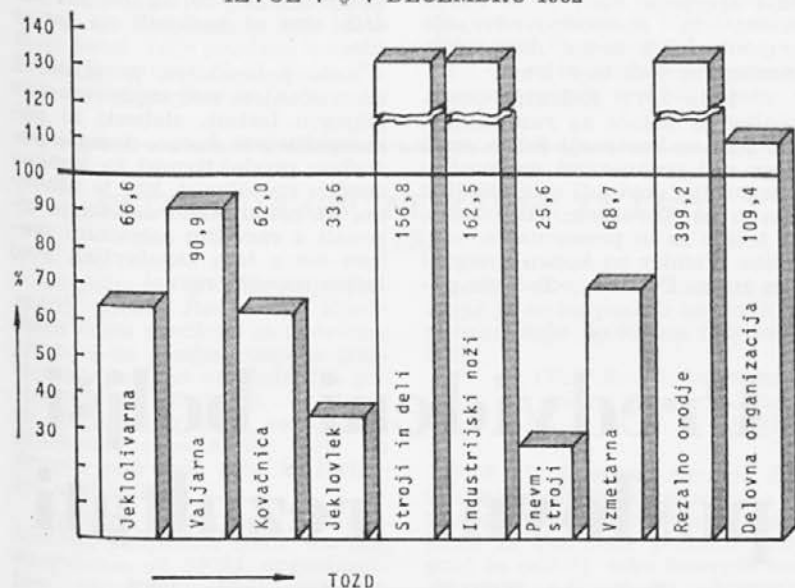
— Jeklarne	120,2 %
— Jeklolivarna	114,8 %
— Valjarna	114,5 %
— Kovačnica	113,4 %
— Jeklovlek	112,2 %
— Kalilnica	110,8 %
— Orodjarna	119,1 %
— Stroji in deli	120,7 %
— Industrijski noži	121,6 %
— Pnevmatični stroji	114,8 %
— Vzmetarna	117,4 %
— TRO	117,0 %
— Skupaj TOZD metalurške proizvodnje	115,3 %
— Skupaj TOZD mehanske predelave	118,9 %
— Skupaj delovna organizacija	116,9 %

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ %		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	DEC.	kumul.	DEC.	kumul.	DEC.	kumul.	DEC.	kumul.	DEC.	kumul.	DEC.	kumul.
JEKLARNA	106,2	94,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	98,7	101,8	105,8	106,3	131,0	118,4	66,6	77,5	106,1	100,7	136,1	122,0
VALJARNA	100,3	95,2	86,6	100,2	112,9	106,4	90,9	109,7	154,0	138,6	106,1	101,1
KOVAČNICA	80,9	103,3	87,2	104,6	145,7	110,8	62,0	101,5	98,8	128,0	150,6	108,9
JEKLOVLEK	106,8	100,5	101,7	98,0	115,6	108,4	33,6	60,2	53,9	75,2	123,7	112,8
ORODJARNA	107,8	82,4	73,7	95,8	133,8	112,7	-	10,4	-	11,9	146,4	122,2
STROJI IN DELI	155,6	94,9	157,5	94,8	253,0	116,3	156,8	119,9	248,2	149,6	255,3	100,6
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	111,5	97,7	129,5	92,6	152,2	108,7	162,5	73,1	225,4	87,2	91,8	128,2
- GREVICE	-	114,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	72,5	103,4	129,5	92,6	153,2	109,4	162,5	73,1	225,4	87,2	91,8	128,2
PNEVMATICNI STROJI	104,6	98,0	106,4	95,3	136,0	101,4	25,6	57,3	29,8	69,5	140,1	102,6
VZMETARNA	80,9	91,0	83,0	91,3	95,5	94,5	68,7	77,1	115,1	93,4	92,4	94,6
REZALNO ORODJE	85,7	109,6	109,6	93,3	127,2	121,9	399,2	149,4	634,0	203,4	78,7	114,1
KOVINARSTVO	90,3	100,1	100,7	103,3	112,5	107,6	-	-	-	-	112,5	102,0
ARMATURE	43,2	80,5	52,9	77,0	96,0	92,9	-	-	53,8	71,6	174,3	103,9
BRATSTVO VARVARIN	84,0	27,1	80,0	25,0	89,0	29,0	-	-	-	-	89,0	29,0
KALILNICA	-	-	-	-	90,8	96,7	-	-	-	-	90,8	96,7
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	144,3	87,3	-	-	-	-	144,3	106,1
DELOVNA ORGANIZACIJA	102,2	95,4	92,8	99,9	141,4	108,3	109,4	97,2	167,7	119,8	113,7	105,7

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V DECEMBRU 1982

IZVOZ V \$ V DECEMBRU 1982

izvodnjo. Zaradi zmanjšanja kapacitet VF generatorja, ki dela le s 40 odst. zmogljivostjo, pa je prišlo do zastojev pri kovanju.

NABAVA

Nabava starega železa v decembru je bila zadovoljiva. Dohod je potekal enakomerno, tako da ni bilo pomanjkanja vložka. Precejšnje težave so bile le z nabavo ferolegura, neredna pa je bila tudi dostava grafitnih elektrod, tako da smo jih morali nekaj uvoziti, da ni prišlo do zastojev v proizvodnji. Oskrba z nemetalnimi dodatki in ostalimi materiali je potekala neredno.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V decembru je znašal izkoristek delovnega časa 81,01 odst., odsotnosti pa 18,99 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

letni dopust	14,04 %
izredno plačani dopust	0,43 %
službena potovanja	0,27 %
boleznine do 30 dni	2,99 %
boleznine nad 30 dni	3,26 %
neplačane odsotnosti	0,15 %
druge plačane odsotnosti	0,85 %

IZVOZ

Predviden konvertibilni mesečni načrt izvoza tudi v decembru ni bil dosežen, doseženo 86,0 odst. Bistveno boljši so rezultati na klirinškem področju, saj smo z izvozom v decembru presegli skupno načrtovani klirinški izvoz v kumulativi za 15,0 odst.

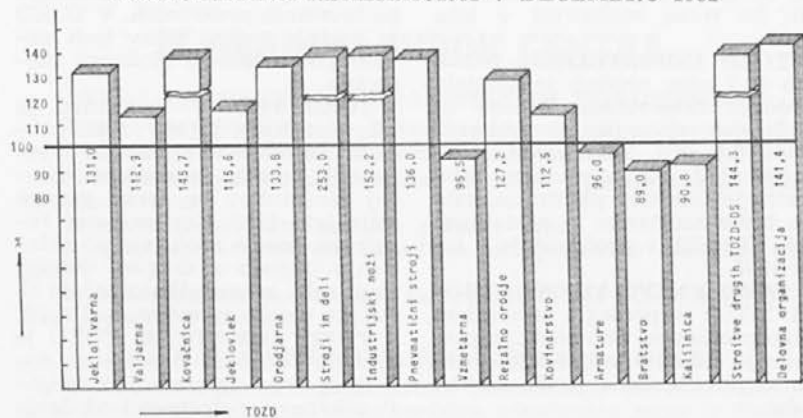
Kljub prizadevanjem vseh TOZD — izvoznikov, da v decembru čim več odpremo in se čimbolj približamo načrtovanemu konvertibilnemu načrtu, zamujenega nismo uspeli nadoknaditi.

Pri izvozu izdelkov metalurških TOZD, ki največ izvažajo v Zahodno Nemčijo, naročniki zaradi praznikov, ki se začnejo že v začetku 3. dekadde meseca decembra, zaradi inventur, izčrpanosti inozemskih špediterskih kontingentov in delne zapore brezarinskega uvoza v države EGS, smo zabeležili slabše rezultate, kot smo jih predvidevali v začetku decembra. Ostali TOZD mehanske predelave so svoje obveznosti, predvidene za december, izpolnili.

UVOZ

Zaradi znane devizne situacije je bila oskrba z uvoznimi materiali izredno kritična, tako da smo poslovno leto zaključili praktično brez zalog najpo-

FAKTURIRANA REALIZACIJA V DECEMBRU 1982

membnejših materialov. Dokončno je postalo tudi jasno, da nobeden od kreditov »Hermes«, ki jih najemajo kupci naših jekel, ne bo realiziran, kar pomeni, da moramo v letu 1983 računati le na svoje zmožnosti in sposobnosti.

Dobave so v decembru stekle le po kreditu Grondmet — Metalna (ferolegure), medtem ko UNIOR kredit »Credio« zaradi spora okoli pokrivanja tečajnih razlik ni postal operativen.

Najbolj kritično je pri elektrodah, kjer pa smo se rešili z dobavami firme STEEG na račun kredita, ki bo operativen v januarju 1983. Kritično je tudi stanje pri težjih in rezervnih delih za tekoče vzdrževanje, saj lastni prilivi ne zadoščajo niti za najnujnejša naročila. Oprema za namensko proizvodnjo I. del je bila po intervenciji SSNO in NBJ končno plačana in bodo dobave sledile v I. kvartalu 1983.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je presegla načrtovano količinsko prodajo za 14,7 odst. Zasedenost z naročili v letu 1982 je bila zadovoljiva, ugoden pa je bil tudi asortiment.

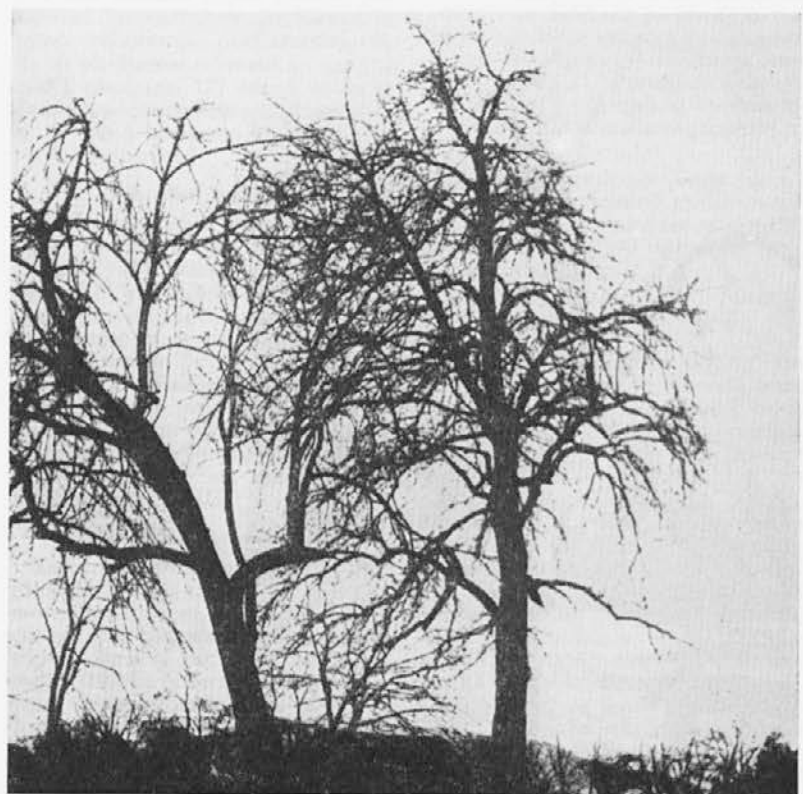
TOZD VALJARNA. Doseženo je bilo le 83,1 odst. količinske prodaje. Pri tem je največja ostala zaradi pomanjkanja vložka prodaja gredic.

TOZD KOVAČNICA. Ob doseženi 97,5 odst. prodaji je TOZD zaostala pri prodaji odkovkov in krčilnih odkovkov. V letu 1982 je bila zasedenost z naročili zadovoljiva, vendar je prišlo do manjših zastojev pri naročilih za nov kovaški stroj.

TOZD JEKLOVLEK. Prekoračitev prodaje 18,3 odst. je dokaj ugodna, vendar na račun vlečnega in luščenega jekla. Največ je TOZD zaostala pri vlečni žici 64,3 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov v letu 1982 je bila zadovoljiva.

TOZD ORODJARNA. TOZD je zaostala za predvidenim planom za 5,3 odst. Presežena je bila le prodaja orodja za plastično predelavo 50,00 odst., in prodajo orodnih plošč 5,4 odst.

TOZD STROJI IN DELI. Ob prodaji vseh zaostalih proizvodov je TOZD presegla mesečni plan prodaje za 55,2 odst. Razen pri stiskalnicah in strojih za predelavo je bila zasedenost z naročili v letu 1982 zadovoljiva, po posameznih skupinah proizvodov

Gnezda

pa so še precejšnji zaostanki, ki jih bo treba realizirati v letu 1983.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Ob 99,1 odst. prodaji je zaostala prodaja brzoreznega orodja za 69,7 odst., pri nožih je prekoračitev 6,4 odst. Zasedenost z naročili glede na predvideni letni načrt je bila nad planirano, zato bo treba zaostanke iz preteklega leta vključiti v proizvodnjo v letu 1983.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je preseгла predvideni plan prodaje za 10,3 odst., za planom je zaostala le prodaja orodja za pnevmatične stroje za 35,0 odst.

TOZD VZMETARNA. Za predvidenim planom prodaje je TOZD zaostala 16,2 odst. Zasedenost z naročili v letu 1982 ni bila zadovoljiva. Še nadalje je

opazno upadanje povpraševanja po tovrstnih proizvodih. V TOZD je nastalo precej težav tudi zaradi pomanjkanja vložnega materiala.

TOZD TRO. V decembru je bilo doseženih le 56,7 odst. prodaje. Zasedenost z naročili v letu 1982 je bila zadovoljiva, precej zaostankov bo treba prenesti v leto 1983. Ker se kupci rezalnega orodja srečujejo ob sklepanju pogodb z dolgimi dobavnimi roki, se neredko odločajo za oskrbo orodja iz uvoza.

TOZD ARMATURE. TOZD je dosegla 87,0 odst. prodaje na domačem trgu. Spremenjeni pogoji oskrbe s potrebnimi vložnimi materiali zagotavljajo tudi nemoteno izvrševanje pogodbenih obveznosti, kar se že odraža pri doseganju mesečne realizacije.

nost, za izboljšanje delovnih pogojev.

V zvezi s tem bi se dalo dosti povedati. Posebej še zato, ker danes pogosto pozabimo tudi na to, da smo v še ne tako davni preteklosti znali zelo stabilizacijsko delati in se obnašati.

— Udarniško so zazveneli krampi in lopate decembra 1974, ko so se skopali temelji za novo proizvodno halo. Odločitev o izgradnji nove hale je bila zelo smela, saj je predračunska vrednost investicije presežala enoletno realizacijo TOZD Kovinarstva, ki je bil ustanovljen isti dan, ko se je rojevala nova proizvodna hala, t. j. 21. decembra 1974.

— Obdobje gospodarske krize, ki je nastopilo v letih 1975 in 1976, je nevarno zamajalo razvoj in obstoj Kovinarstva, saj ravno v letih, ko so bile obveznosti za novo investicijo najhujše, ni bilo dela, zaradi katerega je bila hala zgrajena. Spet je le velika zavest in samoodpovedovanje pripomoglo k temu, da je bila premagana tudi ta ovira.

— Leto 1977. Kolektiv Gradbenika se odloča za združitev. Pri tem se kovinarji želijo, med sicer več ponujenimi možnostmi integracije, povezati z železarji iz Raven na Koroškem. Aktivnosti, ki tečejo za to povezovanje, niso lahke. Vendar na koncu integracija uspe. Pri tem odločilno po-

magata tedanji predsednik PO železarne tovariš Franc Fale in vodja TOZD MO tov. Jože Geršak.

Ob tej priložnosti moram posebej poudariti, da je v delavcih Železarne Ravne kolektiv Kovinarstva našel res najboljšo možno delovno sredino, ki je s svojim strokovnim znanjem, z združevanjem dela in sredstev ter z vzorno razvitimi družbenoekonomskimi in samoupravnimi odnosi potegnil TOZD Kovinarstvo za seboj na raven, na kateri se Kovinarstvo danes nahaja ter v vseh pogledih prekaša občinsko poprečje.

— Še več je mejnikov v razvoju Kovinarstva, ki bi jih bilo treba opisati: — Investicije 1979. leta v podaljšek hale in oprema, udarniško delo ob tem. Več smo zgradili, ob tem pa investicijska predračunska vrednost ni bila presežena. V vsem razvoju v Kovinarstvu ni bilo izgube, pri kadrih smo se naslonili na lastne sile.

Naša perspektiva je jasna. Z izkoriščanjem notranjih rezerv, z odpravo lastnih slabosti in pomanjkljivosti bomo dosegli potrebno produktivnost in konkurenčno sposobnost, kar je osnovno, da bomo lahko uspešneje trgovali z razvitim zahodnim svetom ter s tem zagotavljali svoj lastni uspešni razvoj.

Predvideni boljši poslovni rezultati

(Predlog plana SOZD Slovenske železarne za leto 1983)

I. PLANI POSLOVNIH FUNKCIJ

1. Plan proizvodnje

Upošteva, da so bili nekateri problemi v proizvodnji v letu 1982 bolj enkratnega značaja, delovne organizacije za leto 1983 spet optimistično planirajo proizvodnjo jekla 846.580 ton. Ocenjujemo, da bi bilo to količino ob redni oskrbi s surovinami in energijo možno doseči, ali pa se ji vsaj približati. Pri tem se bo malenkostno povečal tudi delež jekla v električnih pečeh.

Plan končnih izdelkov za leto 1983 predstavlja v letu 1981 doseženo proizvodnjo in ne sledi izhodiščem, v katerih smo predvidevali v vsaki DO vsaj 1—2 % povečanje proizvodnje.

Tako tudi ni planiran eden osnovnih ciljev — preseči proizvodnjo 800.000 ton jeklarskih izdelkov. Ocenjujemo pa, da je to predvsem posledica planiranja, ki si v posameznih DO pušča nekaj več rezerve, saj bi ob normalni oskrbi z danimi zmogljivostmi morali prekoračiti 800.000 ton proizvodnje gotovih izdelkov.

Med železarnami nekaj več povečanja planira Železarna Jesenice, med predelovalci pa Tovil in zlasti Žična, kjer pa je količina v veliki meri odvisna od vlečenja valjane žice za SZ.

V proizvodnji pa si DO prizadevajo izboljšati tako asortiman kot tehnologijo. Večji poudarek je dan tudi raziskovalnemu delu, saj bomo v to delo vložili okrog 160 mio din. Medtem ko je v letu 1982 teklo v okviru Metalurškega inštituta 46 raziskovalnih nalog, je za leto 1983 sprejetih že 55 nalog,

kar predstavlja tri četrtine vseh raziskovalnih nalog za leto 1983.

V jeklarstvu bo poudarek predvsem na razvoju in preizkušanju računalniškega vodenja procesov, čim hitrejšemu uvajanju ponovne metalurgije, vakuumski oksidaciji nerjavnega jekla, intenziviranju metalurških reakcij z novimi pomožnimi materiali in podobno. Metalurški inštitut bo sodeloval pri osvajanju in proizvodnji novih kвалitet iz asortimana konstrukcijskih, orodnih in specialnih jekel po EPZ tehnologiji.

S področja predelave jekla bo tudi tekla vrsta raziskav. Tako raziskujejo vpliv temperature na preoblikovalno sposobnost jekla OCR 12 sp. za vlečenje v obliki žice, vpliv večjih količin koksa na predelavno sposobnost in fizikalne lastnosti nizkolegirane vzmetnega jekla, toplotno in površinsko obdelavo zaščitnih verig itd.

Prav tako so pomembne tudi raziskave s področja kemije, livarske in toplotne tehnike.

2. Plan prodaje

Skupna prodana količina, planirana za leto 1983, znaša 794.253 ton, od tega kar 21,3 % prodaje za izvoz. Pri tem planirajo enakomerno povečevanje deleža izvoza vse tri železarnе ter Tovil, Veriga in primerjavi z lanskim letom planira povečanje, Plamen pa ga znižuje. Žična planira večjo storitev za SZ in s tem predvideva bistveno povečanje deleža izvoza. Povečanje deleža konvertibilnega izvoza v prodaji je še bolj značilno pri železarnah, medtem ko pri predelovalcih ta celo upada. Po plani-

10 let Kovinarstva Ljubno

24. 12. 1982 so na Ljubnem ob Savinji skromno proslavili 10-letnico našega tozda Kovinarstva. Za kulturni spored so poskrbeli učenci osnovne šole Ljubno, kovinarji pa so podelili plakete poslovnim partnerjem IMP TOZD SKIP Ljubljana, ZIV TAM Maribor, TOZD Mehanska obdelava, in Kovinotehni Celje, TOZD Veleprodaja. Pisni priznanji so izročili tov. Francu Faletu in tov. Jožetu Geršaku.

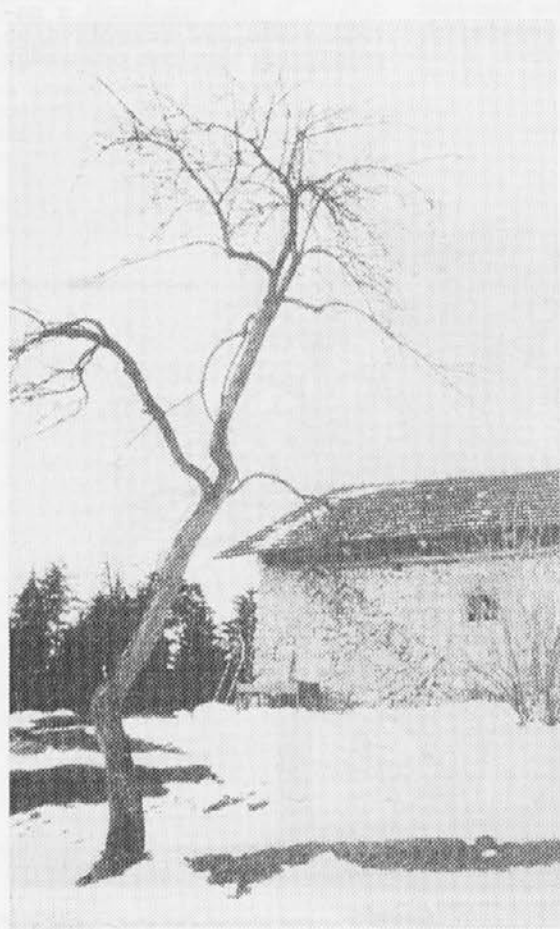
Objavljamo tisti del slavnostnega govora, ki predstavlja rast Kovinarstva.

— V začetku 1973. leta, torej kmalu po ustanovitvi, je kolektiv ostal brez do tedaj urejene nabavne in prodajne funkcije, ki

jo je opravljala druga OZD, ter je bil praktično spodrežan, vendar je z vsestranskimi napori bilo za tistih 30 zaposlenih le zagotovljeno delo in s tem obstoj.

— V letih 1972, 73, 74 in delno 1975 je dejavnost potekala v nemogočih delovnih pogojih, brez ustrezne opreme, ko je del proizvodnje potekal pod milim nebom. Tudi v »pisarnah« je bilo čutiti to pomanjkanje. Pozimi se je bilo treba greti ob kahalnikih, telefonske pogovore pa opravljati s poljskim telefonom.

— Osební dohodki so bili 30 % pod republiškim poprečjem. Ne zaradi izgube, ampak predvsem zaradi tega, da se je prihranilo nekaj denarja za boljšo prihod-

Januarske koprnice

ranem količinskem deležu konvertibilnega izvoza je največji izvoznik Železarna Ravne, sledita pa ji Veriga in Železarna Store, tema pa Plamen in Železarna Jesenice.

Graba struktura asortimana se v letu 1983 ne bo bistveno menjala. Največji del proizvodnje predstavljajo: valjano paličasto jeklo (188.000 ton), HVT in HVP (121.000 ton), debela pločevina (85.000 ton), ki predstavljajo polovico naše proizvodnje, tanka pločevina (61.000 ton), vlečeno, luščeno, brušeno jeklo (47.000 ton) itd.

Skoraj 83 % proizvodnje Slovenskih železarn predstavljajo izdelki črne metalurgije, dobrih 14 % izdelki kovinske predelave in le 3 % izdelki strojegradnje, deli za prometna sredstva in šamotni izdelki. Struktura po panogah se bistveno ne menja in tudi delež višje predelanih izdelkov se ne povečuje. V izvozu so relativno bolj udeleženi izdelki strojegradnje in kovinske predelave.

Medtem ko se količinski izvoz povečuje za 11 %, so DO planirale 9 % povečanje konvertibilnega in 56 % klirinškega izvoza. Večje povečanje konvertibilnega izvoza imajo Tovil, Veriga, Plamen in železarni Store in Ravne.

PRIZNANJA OBČINE RAVNE ZA LETO 1983

Komisija za podeljevanje priznanj občine Ravne na Koroškem zbira predloge za podelitev priznanj za posebne uspehe trajnejšega pomena na področju gospodarstva, družbeih dejavnosti, ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite ter na drugih področjih dela in življenja v občini.

Predloge za priznanja posameznikom, skupinam ljudi, enotam oboroženih sil SFRJ, organizacijam združenega dela, skupnostim, društvom, družbenopolitičnim organizacijam in organom lahko dajo delovni ljudje in občani, skupščina občine in njeni organi, organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije ter druge organizacije, skupnosti in društva.

Pismene predloge s podatki kandidata ter z utemeljitvijo

Medtem ko Slovenske železarne planirajo delež količinskega izvoza 21,3 %, znaša delež vrednostnega izvoza blizu 19 %. Pri tem pa moramo opozoriti, da izvozna vrednost upošteva tečajno vrednost \$ = 7000 din, zaradi česar je verjetno vrednost izvoza nekaj precejšnja v primerjavi s prodajo doma. Še vedno pa so seveda pri približno istem asortimanu v izvozu planirane (pri danem tečaju) poprečno za 20 do 30 % nižje prodajne cene kot na domačem trgu.

Delovne organizacije planirajo skupni izvoz v vrednosti 114 mio \$ ali 19 % več, kot je bilo doseženo v letu 1982. Pri tem konvertibilni izvoz planirajo večji za 20 %, kar pomeni povečanje za 58 na 70 mio \$. Konvertibilni izvoz v največji meri povečujejo predelovalnice — razen Žične in Železarne Ravne ter Železarna Jesenice. Železarna Store ostaja na doseženi ravni zaradi večjega povečanja izvoza v letu 1982. V vseh navedenih podatkih gre za prikaz vrednosti neposrednega izvoza.

3. Plan oskrbe

Nabava surovin in energije bo v letu 1983 najbolj kritična od vseh dejavnosti, zlasti še oskrba iz uvoza. V nabavi igrajo predvsem pomembno vlogo vložne surovine za visoke peči in jeklarne ter polizdelki v železarnah ter valjana in vlečena žica pri predelovalcih.

Železovo rudo pričakujemo delno iz RMK Zenice, delno pa iz uvoza (Alžir, Peru). Belo surovo železo bo prav tako iz RMK in iz Bolgarije. Jekleni odpadki predstavljajo zlasti po uvozni plati največjo postavko. Le v manjši meri jih bo mogoče uvoziti iz SZ, večji del bo uvožen za konvertibilne devize iz zahodnih in vzhodnih dežel. Nabava grafitnih elektrod bo vključila tudi cenovno ugodno nabavo iz Japonske. Oskrba s fero zlitinami poteka v glavnem iz domačih virov; odprta je še oskrba z nikljem iz SZ. Oskrba s slabi, TVT in gredicami je predvidena pretežno iz vzhodnih dežel; v domačih virih gre za valjano in vlečeno žico iz RMK Zenica za Železarno Jesenice. Omenimo še domače materiale, odporne proti ognju, katerih oskrba je kritična, saj je vezana tudi na združevanje deviz.

Pri nabavi domače žice je predvsem planirana nabava iz RMK Zenice v

uspehov oz. dela trajnejšega pomena je treba poslati komisiji za podeljevanje do konca februarja 1983.

(Vir: Razpis priznanj občine Ravne za leto 1983)

P. S.: V železarni smo po določilih Pravilnika o priznanjih že lani začeli stalno evidentirati delavce za vse vrste priznanj, nagrad in odličij, tako internih kot državnih odlikovanj, občinskih priznanj in nagrad ter drugih priznanj.

Do konca januarja so bili zbrani v glavnem vsi predlogi evidentiranih kandidatov za vsa priznanja. Komisija za nagrade, priznanja in odličja pri izvršnem odboru konference OO ZS bo februarja med drugim pripravila predloge kandidatov za občinska priznanja in tudi državna odlikovanja.

skupni višini blizu 24.000 ton. V uvoženi količini pa je vključena storitev Žične za prevlečenje 10.000 ton žice.

Pretežni del uvoza v letu 1983 — 1/4 celotnega uvoza — je namenjen jeklenim odpadkom, polizdelkom, ferozlitinam, elektrodam in železovi rudi.

Posebej pri oskrbi omenimo še medsebojne dobave. Čeprav količinsko niso najbolj pomembne, so po problematiki najbolj pomembne medsebojne dobave valjane in vlečene žice. Glede na to, da je v letu 1982 že zaživel sporazum z RMK Zenico glede dobav valjane in vlečene žice (ter železove rude in grodija), pričakujemo, da v letu 1983 oskrba z navedenimi izdelki ne bi smela biti posebej kritična. Za leto 1983 je dogovorjena dobava 40.000 ton valjane in vlečene žice. Medsebojne dobave so v glavnem planirane nekaj nižje kot so bile dosežene v letu 1982. Železarna Jesenice je dosegla 8146 ton medsebojnih dobav, planira pa jih preko 10.000 ton, Železarna Ravne je dosegla 4000 ton, planira pa jih blizu

IZ GRADIVA INDOK CENTRA

JAVNA RAZGRNITEV URBANISTIČNIH DOKUMENTOV

Izvršni svet SO Ravne je decembra sklenil, naj se javno razgrnejo osnutki naslednjih urbanističnih dokumentov:

1. zazidalna načrta individualne zazidave »Lamprečec« in »Rudarjevo« v Črni
2. zazidalni preizkus gradnje garaž v Črni
3. spomeniško varstvena izhodišča za spominsko območje Poljana.
4. zazidalna načrta zaselkov individualnih hiš »Črnee« in »Pod Hvalijem« na Prevaljah.

NOV NAČIN ZDRUŽEVANJA SREDSTEV ZA SKIS

SKIS Ravne bo prilagodil sistem financiranja novemu zakonu, ki je izšel lani. Do sedaj so se sredstva združevala samo iz čistega dohodka, od podpisa aneksa k SaS o temeljih plana SKIS 81 — 85 pa: — 1,04 % od osnove BOD iz dohodka — 0,90 % od osnove BOD iz čistega dohodka.

TOPLOVOD IN PLINOVOD 83

SKIS Ravne predlaga za leto na tem področju:

- izgradnjo plinovoda Prevalje—Mežica
- razvodno omrežje plinovoda Prevalje, 1. faza
- priključki na toplovodno ogrevanje za Brdinje.

KOROŠKA INDUSTRIJA V 11 MESECIH 1982

Od januarja do novembra 1982 se je proizvodnja v primerjavi z enakim obdobjem 1981 povečala za 1,3 %, zaloge pa so bile za 13,4 % nižje kot v enakem obdobju 1981.

VISJE OBRETNOSTNE MERE

TKB Slovenj Gradec je januarja predlagala zvišanje splošne obrestne mere z 20 % na 30 %. Podražili so se vsi krediti, tudi tisti za selektivne namene. Nove obrestne mere za vložena sredstva spodbujajo predvsem dolgoročne vezave. Obresti za sredstva občanov znašajo tudi do 28 % (za sredstva uporabnikov družbenih sredstev do 23 %).

KOROŠKI RADIO 83

Program Koroškega radia Slovenj Gradec se letos po obsegu ne bo povečal, zato pa naj bi se izboljšal. Prihodek naj bi znašal 3,3 milijona din. Koroški radio bo sam in z deležem RTV Ljubljana pokrival okoli 60 % stroškov, 40 % pa ustanoviteljice oz. kulturne skupnosti Dravograd, Ravne in Slovenj Gradec.

(Vir: Referalne informacije INDOK centra občine Ravne št. 1/83)

5000 ton in Železarna Store je dosegla 21.453 ton, planira pa jih blizu 22.000.

Glede na to, da še ne poznamo pogojev zunanjetrgovinskega poslovanja, je v tem trenutku preveč kritično prikazovati zunanjetrgovinsko bilanco in njeno usklajevanje. Zato omenimo le, da ob planiranem celotnem izvozu 114 mio \$ planiramo 127 mio \$ uvoza in da ob planiranem konvertibilnem izvozu 70 mio \$ planiramo 89 mio \$ konvertibilnega uvoza.

5. Plan kadrov

Povprečno število zaposlenih v letu 1982 v Slovenskih železarnah je 18.202. Za leto 1983 planirajo delovne organizacije 2,2 % povečanje — tako je planirano število zaposlenih 18.603. Pri tem Plamen ne povečuje števila zaposlenih, Jesenice, Žična, Tovil in Store predvsem dopolnjujejo manjkajoče število zaposlenih, medtem ko Železarna Ravne, na katero odpade več kot polovica novo zaposlenih delavcev, povečuje število zaposlenih kot posledico priključitve novih TOZD.

6. Plan investicij

Delovne organizacije so za leto 1983 planirale 5,7 mia din investicij. Ze samo ta številka pove, da je plan investicij oziroma njegova izvedba povsem odprta. Predlog bo lahko nekaj bolj realen šele, ko bodo usklajeni rebalansirani srednjeročni planski dogovori; že ob sedaj znanih pogojih gospodarjenja pa je jasno, da bo ta plan doživel korenite spremembe, saj je razpoložljivih investicijskih sredstev precej manj, kot bi si želeli. Kljub temu pa navedimo

nekatero značilnosti plana. Samo prednostne investicije v jeklarne in valjarne znašajo po planu za leto 1983 okrog 3 mia din, od tega 2,4 mia din v jese-niško jeklarne. Po vrednosti sledijo investicije za namensko proizvodnjo, tem pa vrsta manjših investicij in zamenjav.

Več kot četrtina investicijskega zneska je predvidena za gradbena dela, dobra polovica pa za opremo, medtem ko slabih 20 % predstavljajo prispevki in drugi stroški.

Delovne organizacije bodo morale del dinarskih in deviznih sredstev združiti za dobave polizdelkov in surovin; ta del bo v letu 1983 nedvomno večji, kot je bil leta 1982.

II. PLAN DOHODKA

Planirana prodaja blizu 800.000 ton jeklarskih izdelkov bo prinesla blizu 65 mia din celotnega prihodka oziroma okrog 44 mia. din zunanje prodaje. Poprečna cena tone prodanih izdelkov bo okrog 55.000 din. V letu 1983 bo celotni prihodek znašal blizu 50 mia. din, zunanjo prodajo pa ocenjujemo na 33 mia din, poprečno prodajno cenno pa na okrog 42.000 din/t.

Za leto 1983 planiramo 11,7 mia din dohodka in blizu 4 mia din amortizacije. planirani dohodek v višini 11,7 mia din se deli na 6,9 mia din čistega dohodka in na 4,8 mia din obveznosti. Čisti dohodek pa sestoji iz 5,1 mia din OD, 715 mio din sklada za skupno porabo in 1047 mio din za rezervni in poslovni sklad.

V primerjavi z letom 1982 so delovne organizacije planirale od 9—17 %

povečanje OD na zaposlenega, tako da v povprečju predvidevamo povečanje za dobrih 12%. Tako pri izplačilih OD kot tudi pri vrsti drugih postavk pa tudi v letu 1983 velja vrsta omejitev, ki smo jih — vsaj doslej znane — poskušali upoštevati tudi v planu; vsekakor pa jih bo treba upoštevati pri izplačilih v teku leta.

III. Zaključek

Za leto 1983 so kljub predvidenim zaostrenim pogojem poslovanja predlagani nekaj boljši poslovni rezultati, kot bodo doseženi leta 1982. Tako se vidijo dodatna prizadevanja v izvozu, da bi dosegli normalno oskrbo, in pri-

zadevanja v proizvodnji za njeno povečanje in znižanje stroškov.

Pogoji gospodarjenja so v letu 1983 še v veliki meri neznani, zlasti še v zunanjetrgovinskem poslovanju, investicijah in razporejanju dohodka. Kljub temu pa je zaradi stalnosti našega poslovanja dana že večina odločitev, npr. o asortimanu, o združevanju sredstev, o investicijah itd., tako da je le od sprememb pogojev in dogovorov odvisno, kako bomo poslovali.

Seveda pa plani zahtevajo veliko napore in le z organiziranim in na glavna področja usmerjenim delom jih bo možno izpolniti.

(Vir: gradivo za 5. sejo DS SOZD, 4. 2. 1983 v Tovilu, Ljubljana)

Izvajanje kadrovske politike v letu 1982

Zaostrene gospodarske razmere in težji pogoji gospodarjenja so v letu 1982 pogojevali tudi neprimerno večje zanimanje za kadre in za posamezna druga vprašanja na tem področju v primerjavi s preteklimi leti. Te razmere so vplivale predvsem na omejevanje oziroma bolj racionalno obnašanje na področju zaposlovanja.

Kako smo izvajali naloge po področjih?

1. KADROVSKA GIBANJA

Za leto 1982 je plan kadrov, določen z gospodarskim načrtom, dovoljeval porast zaposlenih za povprečno 245 delavcev. V to število so bile vključene vse potrebe za načrtovane investicije, modernizacije in razširjeno reprodukcijo. Zaradi znanih težav, ki so pogojevale tudi racionalnejše zaposlovanje, smo v službi v maju izdelali rebalans dinamičnega plana kadrov do konca leta. Po prvih velikih pritiskih temeljnih organizacij na službo zaradi selek-

tivnejšega izvajanja zaposlovanja, sprotne spremljanja kadrovske gibanj in doslednega opozarjanja na odstopanja od plana, lahko rečemo, da smo kadrovska gibanja s te plati obvladali in da se je plan razen nekaj redkih izjem upošteval.

Število zaposlenih se je povečalo za 185 delavcev, tako da je dejansko število ob koncu leta le za nekaj delavcev presežilo planirano poprečje; doslej prvič. Največje povečanje (115 delavcev) gre na račun temeljnih organizacij v ustanavljanju (Bratstvo, Armature in Težki strojni deli). Osem TOZD in delovnih skupnosti je zmanjšalo število zaposlenih oziroma se pri njih ni povečalo. Vzmetarna pa je število zmanjšala za 26 delavcev — 10 od teh smo ob kopici prisotnih problemov prerazporedili v Jeklarno in Kovačnico. V tem povečanju zaposlenih so praktično tudi vsi naši štipendisti, ki smo jih med letom ob precejšnjih naporih zaposlili (123 štipendistov).

Kadrovska gibanja so poleg prej opisanih omejitev spremljale še naslednje značilnosti:

— kljub relativno nizki stopnji rasti zaposlenosti ni bilo mogoče v večini primerov pridobiti delavcev zahtevane strokovnosti,

— ponudba delavcev z območja občine in koroške krajine se je v primerjavi s preteklim letom nekoliko povečala, vendar z njo še vedno ne pokrije več kot polovico potreb (gre predvsem za potrebe metalurških temeljnih organizacij),

— za potrebe TOZD mehanske obdelave in spremljajočih temeljnih organizacij praktično v celoti potrebe pokrivalo le s prihodi iz šol,

— ponudba delavcev iz drugih republik je bila številčno sicer zadostna, vendar izobrazbeno povsem neustrezna, — naraščala ponudba kandidatov s končano štiriletno srednjo šolo raznih strok ter tako ali močno presega naše trenutne potrebe ali za njih sploh nimamo potreb (ekonomska, upravno-administrativna, elektro, strojna, kemijska stroka),

— za delavce z drugih območij je še vedno problem ustrezna nastanitev kljub razširjenim kapacitetam v samskih domovih.

Vseh, ki so zapustili delovno organizacijo v lanskem letu, je bilo 382 delavcev (6,7%), od tega je bilo 89 upokojenih, na odslužitve kadrovskega roka je odšlo 116 delavcev, delovno razmerje za določen čas je prenehalo 16 delavcem. Samovoljno je prekinilo delovno razmerje 77 delavcev, izključenih je bilo 24, na podlagi dane odpovedi pa je odšlo 27 delavcev. Čista fluktuacija znaša tako 2,3%, kar je ugodno in precej manj kot v preteklih letih. Največ odhodov je še vedno v metalurških

TOZD, kjer je nepričakovano odstopala Kovačnica, med ostalimi pa TOZD Armature. V primerjavi s preteklim obdobjem se je povečalo število izključenih, samovoljno prenehanje delovnega razmerja ter število upokojitvev. Praktično vse odhode v pokoj smo nadomestili s prerazporeditvijo že zaposlenih.

Prerazporejenih je bilo prek 1000 delavcev, kar je več kot leto poprej. Tako veliko število je posledica predvsem sprememb na področju OD, v precejšnjem številu pa je osrednji vzrok tudi napredovanje na gradiranih delih, manj pa potrebe dela. Podružbljanje prerazporeditev z vnaprejšnjim obveščanjem delavcev še vedno ni postalo pravilo.

Odsotnosti zaradi začasne nezmožnosti za delo in izredne odsotnosti so se proti letu poprej bistveno zmanjšale. Bolezenska odsotnost je tako manjša za 1,5%, izredne odsotnosti pa se sedaj gibljejo v povsem normalnih okvirih ter jih bistveno tudi ne bo mogoče več zmanjšati.

2. SOCIALNO VARSTVO

Leto 1982 smo pričeli s 546 zaposlenimi delovnimi invalidi II. in III. kategorije, kar je znašalo 10,2% na skupno število zaposlenih, in 92 nerešenimi primeri oz. delavci v postopku za oceno po IK. Končujemo pa ga s 582 zaposlenimi delovnimi invalidi, kar znaša 10,7% zaposlenih in 79 nerešenimi primeri oziroma delavci v postopku za oceno po invalidski komisiji. Novih primerov II. in III. kategorije je bilo 98.

Skupno je bilo v obravnavi v letu 1982 278 delavcev, od tega je bilo 86 novih zahtevkov iz leta 1982, 92 nerešenih primerov iz leta 1981 in 21 že prej ocenjenih delovnih invalidov. Po statutu SPIZ so pridobili naslednje pravice:

— status delovnega invalida I. kategorije	36
— status delovnega invalida II. kategorije	20
— status delovnega invalida III. kategorije	78
— pravico do poklicne rehabilitacije	5
— pravico do invalidnine za telesno okvaro	2
— ustavljen postopek	8
— zavržen zahtev (invalidnost ni bila priznana)	22
— starostna upokojitve delovnih invalidov	18
— odjavljeni (razni vzroki)	10
— nerešeni primeri	79
SKUPAJ:	278

Pri vzrokih invalidnosti prevladuje kot vzrok bolezen, kar 95% vseh primerov, le 5% pa je vzrok nesreče pri delu ali poklicne bolezni. Med obolenji izstopajo obolenja kosti in gibal, na drugem mestu so obolenja srca in ožilja. Največkrat te osnovne diagnoze spremljajo še druge bolezni, kot so alkoholizem, psihonervoza itd., ki tudi vplivajo na invalidovo zdravstveno zmožnost.

Od drugih nalog na področju socialnega varstva smo obravnavali 160 delavcev na medicinski rehabilitaciji, 32 primerov zasvojenosti z alkoholom in sodelovali pri delitvi solidarnostnih pomoči s pripravo predlogov odboru za kadre — podeljenih je bilo 94 pomoči.

3. PSIHOLOGIJA IN SOCIOLOGIJA DELA

Kljub temu, da je bilo veliko narejenega, se obe področji le počasi uveljavljata. Program dela, ki smo si ga zastavili na začetku leta, smo v glavnem uresničili, čeprav je bil marsikdaj preširoko zastavljen, da bi ga v celoti zmogli, po drugi strani pa zopet preozko, da bi zajel celotno področje dela.

Postopek sklenitve delovnega razmerja zajema tudi psihološki pregled in se-

lekcijo ter orientacijo na osnovi rezultatov pregleda. Takšnih pregledov smo izvedli 45, zajeli pa smo 244 kandidatov za sklenitev delovnega razmerja. Psihološki pregled je bil izvršen tudi za vse kandidate za kadrovske štipendije in je tako skupna ocena o kandidatih sposobnostih in interesih ter kolektivna z učnim uspehom bila eden izmed osnovnih kriterijev pri odločitvi za podelitev štipendije.

Sodelovali smo pri izdelavi metode za prvostopenjsko analizo delovnih mest, ki je nastala s sodelovanjem zdravnika, ekologa, psihologa in pod strokovnim vodstvom dr. Sušnika. Metoda je bila v vseh treh slovenskih železarnah testirana, retest in dokončno oblikovanje metode pa je predvideno za leto 1983, ko bo le-ta tudi širše uporabna.

Za spremljanje kazalcev negativnega zdravja je bil imenovan tim strokovnih delavcev in kadrovske službe, službe varstva pri delu, sodeluje pa tudi zdravnik. Naša naloga je spremljanje kazalcev, kot so fluktuacija, absenzizem, zadovoljstvo z delom, invaliditeta, utrujenost in v primerih ekstremnih odstopanj od normale predlaganje ukrepov. Letos smo tako podrobneje preučili razmere v Jeklolivarni, Jeklarni, Ind. no-

Južno

žih in Pnevmatičnih strojih. Pozitivni učinek take obravnave je v vseh štirih primerih imel za posledico zmanjšanje bolezenskega staleža ter možnost individualne obravnave posameznikov na preji.

Izdelali smo predlog za premakljivi delovni čas, v katerem smo poglobljeno obdelali potrebe in možnosti uvedbe take oblike v železarni, konkretno obliko premakljivega delovnega časa, njegove prednosti in slabosti ter postopek uvedbe.

Izdelali smo predlog samoupravne organiziranosti in družbenega življenja v samskih domovih, analizo o vplivu v kadrovske strukture na produktivnost v železarni Ravne, analizo o interesu delavcev za izobraževanje ob delu, večanje motiviranosti za delo z metodo bližnjih ciljev in podobno.

Lotili smo se izdelave projekta »spremljanje in razvoj kadrov«. To je sistem, ki nam bo omogočil bolj smotrno zaposlovanje delavcev, in sicer v tem smislu, da omogočimo vsakemu posamezniku opravljanje takega dela, kjer bo maksimalno učinkovit.

Zato pa je potrebno:

- imeti čimveč podatkov o delu, ki jih bomo dobili z analizo delovnih mest,
- imeti podatke o delavcih. V ta namen že izdelujemo kadrovske informacijske sisteme, ki ga bomo izvajali s pomočjo računalnika.

Tako izdelan sistem bo podlaga za planiranje kadrov, izobraževanja, preizkušanja delavcev, napredovanja itd.

4. IZOBRAŽEVANJE

a) **Poklicno informiranje.** Opažamo, da je zanimanje mladine za enega izmed metalurških poklicev minimalno in da v vpis niti približno ne pokrije vseh naših potreb.

Lani smo obiskali OŠ na Ravnah in Prevaljah, kjer smo se udeležili roditeljskih sestankov in starše osmošolcev informirali o naših potrebah, možnostih informiranja, za same zaposlitve in štipendiranja, za same učence iz teh šol in OŠ iz Dravograda pa smo organizirali tudi ogled dela v teh poklicih. Izdelali smo tudi zvočni film, v katerem smo prikazali naše štiri osnovne metalurške poklice.

b) **Štipendiranje.** Za šolsko leto 1982/83 smo razpisali za vse nivoje šol 221 štipendij, podeljenih pa je bilo 165. Podelili nismo vseh razpisanih štipendij za IV. in skrajšani program metalurške usmeritve, ostale štipendije so bile podeljene.

Za izobraževanje ob delu smo razpisali 37 ugodnosti, podeljenih pa je bilo

29. Kljub večkratnemu informiranju zaposlenih o možnostih izobraževanja predvsem na nivoju poklicne šole je interes delavcev za to obliko majhen.

Za vse oblike izobraževanja in štipendiranja smo porabili 21.804.856,20 din, kar je pod planom in posledica manjšega vpisa v izobraževanje ob delu, manjše udeležbe naših delavcev na seminarjih, simpozijih in tečajih, ki jih organizirajo zunanje ustanove, povečali so se le potni stroški, nočnine oziroma dnevnice.

c) **Izpopolnjevanje izobrazbe in usposabljanje z delom.** V razne oblike izpopolnjevanja strokovne izobrazbe, usposabljanja za delo oz. izpopolnjevanja za samoupravljanje je bilo lani vključenih 1907 delavcev. Od tega je bilo v usposabljanje za delavce brez strokovne izobrazbe vključenih 69 delavcev, v strokovno izpopolnjevanje 49 delavcev, v usposabljanje za tekoče potrebe delovnega procesa 65 delavcev in v izpopolnjevanje za samoupravljanje 1335 delavcev.

Večino teh oblik smo izvedli s sodelovanjem naših delavcev — predavateljev in po tej plati ni bilo problemov. Večji problem, zaradi katerega smo nekatere oblike morali tudi ponoviti, je zaradi premajhnega interesa v slabi udeležbi delavcev, sploh pa takrat, kadar poteka usposabljanje v delavčevem prostem času.

d) **Pripravnništvo, proizvodno delo in delovna praksa.** Lani smo zaposlili 34 pripravnikov ter izvedli 26 strokovnih izpitov ob zaključku pripravništva. Na proizvodnem delu in delovni praksi je bilo 239 učencev prvih letnikov in 132 učencev drugih letnikov skrajšanega in srednjega programa različnih usmeritev. Za uspešno izvajanje tega dela smo usposobili 28 mentorjev. Do sedaj je proizvodno delo potekalo brez večjih težav (manjše so zaradi neustreznih garderob, zaščitnih sredstev itd.). Sodelovanje s šolskim centrom na tem področju še ni takšno, kot bi želeli. Urediti ob treba tudi nagrajevanje mentorjev za delo z učenci in morebitno nagrajevanje učencev na proizvodnem delu.

e) **Počitniško delo oziroma praksa.** Lani smo na počitniško delo oziroma prakso, ki je bila v glavnem v mesecu juliju in avgustu, sprejeli 802 učenca, dijaka in študenta. Večina je delala v neposredni proizvodnji, predvsem v metalurških temeljnih organizacijah, kamor smo napotili tudi največje število praktikantov, pa so ti odsotne delavce po izjavah temeljnih organizacij kar zadovoljivo in produktivno nadomestili.

Kadrovska služba

STROKOVNO POSVETOVANJE O VROČI PREDELAVI

Strokovni team Železarne Ravne za vročo predelavo prireja srečanje strokovnih teamov Metalurškega inštituta, Fakultete za naravoslovje in tehnologijo ter Železarne Ravne in strokovno posvetovanje:

— za kovanje v sredo, 16. februarja 1983

— za valjanje v sredo 13. aprila 1983.

Začetek posvetovanja bo ob 9. uri v predavalnici upravne zgradbe.

Teme na posvetovanju za kovanje bodo naslednje:

1. Predstavitve dejavnosti, usmeritev in programov Železarne Ravne.

— Kratka predstavitve dejavnosti strokovnega teama in opredelitev potreb po raziskovalno-razvojni dejavnosti v kovačnici (Jure Škudnik, dipl. inž.)

— Raziskovalno-razvojna dejavnost Železarne Ravne na pod-

ročju kovanja (Andrej Kokalj, dipl. inž.)

— Toplotna obdelava v kovačnici (Vlado Hrnčič, dipl. inž.)

— Standardizacija kot izkaznica stopnje zagotavljanja optimalne ekonomske kakovosti (Rajko Čegovnik.)

2. Predstavitve dosedanjih raziskav, usmeritev in programov Metalurškega inštituta na področju kovanja (dr. Franc Vodopivec, dipl. inž.)

3. Predstavitve dosedanjih raziskav, usmeritev in programov Fakultete za naravoslovje in tehnologijo na področju kovanja (mag. Rado Turk, dipl. inž.)

4. Raziskava o nalogah in predlogih raziskav za leto 1983 in za leti 1984, 1985.

Vabljeni

(Vir: vabilo za srečanje in posvetovanje)

NORME

Količina

— Za poenotenje izdelave normativov nimamo urejene standardizacije v obliki tehnoloških priročnikov — katalogov (čl. 15).

— Pri pripravljeno zaključnih časih se dogaja, da se le-ti prevečkrat upoštevajo, zato se zmanjša efektivni čas izdelave in dosega previsok % OP za količino (čl. 15).

— Za dela ne uporabljamo vedno, kjer je možno, tehnične norme, kar bi morali in jih nato ne spreminjati, razen ob racionalizacijah (čl. 22).

— Za dela po normi ni režije, temveč so zastoji (čl. 17, čl. 24, čl. 36), česar v celoti ne upoštevamo.

— Doseganje norm je (čl. 29) zastavljeno s poprečkom 109 %. To ni prav zato, ker naj bo doseganje pričakovano — planiranem rezultatu 100 % in nato faktor npr. 1.09 oz. tak, kot ga določimo. V tem primeru bi bila distribucija (čl. 29) npr.:

%	NORMA	razlika	OP (faktor 1,09)	razlika
8 del.	85 %		92,7 %	
42 del. od 85,1 do	100 %	+ 15	109 %	+ 16,3
42 del. do 100 do	115 %	+ 15	125,4 %	+ 16,4
8 del. nad	115 %		nad 125,4 %	

Ločiti namreč moramo doseganje norm oz. ustvarjalnost od politike OP za to doseganje. 100% doseganje pomeni, da smo rezultat dosegli oziroma optimalno izkoristili stroj ali napravo. Koliko za to dobimo OP, pa je stvar politike OD.

Ni vzpostavljene evidenc o normah in mesečnih poročil (čl. 31—34).

OP za izmeček za količino ne smemo obračunavati, česar ne upoštevajo vsi (čl. 36).

V skupinskih normah moramo dodelati sistem tako, da bomo opredelili z OP vpliv posameznika na rezultat dela skupine, (čl. 37).

Dodatni časi se morajo preverjati in korigirati po preteku dveh let, kar se ne izvaja.

Ne vodi se točna evidenca o izvršenem delu oz. številu obdelavnih kosov. So primeri, da delavci javljajo

večje število, kot je bilo dejansko izvršeno.

Ob spremembi organizacije dela ne spreminjamo normativov.

Kakovost

— Normative kakovosti je treba izdelati na podlagi realnih kazalcev, kar pomeni, da je normativ višji tam, kjer je večja možnost izmeta (npr. obdelava) in znatno nižji, kjer je majhna možnost izmeta ali neuspele proizvodnje (npr. montaža).

— Normative smemo praviloma spreminjati letno (čl. 47), a tega v celoti ne upoštevamo.

— Izmet se ne prijavlja dosledno (čl. 48).

Gospodarnost

— Gospodarnost je treba opredeliti po kritičnih potrošnjah (čl. 53) in ne

Osebn prispevek, spodbuda in plačilo za dobro delo

Služba za sistem OD je konec leta 1982 v Poročevalcu št. 24/82 objavila analizo našega sistema osebnega prispevka (naprej: OP). O tej analizi razpravljajo in jo dopolnjuje komisije za dohodkovna vprašanja in OD. Ko bomo sedaj veljavni sistem dobobra razčlenili, bomo predlagali spremembe in dopolnitve. O teh bomo razpravljali in jih usklajevali. Sprejeli naj bi jih do konca junija letos.

Da bi prispevali k učinkoviti razpravi, objavimo zaključek analize službe za sistem OD v omenjenem Poročevalcu.

SPLOŠNO

— V železarni imamo skupno 46 %, to je 2.486 delavcev v delovnih nor-

mah. Ugotavljamo pa, da nimamo v vseh tozidih za tako število ustrezno usposobljenih strokovnih delavcev za normiranje. Za obvladovanje norm je treba veliko strokovnega in operativnega dela tako tehnologov in normircev kot tudi celotne priprave dela. V DO imamo samo 5 normircev. Oddelek za standardizacijo časovnih normativov mora v bodoče odigrati bistveno večjo vlogo pri strokovnem vodenju in koordinaciji s temeljnimi organizacijami pri študiju dela in časa.

— Opažamo, da posamezna dela in naloge niso ustrezno razvrščene po merilih učinka.

enako za vse v tozdu ali delovni skupnosti.

— Normativov ne smemo spreminjati, kot se nam zdi, temveč na daljši obdobje (čl. 55).

POSREDNA MERILA

— Posredna merila je treba preveriti, ali so določena tista, ki imajo največji vpliv na rezultate dela in so istovrstno opredeljena za najmanjše možne organizacijske enote (čl. 6).

— Od odpisanih posrednih meril se ne uporablja:

— zmanjšanje bolezenskih izostankov

- kadrovska gibanja
- kadrovska struktura
- izkoriščanje kapacitet
- izplen
- napačne analize.

Dodatno bi bilo treba predpisati:

- rentabilnost
- akumulacijo
- delež izvoza v CP
- nepokrite obveznosti

— V čl. 8 je napisano do 5 meril. Pravilno bi bilo 5 meril, od tega 2 do 3 osnovna in 3 do 2 posebna, odvisno od kritičnih kazalcev rezultatov dela.

— Posredna merila in programi dela zahtevajo operativne programe za posamezne delavce. To se izvaja samo ponekod in je treba stanje izboljšati (čl. 17).

— OP za poslovodne delavce se ne ugotavlja po BU in je to treba dopolniti.

— Uskladiti je treba faktor 1,09 med normami, posrednimi merili in programi dela (čl. 24).

— Pri delavcih, ki imajo posredna merila količine in kakovosti, ne ugotavljamo dosledno OP po merilih, temveč ga določimo subjektivno, kar ni prav.

PROGRAMI DELA

— Programi dela morajo biti v pisni obliki (čl. 32 do 34), kar se ne izvaja.

— Urediti je treba faktor 1,09 kot pri normah in posrednih merilih.

— Pri vseh merilih je treba urediti, da bodo merila za količino oz. ustvarjalnost odprta, to pomeni npr. od 80 do 130 %, za kakovost omejena s $\pm 5\%$ (ali več), to je od 95–105 %, in za gospodarnost $\pm 10\%$ to je od 90 do 110 %.

Po sedanjem sistemu je namreč ustvarjalnost za posredna merila in programe dela omejena s $\pm 5\%$, kar ni prav.

Ustvarjalnost

Pomembna sestavina delavčevega osebnega prispevka k delu je ustvarjalnost, katere pa v veljavni sistem samostojno nismo vgradili. Ker v to merilo nasploh prištevamo tudi inovativno in racionalizatorsko dejavnost delavca, mi pa del tega nagradujemo posebej, bi vendarle del te aktivnosti, čeprav nima oznake inovacije, morali nagradjevati skozi osebni prispevek k delu. Brez dvoma je tu med delavci pomembna razlika in jo po sedanjem sistemu AOD in nagradjevanju inovacije le delno upoštevamo.

Posebej bo treba bistveno bolj izpostaviti in nato vrednotiti ustvarjalno delo, ki ima bistveno večji vpliv na rezultate dela in mu zato gre bistveno večji OP.

Leto	Število odobrenih inovacij	Povečani dohodek	Posebna nadomestila
1973	10	3,875.516	49.885
1974	6	1,889.005	55.342
1975	5	1,079.780	23.420
1976	27	6,983.455	179.409
1977	23	8,697.679	242.351
1978	28	10,592.907	281.000
1979	67	50,955.738	858.833
1980	59	66,784.437	913.748
1981	119	190,283.459	2,884.158
1982	112	174,497.902	3,472.921

litvi pa sta udeležena Gorenšek s 75 in Pantner s 25 odstotki.

TOZD KOVAČNICA

Vladu Hrnčiču, Antonu Pirtovšku in Zdravku Mlakarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 12.000 din za izdelavo zbiralnika škake na kalilnem bazenu, s čimer so povečali produktivnost in odpravili izgubljanje odkovkov pri kaljenju. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, pri delitvi pa so udeleženi Hrnčič s 60, Pirtovšek in Mlakar pa s po 20 odstotki.

TOZD STROJI IN DELI

Adolfu Pustoslemšku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 3336 din za odpravo nazobčanih letov na paketirkah HPS 1000, s čimer je zmanjšal izdelovalne stroške. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 46.894 din.

Dragu Sulerju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 6486 din za izdelavo šablone za zarisovanje vmesnih obročev cilindrov izmetal na stiskalnicah, s čimer se je povečala produktivnost. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 37.945 din.

Janezu Grenku, Alojzu Strmčniku in Tomažu Korenu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo tehnologije varjenja cilindrov za stiskalnice, s čimer se je povečala produktivnost. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 378.066 din. Nadomestilo, ki si ga avtorji dele na enake dele, znaša 19.053 din.

Jožetu Škorjancu in Antonu Repotočniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo dovoda olja k stezno dviznim mehanizmom na stiskalnicah, s čimer

mer so se zmanjšali stroški in povečala zanesljivost delovanja stiskalnic. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 39.724 din. Nadomestilo znaša 4464 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Stanku Zibretu in Danilu Saviču je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 4000 din za izdelavo priprave za vijčenje matic na batnice stiskalnic. Z inovacijo sta odpravila naporno telesno delo, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si delita na polovico.

TOZD REZALNO ORODJE

Jožetu Lapuhu in Benu Kotniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 12.000 din za izdelavo obešalnika za kaljenje protizagazd in rezil pri trsnih škarjah. Z uporabo obešalnika se je povečala produktivnost, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si delita na polovico.

Leonu Hancmanu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 12.000 din za izboljšavo kaljenja svedrov za dolge ure. Z izboljšavo sta se povečali produktivnost in kakovost pri kaljenju, povečanja dohodka pa ni bilo moč ugotoviti.

V preteklem letu je bilo obravnavanih 117 inovacij, od teh je bilo 112 odobrenih, 5 pa zavrnjenih. Od 112 odobrenih jih je bilo 80 obravnavanih prvič, 32 pa drugič oziroma tretjič. To pomeni, da so bila pri 80 inovacijah podeljena prva oziroma enkratna nadomestila, pri 32 inovacijah pa druga oziroma tretja nadomestila.

Vsota izplačanih nadomestil je znašala 3,472.921 din, določena pa so bila na osnovi 120,009.831 din povečanega letnega dohodka.

Če upoštevamo, da je bilo pri 32 inovacijah dodeljeno avtorjem drugo oziroma tretje nadomestilo, to pa se določa na osnovi povprečnega letnega povečanja dohodka, ki je nastal v dveh letih, pa znaša celotni povečani dohodek 174,497.902 din.

Le manjši del prikazanega povečanja dohodka je nastal v letu 1982, večina ga je nastala v letih 1980 in 1981, manjši del pa celo še prej.

Kako so bile uspešne pri ustvarjanju inovacij posamezne temeljne organizacije, je prikazano v tabeli 1, tabela 2 pa prikazuje gibanje inovacij v zadnjih desetih letih. Kot je videti v tabeli, smo v lanskem letu proti letu 1981 nekoliko nazadovale tako pri številu odobrenih inovacij kot pri ustvarjenem povečanem dohodku. Višja so bila le izplačana nadomestila kljub manjšemu številu odobrenih inovacij in nižjemu povečanju dohodka.

Vzrok je v regresivni lestvici za določanje nadomestil, to pa pomeni, da lani ni bilo nobene inovacije z izrazit

Inovacije v preteklem letu

V novembru in decembru 1982 so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD JEKLARNA

Mirku Krajncu, Vladu Racu in Francu Gostenčniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za predelavo obokov in odpravo hladilnikov na elektroobločnih pečeh. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda povprečno letno za 2,998.300 din. Nadomestilo znaša 102.365 din, pri delit-

vi pa so udeleženi Krajnc s 70, Rac in Gostenčnik pa s po 15 odstotki.

TOZD VALJARNA

Mirku Gorenšku in Milanu Pantnerju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 20.000 din za predelavo sistema zaščite in varnosti gorilnikov na globinskih pečeh, s čimer so se zmanjšali stroški vzdrževanja in odpravili pogostni požari. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, pri de-

T O Z D	Prva in	Druga in	SKUPAJ	Letni	Dveletni	Izplačana posebna nadomestila
	enkratna nadomestila	tretja nadomestila		povečani dohodek	povečani dohodek	
Jeklarna	3	2	5	3,687.239	7,374.487	102.365
Jeklolivarna	5	4	9	19,138.807	31,071.921	373.844
Valjarna	18	4	22	39,316.548	56,534.461	1,114.504
Kovačnica	3		3	14,630.560	14,630.560	210.928
Jeklovlek	3		3	266.160	266.160	25.817
Kalilnica	2		2	1,486.829	1,486.829	120.153
Orodjarna	1		1	2,903.107	2,903.107	103.765
Stroji in deli	23	10	33	15,701.907	19,652.698	676.073
Industrijski noži	1	1	2	8,918.348	17,836.696	137.940
Pnevmatični stroji	3	5	8	3,486.739	6,771.437	97.120
Vzmetarna	2	1	3	1,467.183	2,934.366	75.134
Rezalno orodje	11	5	16	6,416.267	10,445.043	270.860
Kovinarstvo	2		2	112.327	112.327	8.576
SGV	1		1			4.500
RPT	2		2	2,477.810	2,477.810	121.796
	80	32	112	120,009.831	174,497.902	3,472.921

velikim učinkom, med lanskimi inovacijami je bila največja z letnim prihrankom 17,600.00 din, medtem ko je bila predlanskim ta vrednost kar 38,600.000 din. Spričo tega je bilo tudi pričakovati, da bo lanski skupni povečani dohodek nekoliko manjši od predlanskega, kar pa ne bi smelo veljati tudi za število

obravnavanih inovacij, ki se je zmanjšalo za deset. Razlog je predvsem v slabši zasedenosti službe za inovacije, poleg tega pa je pri komisijah za gospodarjenje še od lanskega leta 27 neresenih vlog. Za te se predvideva, da bodo rešene v začetku letošnjega leta.

Franjo Krivec

Kako smo lani izvajali sistem OD

I. UVOD

V tezah za nadaljnji razvoj družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov v Železarni Ravne smo opredelili naslednje naloge dograjevanja sistema razporejanja dohodka in čistega dohodka za osebne dohodke in sistema delitve osebnih dohodkov:

— dopolniti sistem razporejanja dohodka in čistega dohodka za OD,

— metodo analitične ocene dela (AOD)

in sistem OD posebej z vidika deficitarnosti dela in dela v izjemnih temperaturah,

— uvesti tipična dela in naloge ter strokovnostne kategorije,

— uskladiti AOD za nekatera dela in naloge,

— urediti osebni prispevek in

— izgraditi sistem minulega dela.

Te naloge smo lani v glavnem uredili.

II. RAZPOREJANJE DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA ZA OSEBNI DOHODEK

Sredi leta 1981 smo sprejeli nov sistem razporejanja dohodka in čistega dohodka za delitve sredstev za OD. Sistem smo uporabili z letom 1982 in po dveh četrtletjih ugotovili, da v celoti dobro deluje, le pri oblikovanju sredstev za OD v tozidih oz. delovnih skupnostih je kazal nekatere slabosti, in sicer:

— izračun poslovne uspešnosti ni dajal realnih rezultatov za oblikovanje sredstev za osebne dohodke (SOD),

— izračun SOD na osnovi mase istega obdobja prejšnjega leta je preprečeval, da bi bila rast OD najvišja v tozidih, ki so imeli najvišjo poslovno uspešnost,

— metoda napovedi vrednosti enote dela ni bila dokončno opredeljena.

Pri izpolnjevanju sistema smo pomankljivosti odpravili in tako spremenjen sistem prvič uporabili pri periodičnem obračunu za tričetrtletje 1982. Pokazal je bistveno boljše lastnosti kot prejšnji:

— novi kazalci — rast dohodka, produktivnost, donosnost poslovnih sredstev, izkoristek delovnega časa in izvozna usmerjenost kažejo višjo kvaliteto poslovanja tozidov in delovnih skupnosti; večinoma so dostopni mesečno, in tako lahko tozidi sproti ugotavljajo mesečni vpliv na poslovno uspešnost in SOD,

— z upoštevanjem povprečne vrednosti enote dela (VED) in povprečnega osebnega prispevka (OP) pri izračunu bazne mase OD smo preprečili vpliv lanske mase SOD in odstopanja OP od rezultatov dela; tako se je uveljavila poslovna uspešnost pri določanju SOD,

— z novimi kazalci poslovne uspešnosti (PU) postaja poračun OD realnejši (manjše so razlike med najvišjo in najnižjo vrednostjo — do 1,7, prej do 4),

— napoved VED je odvisna od povprečne VED za delovno organizacijo in

od odstopanja PU tozidov in delovnih skupnosti v meji $\pm 1,5\%$.

III. METODA ANALITIČNE OCENE DELA (AOD)

Metodo AOD smo uveljavili leta 1976 in je nismo spreminjali do lani, ko smo:

— pri odgovornosti zmanjšali vrednost za vodenje za 50% in zato uvedli odgovornost za poslovanje ali strokovne odločitve ter za neposredno delo (najzahtevnejša dela in naloge pri obdelavi materiala so dobila +1 SAOD, in še nekateri delavci na strokovnih delih in nalogah brez podrejenosti),

— višje smo vrednotili stopnjo F najtežjega fizičnega dela (+1 SAOD),

— delovodjem smo povišali točke od 8 na 10, da bi bilo ustrežnejše razmerje med njihovimi OD in OD delavcev na najzahtevnejših delih in nalogah pri obdelavi materiala,

— natančneje smo definirali stopnje duševnega napora, ritma dela, pazljivosti in zbranosti ter spretnosti.

IV. DEFICITARNOST IN IZJEMNE TEMPERATURE

Da bi vzpodbujali zaposlovanje delavcev na nepriljubljenih delih in nalogah, smo se odločili za izjemne temperature v posebnih pogojih dela ter dodatek za deficitarnost delavcem v materialni proizvodnji, in to predvsem v matalurških tozidih.

V. TIPIČNA DELA IN STROKOVNOSTNE KATEGORIJE

Tipična dela in naloge smo uvedli zato, da bi se izognili neusklajenosti nekaterih del in nalog pri analitičnem ocenjevanju, zlasti ko je šlo za primerjave med tozidi in delovnimi skupnostmi.

Za poenotenje sistema ocenjevanja sestavljenosti del in nalog smo izdelali enotni model strokovnostnih kategorij (kategorije smo opisali in jih razvrstili v 8 skupin).

VI. USKLAJEVANJE AOD

Od sprejema metode AOD do letos smo izvedli veliko reorganizacij, ustanovili več del in nalog ter reorganiziranih del in nalog. Pri tem je prihajalo do neusklajenosti tudi zato, ker so nekateri tozidi sprejemali AOD drugače kot je bil strokovni predlog. Do tega sedaj več ne prihaja, ker smo donosili postopke, morali pa bi jih uskladiti tudi na ravni delovne organizacije.

Samoupravne splošne akte smo dopolnili v postopkih tudi v tem smislu, da morajo ob vsaki spremembi AOD posamezni tozidi in delovne skupnosti dobiti soglasje vseh drugih tozidov in delovnih skupnosti.

VII. OSEBNI PRISPEVEK (OP)

Izdelali smo analizo izvajanja sistema OP, program aktivnosti strokovnih obdelav in razprav ter pripravili osnutek sprememb in dopolnitev za dejavnosti, ki bodo potekale v 1. polovici letos. V analizi smo zajeli gibanje OP v letih

1980, 1981 in v 1. polletju 1982 v odvisnosti od rezultatov dela in poslovanja ter opisali vse slabosti po vrsti meril učinka ter po tozidih in delovnih skupnostih. Priказali smo gibanje proizvodnje, izmečka in dohodka na delavca v odvisnosti OP za količino, kakovost in gospodarnost po tozidih in delovnih skupnostih.

Od uvedbe sistema se je OP v vseh tozidih in delovnih skupnostih povprečno povišal od 9 na 19%, delno zaradi izboljšanja kazalcev, delno pa tudi mimo sistema. Od dopolnitve sistema razporejanja dohodka in čistega dohodka ter določanja VED po poslovni uspešnosti ni več take težnje po povišanju OP.

VIII. MINULO DELO

Področje minulega dela je v sistemu delitve OD najbolj zahtevno, zato se

na njegovo analizo šele temeljito pripravljamo. V drugih organizacijah združenega dela v Sloveniji sistemi, ki jih imajo, niso prinesli pričakovanih rezultatov.

IX. OSEBNI PREJEMKI

Sredstva za osebne prejemke iz sklada skupne porabe, materialnih stroškov in iz dohodka določamo za vsako leto posebej, če pa je treba, jih tudi med letom usklajujemo.

Višina osebnih prejemkov je poenotena za vse tozide in delovne skupnosti, usklajujemo pa jo tudi v sozidu (usklajene imamo vse, razen nagrad za jubileje in nagrad ob upokojitvi, pri čemer delno zaostajamo).

(Vir: Poročilo o izvajanju sistema OD v letu 1982)

Za boljše delo organov samoupravne delavske kontrole

Odbor samoupravne delavske kontrole Železarne Ravne, v katerem so vsi predstavniki tozidov in delovnih skupnosti, je lani na eni od sej ugotavljal, da se v večini komisije delavske kontrole redko sestajajo in da tudi rezultati dela niso najboljši.

O tem je razpravljal tudi izvršni odbor konference OO ZS. Ugotovil je, da so sicer osnovne funkcije in naloge teh organov znane, da pa se posamezniki največkrat ne znajdejo pri metodi dela in pri pristopu.

Na podlagi takih razmišljanj je pripravil center za samoupravljanje in informiranje nekaj predlogov za izboljšanje dela organov delavske kontrole, ki jih je odbor obravnaval na svoji decembrski seji, in jih delno dopolnil. So le predlog in pomoč za nadaljnje delo.

1. Praksa je pokazala, da so programi dela v večini le naštevanje zadev, o katerih bodo na sejah razpravljali, in se zaradi preobsežnosti ne realizirajo. Program naj bo bolj smernica ali napotilo, katera vprašanja bi v krajšem ali daljšem obdobju obravnavali.

Organi samoupravne delavske kontrole pri pripravljanju programov tudi vse premalo upoštevajo specifično problematiko, s katero bi se morali ukvarjati glede na funkcijo temeljne oz. druge organizacije, v kateri so. Preveč je torej splošnih nalog, povzetih po nekem standardnem vzorcu, ki izhaja iz zakona in splošnih aktov.

2. Komisija in odbor samoupravne delavske kontrole bi se morali bolj povezovati z drugimi samoupravnimi organi, zlasti s političnimi organizacijami. Ločenih akcij ne sme biti. Zato je treba na seje organov samoupravne delavske kontrole vabiti tudi predstavnike drugih samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

3. Organ delavske kontrole mora dobiti oz. zahtevati vsa gradiva in vse informacije, ki jih prejemajo drugi samoupravni organi, ter zapisnike, sklepe in stališča ali poročila o delu teh organov. Osnovno torišče dela naj bo preverjanje sklepov in stališč organov in zborov delavcev ter vprašanja doslednosti in celovitosti izvajanja samoupravnih splošnih aktov v praksi. Pri

Na razgledu

izvajanju sklepov drugih organov in pri izvajanju lastnih sklepov gre za izvajanje z vidika celovitosti, pravčnosti, doslednosti, zlasti pa smotnosti. Do sedaj se je največkrat ugotavljala le zakonitost sklepov, drugi vidiki pa so se pozabljali. Najboljša metoda dela bi bila naslednja: organi naj zahtevajo pisna poročila o vsebinskem izvajanju sklepov. Če organ delavske kontrole podvomi v poročilo, lahko predlaga organu upravljanja, da imenuje posebno strokovno komisijo, morda sestavljeno iz »nevturalnih« delavcev, drugih služb ali drugih tozodov, ki zadevo preučijo in da mnenje. Nobenega smisla namreč ni, če komisija ali odbor brez strokovne pomoči išče ali preverja podatke ali dela analize.

4. Področje dela posameznih komisij v tozidih naj bi bilo različno glede na posebnosti posameznega tozoda. Specifične bodo torej zadeve, ki jih bodo obravnavali. Da bi delo bolj zaživelno in da bi dosegli boljše rezultate, naj bi komisije občasno zahtevale poročila o izvajanju nalog vhodne, izhodne, končne, fazne in medfazne kontrole; od služb naj zahtevajo analize o izvajanju posameznih določil, samoupravnih splošnih aktov, dogovorjene poslovne politike itd. Organom delavske kontrole so tudi vedno na razpolago službe družbenega knjigovodstva, pravobranilec samoupravljanja in drugi.

5. Organi delavske kontrole naj spremljajo izvajanje sklepov drugih samoupravnih organov in zborov delavcev, obenem pa naj vzpodbujajo druge samoupravne organe, da bolj vsebinsko spremljajo izvajanje sklepov in stališč.

6. Center za razvoj samoupravljanja in informiranja bo na osnovi nekaterih do sedaj sprejetih temeljnih samoupravnih aktov dopolnil samoupravni akt o informiranju in izdelal projekt informiranja. Gre za to, da se dogovorimo, katere informacije so posameznim samoupravnim organom in tudi organom samoupravne delavske kontrole potrebne, da bodo lahko bolj celovito opravljali svojo funkcijo. Če sedaj pa je v tozidih na voljo veliko informacij, zlasti pri ravnatelju in vodilnih delavcih.

(Vir: Nekateri predlogi za izboljšanje dela organov delavske kontrole)

Železarna je v porsih 02 in 03

V posebno raziskovalno skupnost (pors) 02 za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo so vključeni metalurški tozdi železarne, v pors 03 za elektro-kovinsko industrijo mehanski, v vsakega pa še nekaj tozodov skupnih in spremljajočih dejavnosti ter delovnih skupnosti.

Raziskovalna dejavnost je v okviru porsov pomembna predvsem iz dveh razlogov:

1. Vsaka delovna organizacija ne more imeti lastne razvojne institucije za področja, ki so širšega družbenega pomena (npr. uvajanje NC-tehnologije, računalniške grafike itd.).

2. Razvojni programi so za eno delovno organizacijo predragi, sama jih ne more razvijati in vzdrževati. Prav tako železarna ne razpolaga z ustreznimi kadri. Na osnovi rezultatov dosejanega sodelovanja predvsem s Fakulteto za strojništvo in Metalurškim inštitutom v Ljubljani ter Visoko tehniško šolo v Mariboru v okviru nalog iz teh porsov se vidi, da smo že na taki stopnji medsebojnega sodelovanja, da je to nujnost. Soodvisnost med temi razvojnimi ustanovami in železarno je zaradi razvoja novih izdelkov, ki morajo biti na taki kvalitetni ravni, da jih enakovredno lahko prodajamo na domačem, zahodnem in vzhodnem tržišču, najna.

DELO DELEGACIJ ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST JE SE PREMALO UČINKOVITO

Čeprav je raziskovalna dejavnost ozko strokovna, so v njene delegacije vključeni tako strokovnjaki kot nestrokovnjaki, in pojavlja se vprašanje: kako lahko nestrokovnjak za metalurško ali elektro-kovinsko področje — a delegat — odloča o razvojno-raziskovalnih vprašanjih.

Ivanka Prisljan, sekretarka za delegacije: »Pri včlanjevanju v porse smo zasledovali interese železarne kot celote. Ker sta kovinsko in metalurško področje za železarno primarna, in zadevata vse tozde in delovne skupnosti, smo se včlanili v ta dva porsa. Nedvomno bi delegati lahko največ prispevali, če bi bili vključeni v svojem tozdu ali delovni

skupnosti po dejavnosti ustrezen pors. Ker se tega družba zaveda, politična akcija za prestrukturiranje članstva v porsih še vedno teče.«

Erika Prevalnik in Helena Ramšak, delegatki iz Posebne finančne službe: »Na sejah delegacije za raziskovalno dejavnost pregledamo gradivo, da se z njim seznanimo, nobene strokovne točke pa nismo sposobni podrobno predelati. Zato smo se med seboj že menili, da bi bilo dobro, če bi hodili na naše seje strokovnjaki in nam gradiva razlagali. Drugače ne moreš imeti vpogleda in tudi ne moreš dodati svojega mnenja.«

Doroteja Rutar, vodja delegacije iz Posebne finančne službe:

»Zadnje gradivo za našo sejo je bilo zelo znanstveno, polno tujk. Menim, da so delegacije za raziskovalno dejavnost potrebne, a za te, v katere je železarna vključena, delovne skupnosti ne morejo veliko prispevati, ker so vezane na druga področja. Če bi bila npr. finančna služba vključena v pors za svojo dejavnost, bi bilo bolj smiselno. Sicer si lahko tudi za druga področja zainteresiran, koliko pa prispevaš, je vprašanje.«

Vera Brodnik, delegatka iz Delovne skupnosti za gospodarjenje: »Tisti, ki odločajo o svojem področju, najlaže odločajo. Biti delegat v taki delegaciji je po svoje zanimivo, saj marsikaj zveš, vseeno pa je boljše vključevati strokovnjake.«

Alenka Rodič, vodja delegacije za pors 02 v RPT: »Osebo lahko na porsu debatiramo samo o svojih nalogah, ki jih poznam, ne morem pa o drugih, o katerih strokovno nisi podkovan. Naša delegacija je razmeroma na visokem strokovnem nivoju in razprave so dokaj kvalitetne.«

Tone Pratekar, predstavnik strokovne službe: »To, kar železarna dela v okviru porsov, ni uporabljivo samo zanj, ampak za neprimerno širši krog porabnikov. Zaradi tega bi bilo treba, da se delegati v tem porsu na začetku leta, ko se sklepajo v okviru porsov pogodbe, seznanijo z razvojnimi tendencami svojih delovnih organizacij. Z medsebojno seznanitvijo o razvojnih na-

logah bi lahko delegati uskladili želje in izmenjali izkušnje ter rezultate posameznih stičiščnih področij. Delegatska baza bi morala več reševati praktične primere in manj razpravljati o tem, kar sledi iz delegatskega gradiva. Dejstvo je namreč, da gre na sestankih delegacij preveč časa za urejanje formalnih zadev, premalo pa za vsebinsko delo razvojno-raziskovalne dejavnosti.«

Jože Rodič, predstavnik strokovne službe: »Ni smiselno, da se v tako širokem krogu, kot je delegatski sistem, obravnava strokovna problematika, da se toliko ljudi ukvarja s tako širokimi problemi. Živi organizacija raziskovalnega dela, živijo strokovni timi, tvorijo so delegati, ki so vključeni v posamezne raziskovalne naloge. Široke samoupravne delegacije je možno o strokovnih nalogah le grobo informirati, kako dejavnost teče, da se oblikuje mnenje. Delegatom bi bilo treba dati poljudno informacijo o rezultatih raziskav. To, da isto gradivo obravnavajo strokovnjaki in nestrokovnjaki, ni sprejemljivo. Smisel v tako zastavljenih delegacijah pa nedvomno je, saj je bilo veliko narejenega na tem, da vsi govorijo o raziskavah in tudi s sofinanciranjem ni problemov.«

Glede na zavedenje, da je treba delo delegacij za raziskovalno dejavnost v železarni izboljšati, bodo v prihodnje nalogam dodajali poljudne povzetke z bistvom, namenom, ugotovitvami in rezultati raziskav. Nato bodo izdali tudi katalog raziskovalnih nalog s kratkimi povzetki. Že zdaj pa se gleda na to, da je v vsaki delegaciji vsaj nekdo, ki se na problematiko spozna bolj, in da so vse naloge iz porsov dostopne v strokovni knjižnici. Več pa bi bilo treba tako delegate kot vse delavce seznanjati z raziskovalno dejavnostjo naše železarne.

ZA DELEGATE IN NEDELEGATE O NAŠI RAZISKOVALNI DEJAVNOSTI

V porsu 02 Jože Rodič: »V sodelovanju z Metalurškim inštitutom iz Ljubljane in Slovenskimi železarnami naredi železarna Ravne program raziskovalnih nalog na metalurškem področju za vsako leto. Predlogi pridejo od nosilcev nalog ali od železarn ali od posameznikov.«

Letos je v programu 65 nalog, od teh je 9 takih, ki jih financira republiška raziskovalna skupnost sama, če so strogo znanstvene, ali skupaj z delnim sofinanciranjem delovnih organizacij. 5 nalog je v okviru porsa 02, vse druge pa so v okviru svobodne menjave dela z okvirno pogodbo. 30 nalog je takih, pri katerih je železarna uporabnik in sofinancer ali sama v okviru Slovenskih železarn, toda če je le možno, so naloge skupne. Sama je železarna nosilka nalog o raziskavah s področja obzidave visokofrekvenčnih peči z gradivi, odpornimi proti ognju, domače proizvodnje ter nalog v zvezi s compound jekli, vendar je to v okviru svobodne menjave dela.

V porsu 03 Tone Pratekar: »V okviru naloge Razvoj kibernetike proizvodnih sistemov in kompjuterske tehnologije smo imeli pri Fakulteti za strojništvo v Ljubljani lani prijavljenih 13 raziskovalnih nalog, letos pa jih imamo 29. Lanske naloge so bile razdeljene na dve področji: na enem je bilo poudarjeno razvojno-raziskovalno delo, nekaj drugih nalog pa je bilo čisto aplikativnega značaja. Iz leta 1982 posebno izstopa naloga Razvoj računalniških metod za konstruiranje z računalnikom, pri kateri smo v sodelovanju s Fakulteto za strojništvo v Ljubljani razvili prvi programski paket za konstruiranje, podprto z računalnikom. Prve risbe za armature so že narisane z računalnikom. V letu 1983 bomo nada-

ljevali s tem delom z namenom, da celotni programski paket prenesemo v železarno Ravne na že dobavljeno opremo. V to opremo je vključen računalnik, risalnik, terminali in druga pomožna oprema, ki kot celota predstavlja moderni grafični center za konstruiranje z računalnikom. Vzporedno z nabavo opreme smo v okviru tega porsa pristopili k učenju kadra za to delo.

Druga naloga, ki je bila prav tako realizirana v okviru prvega naslova, je Razvoj strežne naprave, ki predstavlja poenostavljen robot za streglo pri stiskalnicah in drugih deformacijskih strojih iz proizvodnega programa TOZD Stroji in deli. Robot je že v železarni s kompletno tehnično dokumentacijo in bo v bodoče sestavni del mehanizacije pri deformacijskih strojih.

Naslednja pomembna naloga je Raziskava obdelovalnosti naših jekel. V letu 1982 smo se močno orientirali na raziskave obdelovalnosti pri postopku brušenja ind. nožev in valjev za hladno valjenje. Rezultati raziskovalne skupnosti na tem področju so zelo vzpodbudni, ker že v prvem letu dela dajejo pomembne ekonomske in tehnološke izboljšave.

Leta 1983 bomo s temi raziskavami nadaljevali, ker v TOZD Industrijski noži ter Stroji in deli predstavlja strošek brušenja največji problem v proizvodnji.

Naslednje področje predstavljajo razvojne naloge, ki se lotevajo novih pristopov k organizaciji proizvodnih sistemov za individualno in maloserijsko proizvodnjo. Med te naloge spadajo Razvoj celične proizvodnje, Razvoj optimizacijskih metod v proizvodnih procesih itd. Rezultat tega razvojnega dela je razviti nov koncept krmiljenja proizvodnje s procesnimi računalniki, ki naj bi v »tovarni prihodnosti« tvorili osnovni kibernetični sistem pretoka proizvodnje. Ta projekt je še posebno pomemben zato, ker moramo v naše zelo raznolike proizvodne obrate vnesti več fleksibilnosti, kar pogujuje zlasti zapadni trg, ki postaja vedno pomembnejši zaradi celotne naravnosti na izvoz.

Poleg teh razvojno-raziskovalnih nalog, pri katerih se prepleta fundamentalno znanje raziskovalcev pri Fakulteti za strojništvo v Ljubljani in Visoko tehniško šolo v Mariboru s praktičnim znanjem sodelavcev železarne, imamo tudi čisto aplikativne naloge, ki rešujejo določene probleme v tehnologiji konstrukcij, kot so svetovanje itd. V okviru teh nalog sta bila konstruirana dva namenska stroja ter rešene tri zahtevne tehnologije obdelovalnosti visokolegiranih jekel.

V letu 1983 imamo namen dati velik poudarek reševanju tehnoloških in konstrukcijskih problemov novih proizvodov za TOZD Pnevmatični stroji, ki na področju mehanske predelave najbolj zaostaja pri razvoju novih izdelkov. Želimo osvojiti tehnologijo obdelave cilindrov za hidravlična klavira ter razviti konstrukcijo za hidravlični vrtni voz. Med najpomembnejše projekte v letu 1983 uvrščamo razvoj laserskega merilnega stroja, ki predstavlja novost tako v okviru Jugoslavije kot Slovenije.

V letu 1983 bomo dali močan poudarek nadaljevanju razvoja metod konstruiranja z računalnikom, razvoja kibernetičnih naprav za NC-obdelovalne stroje, nadaljevanju raziskav obdelovalnosti visokolegiranih jekel ter konkretnim konstrukcijskim rešitvam novih strojev in naprav za potrebe materialnih TOZD železarne. Predvsem hočemo razviti konstrukcijske rešitve robotiziranih delovnih mest, ki jih želimo postopoma uvajati na najtežja delovna mesta v železarni Ravne.«

Pripravila: H. Merkač

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto X

Ravne na Koroškem, 15. februarja 1983

Št. 2

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Peter Metulj, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Program KS OO ZSMS železarne Ravne za 1983. leto

JANUAR

- Priprave za tekmovanje. »Kidričeva in Suhodolčanova bralna značka« — akcija poteka skozi vse leto. Pripravi komisija za kulturo.
- Prvenstvo v sankanju s sodelovanjem AS železarne, organizira komisija za šport in rekreacijo.
- Nabor 82 (sprejemanje karakteristik in predlogov za rekrutiranje) organizirata in izvedeta organizatorja za LODS in MDA.
- Usposabljanje mladih informatorjev (komisija za informiranje).
- Evidentiranje za MDA — komisija za MDA.

FEBRUAR

- Pohod »Koroška v zimi 82« — organizira organizator za LODS pri KS OO ZSMS železarne skupno s komisijo za LO in DS pri OK ZSMS.
- Prvenstvo v smučanju in sankanju s sodelovanjem AS železarne — organizira komisija za šport in rekreacijo.
- Sodelovanje na proslavah (Prežih, Prešeren) — recital se izvede prek razglasne postaje v železarni, organizira komisija za kulturo.
- Organiziranje okrogle mize — izvede komisija za DEO.
- Evidentiranje brigadirjev — komisija za MDA.

MAREC

- 8. marec — obdaritev mater partizank — izvršijo OO ZSMS po zadolžitvah KS OO ZSMS železarne in dogovoru z OK SZDL Ravne.
- Prvenstvo v šahu — organizira komisija za šport in rekreacijo.
- Tekmovanje v znanju »Mladost v pesmi, besedi in spretnosti« pod parolo »Tito — revolucija — mir« — organizira komisija za kulturo.
- Tečaj za fotografiranje — komisija za informiranje.
- Priprave na MDA, evidentiranje — komisija za MDA.

APRIL

- 1. april — dan brigadirjev — komisija za MDA: razstava o delu brigadirjev.
- Organiziranje literarnih večerov (Suhodolčan, Cankar, Prežih) s sodelovanjem ŠC Ravne in konferenco sindikata — izvrši komisija za kulturo skupaj s centrom za klubsko dejavnost pri OK ZSMS Ravne.
- Športno srečanje mladine in vojakov v občini Ravne (občinsko tekmovanje), rejijsko pa bo v maju.
- Čiščenje TOZD — izvršijo OO ZSMS po TOZD v dogovoru s TOZD — DS in komunalno.
- Priprave na MDA (inf. plat) — komisija za informiranje.

MAJ

- Kresovanje ob 1. maju — prazniku dela.

— Vključevanje v občinski program ter akcije ob dnevu mladosti — izvrši komisija za kulturo: v program se vključujejo tudi ostale komisije.

— 3-dnevni brigadirski tabor na Ivarčkem jezeru — komisija za MDA.

JUNIJ

- Programska konferenca KS OO ZSMS železarne Ravne.
- Udeležba na republiških in zveznih delovnih akcijah (obisk brigadirjev NORBERT WEBER).

JULIJ

- Kresovanje ob 4. juliju — dnevu borca in 22. juliju — dnevu vstaje slovenskega naroda — organizira komisija za LO in DS.
- Sodelovanje na zveznih in republiških delovnih akcijah.

AVGUST

- Obisk karavle »Sonjak« ob dnevu graničarjev — 15. avgust s kulturnim programom in sodelovanjem ŠC Ravne — organizira komisija za kulturo in LODS.
- Dvodnevni tabor mladih železarjev s sodelovanjem ŠC Ravne (kolikor bomo uspeli formirati pohodno brigado), organizira komisija za LO in DS.
- Srečanje mladine in borcev SOZD slovenskih železarn.
- Sodelovanje na akcijah — komisija za MDA in informiranje.

SEPTEMBER

- Prvenstvo v malem nogometu (kolikor bo dovolj prijavljenih ekip) — organizira komisija za šport in rekreacijo.
- Športno-kulturno srečanje mladih jugoslovanskih železarn v Skopju, organizira KS OO ZSMS.

— Tekmovanje v znanju mladost v pesmi, besedi in spretnosti pod parolo »Tito — revolucija — mir«.

— Lokalne delovne akcije v železarni Ravne in izven nje — komisija za MDA.

— Pridobivanje dopisnikov na osnovnih in srednjih šolah — komisija za informiranje.

OKTOBER

- Prvenstvo v šahu — organizira komisija za šport in rekreacijo.
- Seminar SOZD SŽ.
- Lokalne delovne akcije (spravilo pridelkov...) — komisija za MDA in informiranje.

NOVEMBER

- Skrb za spominska obeležja — izvedejo OO ZSMS po dogovoru z LO in DS.
- 27. november — tradicionalni košarski turnir, na katerem sodelujejo: KKŠ Ljubljana, KKŠ Maribor, ŠC Ravne in KS OO ZSMS železarne — organizira komisija za šport in rekreacijo.
- Ob dnevu republike pripraviti recital prek razglasne postaje — izvede komisija za kulturo.

DECEMBER

- Pregled dela v letu 1983 in izdelava programa KS OO ZSMS železarne za leto 1984.
- 22. december — obisk karavle »Sonjak« skupaj s sindikatom in ZRVS — organizira komisija za kulturo in komisija LO in DS.
- Poleg vseh zgoraj naštetih aktivnosti pa bomo imeli tudi nekaj stalnih nalog, kot so:
 - asocialen problem med mladimi (alkoholizem, narkomanija, itd.)
 - evidentiranje za MDA v letu 1983, sodelovanje s komisijo za MDA pri OK ZSMS.
 - izbor najboljšega mladega delavca — samoupravljalca in najboljši OO ZSMS v združenem delu.
 - akcija NNNP v letu 1983
 - pravočasno informiranje članstva, itd.

Na Gori

Vodje komisij pri KS OO ZSMS železarne Ravne

— za IPD (idejno-politično delo) — OBU Janez
 — za DEO (družbeno-ekonomske odnose) — KUNC Marjan
 — za kulturo — KJOPENČEV Marjana

— za MDA (mladinske delovne akcije) — LUŽNIK Gvido
 — za informiranje — SUŠNIK Barbara
 — za SLO in DS (splošni ljudski odpor in družbena samozaščita) — KRIVEC Srečko
 KS OO ZSMS ŽELEZARNE RAVNE
 predsednik Silvo Jaš

cije in vse naše družbe je nenehna krepitev samoupravne socialistične družbe. Bratstvo in enotnost sta najmočnejše orožje naše socialistične, neuvrščene poti in graditve, je dejal ob zaključku Bogič Bogičević.

To je bila tudi skupna misel vseh delegatov ter gostov. Vse akcije mladih morajo biti tako močne, kot so močne njihove besede, kajti samo z dejanji se lahko potrjujejo. Mladi širom naše domovine pa bodo v tem štiriletnem obdobju do naslednjega kongresa storili vse, da bodo kos revolucionarnim nalogam, ki jih pred njih postavljajo družba in čas, v katerem živijo.

Silvo Jaš

Mladinska organizacija se mora čimprej otresti forumskega dela

V Beogradu se je decembra končal 11. kongres ZSMJ, ki je sklenil verigo lanskih kongresov po republikah in pokrajinah. Skozi vse pa poteka kot nit vključevanje mladih v vse družbene in politične tokove, reševanje njihovih problemov, ki jih še daleč ni malo. Pa tudi misel, kako mladi dosledno stopajo po poti tovarišev Tita ter Kardelja. Lani so mladinski kongresi prvič potekali brez teh velikanov sodobnega časa.

Marsikdo bo dejal, da kasnimo s takšnimi dogodki. Sploh ne, kajti kongres je potekal po zaključku redakcije »Mladega fužinarja«, nakazal je določene premike med mladimi, na njem pa je sodelovalo tudi nekaj naših mladincev.

S Tonetom Golobom, delegatom na 11. kongresu jugoslovanske mladine, mladim delavcem iz TRO Prevalje, smo se pogovarjali že v tem letu. Imeli smo občutek, da še ni povsem strnil svojih misli in doživetij s

mest. Istemu namenu bi lahko služili tudi samoprispevki. Ostra je bila zahteva za zaostroitev odgovornosti v kadrovske politiki, ker je vse več nepravilnosti. Zlasti je treba odpraviti honorarno delo, dodatne zaposlitve, zaposlitve s pokojnino in podobno.

Kongres so poživile besede, ki jih je izrekel prejšnji predsednik konference ZSMJ Bogič Bogičević. V svojem uvodnem govoru je dejal, da so mladi rekli odločni »ne« vsemu, kar bi nas skušalo deliti in razbiti, vsemu, kar napada naše najsvetlejšo pridobitve, vsakemu notranjemu in zunanemu sovražniku. Odločili so se za nadaljnji razvoj združenega dela, za krepitev samoupravnih družbeno-gospodarskih odnosov in uveljavljanja stabilizacijske politike. Odločno so se opredelili za sodelovanje kar največjega števila mladih v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, za boj proti forumskemu delu med mladino in družbo. ZSMJ pa ima

OD TU IN TAM

Marsikdo bi dejal, da do takšnih ali podobnih neljubih dogodkov ne prihaja pogosto, še zlasti ne med mladimi. In vendar je vseeno možno, pa čeprav je to problemsko volilna konferenca sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne, ki je potekala decembra v Ljubljani. Marsikateri od delegatov iz vseh treh slovenskih železarn in ostalih predelovalcev je imel občutek, da se v tem svetu dogajajo čudne stvari, kljub temu, da je na prejšnji seji vse potekalo brez ovir. Vsa napetost se je vrtela okrog nepopolnega finančnega poročila in nadzorni odbor sveta ZSMS ni hotel prav zaradi tega dati razrešnice dosedanjemu predsedniku sveta ZSMS Maksu Kragelniku, mladincu iz naše železarne. Vsa prepričevanja, dogovarjanja, popuščanja so bila zaman. Vsak je vlekel svoj voz na svoj konec in končna odločitev je bila, da se ponovno skliče volilna konferenca, programska pa je bila vendarle izvedena. To pa je že tudi drugo poglavje, kdo bo novi predsednik sveta ZSMS.

Marjan Teran, ki je bil dosedanji podpredsednik sveta iz »Plamena« Kropa, bi moral postati predsednik. Zataknilo pa se je glede odsotnosti. Jasno se namreč kaže neurejena kadrovska politika ne samo v »Plamenu«, temveč tudi v celotnem SOZD. Pa tudi mladi še daleč nimajo tiste vloge in pomena, ki jim dejansko pripada kot enakopravni družbeno-politični organizaciji. Vse preveč so potisnjeni na stranski tir, marsikdaj tudi kot nekakšen privesek. Skrajni čas je že, da se stvari okrog tega temeljito zasučejo, kajti prav lahko se zgodi, da bo kdaj prepozno...

Naj ob koncu tega sestavka strnemo nekaj povzetkov iz poročila, ki ga je na programski konferenci podal Maks Kragelnik. Zelo pomembno politično dejanje so bili kongresi, od partijskih do sindikalnih ter mladinskih. Le-ti so mobilizirali najširše množice delovnih ljudi in občanov ter okrepili njihovo samoupravno zavest. Ko v tej težki gospodarski situaciji govorimo o krepitvi samoupravljanja, dogovarjanja in sporazumevanja, vse to ni fraza, ampak stvarnost. Stabilizacije brez krepitve samoupravljanja, dogovarjanja in sporazumevanja ne moremo doseči, pa čeprav nasprotniki govorijo drugače. Gre za to, da vse naše samoupravne dogovore o povečanem izvozu, zmanjšanju investicij, večji produktivnosti ter izboljšanju delovne in tehnološke discipline vnesemo v naše vsakodnevno delo in zavest. Ugotoviti moramo, da nekaterih stvari še nismo premaknili z mrtve točke. Še vedno namreč samo ugotavljamo in ugotavljamo, vsega tega pa potem ne realiziramo. Večjo vlogo bi morala odigrati tudi strokovna služba SOZD in delegati sveta. Če smo se namreč odločili za konkretno odgovornost, ki ima vsaka svoje ime, jo moramo tudi dosledno izvajati.

V poročilu prvega polletja smo ugotovili, da premajhno pozornost posvečamo gospodarski situaciji v delovnih organizacijah in SOZD sami. Dejali smo že, da je bilo premalo storjenega pri razreševanju mladinskih problemov in eden takšnih je tudi nezaposlenost. Pravica do dela je pravica slehernega državljanca, vendar pa se tega v določenih trenutkih premalo zavedamo. Delovne organizacije imajo ustavno dolžnost, da ustvarjajo takšne pogoje, v katerih bi bila možnost zaposlovanja čim večja. Mi pa s svojimi zaporami za-

Obisk pri graničarjih na karavli Sonjak

kongresa, prav tako pa ni skrival nekaterih razočaranj, ki jih je tam doživel. Vse premalo je bilo na kongresu zastopanih delegatov iz vrst neposrednih proizvajalcev, pa starostna meja delegatov je bila že krepko nad 27 let. Še bi lahko naštevali. Povemo naj še, da je Toni sodeloval v komisiji za vprašanja razvoja materialne osnove družbe, samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov in uresničevanja politike gospodarske stabilizacije. V tej komisiji so menili, da se moramo boriti zlasti proti vzrokom zdajšnjih gospodarskih težav, ne samo proti posledicam. Zahtevali so večjo odgovornost vseh, tudi mladih, ki predstavljajo uveljavitev dela v vsakem smislu, predvsem proizvodnega, ustvarjalnega in dela v težavnih okoliščinah. Prav tako so podprli akcijo za stanovanje: »Če imaš hišo, vrni stanovanje!«.

Nezaposlenost je glavni problem, s katerim se srečujejo mladi. V komisiji so terjali hitrejšo in učinkovitejšo reševanje tega problema ob večji odgovornosti zaposlenih za izvajanje dogovorjene politike na tem področju. Podprli so politiko večjega vlaganja v prednostne dejavnosti, zavzeli so se tudi za posojilo v obliki odpiranja novih delovnih

poleg tega še eno nalogo. To je boj za razvijanje sveta mladih, kajti upočasnjeni ritem razvoja prinaša s seboj odrekanja in težave, ki se jih mora mlada generacija zavedati. Enotna mora biti v boju za ustavnost, zakonitost in socialistično moralo. Mladina je še posebej nezadovoljna, ker si v težkih časih, ko se moramo vsi odrekati, posamezniki grabijo premoženje z malverzacijami, korupcijo in podkupovanjem. Zanimiva je ugotovitev, da se je v medkongresnem obdobju skrčila udeležba mladih v samoupravnih organih, delegacijah in delegatskih skupščinah. Posledica tega je, objektivno gledano, upadanje stvarnega vpliva mladih na proces družbenega odločanja. Tudi zveza komunistov je vedno vplivala in še vpliva na pravilno idejno usmerjanje mladine, na razvijanje njenega samostojnega in tvorčnega odnosa do družbenih vprašanj. Več pozornosti mora ZSMJ posvetiti skupnemu delu z zvezo sindikatov, ZZB Jugoslavije, Zvezo rezervnih vojaških starešin in družbenimi organizacijami, v katerih dela veliko mladih. OO ZSM mora postati središče družbenega in političnega dela mladih. V življenjskem interesu mlade genera-

poslovanja ravnano ravno nasprotno. Zavzemati se moramo za ukinitve dela upokojevcem, honorarnega in pogodbenega dela, dela delavcev s popoldansko obrtjo...

Premalo je bilo narejenega na področju stanovanjske problematike, kot so neustrezni bivalni pogoji mladih družin, nizki osebni dohodki ter s tem tudi problem soudeležbe, prevelike cene m² stanovanja. Zelo malo je namreč primerov, da bi mladinska organizacija ukrepala ter dala pobudo za sprejemanje pravilnika o dodelitvi stanovanj. Ko iščemo možnosti reševanja stanovanjskega vprašanja, ne mislimo, da mora biti mlada družina ali mlad človek vedno v ospredju. Želimo samo, da se stanovanja delijo pravično, kajti le tako bo tudi mlad človek videl svojo realno možnost in perspektivo v prihodnosti.

Na svoji volilno programski konferenci so se zbrali tudi mladi OO ZSMS Jeklovivarna. Po skoraj dveletnem zatišju je mladost v tem prek 500-članskem tozdu znova zaživela. O tem smo zatrdno prepričani, saj so si zastavili dokaj širok in obsežen program, ki je usklajen tudi s programom KS OO ZSMS železarne Ravne.

Zaradi boljšega delovanja so se v OO ZSMS razdelili na tri aktivne, in sicer: mini livarna, čistilnica in livarna skupaj z modelno mi-

zarno. Vsak aktiv ima svojega predsednika, ki je po funkciji v predsedstvu OO ZSM, poleg referentov za posamezna področja. Novi predsednik OO ZSM je tako postal Prelič Cvijetan, sekretar Breznik Jože in blagajnik Lajtinger Zlatko.

Konferenci je prisostvoval tudi ravnatelj TOZD Jože Matitz, ki je mladim nakazal probleme težke gospodarske situacije doma in v svetu ter poudaril mesto in vlogo, ki jo imajo mladi v tem trenutku. Ne morejo se namreč brezbrizno obnašati do problemov in nase morajo sprejeti tudi del bremen stabilizacije. Dejal je tudi, da je bila zaradi svoje neaktivnosti v prejšnjem mandatnem obdobju mladina v Jeklovivarni odrinjena na stranski tir, ni imela pravega vpliva in veljave na kreiranje politike odločanja na vseh ravneh in sedaj je pravi trenutek, da se zamujeno nadoknadi.

Na 4. seji se je zbralo tudi predsedstvo ZSM Kovinarstvo Ljubno, kjer so obravnavali in usklajevali program OO ZSM s programom KS OO ZSMS železarne Ravne. Določili so udeležence mladinske politične šole v Nazarjih ter pohoda po poteh 14. divizije, ki bo predvidoma od 13. do 15. februarja od Zavedenj nad Soštanjem do Ljubnega.

S. J.

Še nekaj o letošnjih mladinskih delovnih akcijah

Center za mladinske delovne akcije pri RK ZSMS je konec januarja sklical posvet vodij centrov za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS. Posveta so se udeležili skoraj vsi, ki skrbijo za rast in organizacijo mladinskega prostovoljnega dela v občinskih konferencah. Glavna ter hkrati tudi edina točka dnevnega reda je bila uskladitev termina za letošnje izmene brigadirjev na deloviščih v naši republiki, prav tako pa tudi za tiste brigade, ki odhajajo na akcije izven Slovenije. Sploh pa je beseda tekla o organiziranosti mladinskih delovnih akcij, s poudarkom, da se negativnosti prejšnjih let ne bi ponavljale, kajti to daje zelo slabo luč in vtis udeležencem akcije, zlasti še tistim, ki so v brigadi prvič.

Mladi bodo tudi letos vnesli v številne kraje Slovenije tisti svojstveni brigadirski utrip, združen z pesmijo, prijateljstvi in mladostjo. Brigadirji bodo tudi letos delali predvsem na zemeljskih delih novih kilometrov cest, vodovodov, postavljanju telefonske napeljave. Poseben poudarek pa je dan melioracijskim in hidromelioracijskim delom. Z eno besedo — na kmetijskih površinah.

Moto letošnjih mladinskih delovnih akcij pa naj bi bil »Z združenim delom in za združeno delo«. To pomeni, da bi bilo na akcijah tudi več mehanizacije kot prejšnja leta ter da bi brigadirji opravljali le tista dela, ki jim mehanizacija ni kos. Vse prevečkrat se je namreč dogajalo, da so brigadirji opravljali takšna dela, ki bi jih z mehanizacijo veliko bolje in hitreje opravili. Kazala se je predvsem slaba organizacija akcij po posameznih krajih. Prevladovala pa je tudi miselnost, češ, samo da se nekaj dela, ni pa važno, kaj je to.

5. seja predsedstva občinske konference ZSMS Ravne na Koroškem

O štipendijah in mladih povratnikih

V zadnjih dneh decembra lanskega leta so se zbrali člani predsedstva občinske konference ZSMS Ravne na Koroškem na svoji zadnji (5.) seji. Največ časa so posvetili politiki štipendiranja. Ne soglašajo s predlogom, da že med šolskim letom ukinejo štipendije »negativno« oocenjenim dijakom (oziroma dijakom, ki imajo graje). Bili so enoglasni, da se štipendije ustrezno »regulirajo« — zvišajo ali znižajo — glede na učni uspeh posameznika — že ob polletju. Prav tako ni pravilno, da prejema enake štipendije dijaki, ki se izobražujejo v kraju bivanja, in dijaki, ki obiskujejo šole zunaj kraja bivanja (v drugi občini, celo regiji). Dijak, ki študira izven kraja bivanja (Ljubljana, Maribor, ...), porabi več sredstev in naj dobi (mora dobiti) tudi višjo štipendijo. Štipendije pa ne smejo postati kakšna žepnina (kot se v vsakdanjem življenju že pojavlja), zato naj štipendijo dobijo tisti, ki jo tudi zares potrebujejo.

Mladi so na svoji seji razpravljali tudi o tistih mladih, ki so iz takšnega ali drugačnega vzroka morali prestati zaporno kazen. Bili so enotni, da se povratnik izenači z drugimi krajanji, občani (saj je za dejanje odgovarjal, bil kaznovan in kazen tudi prestal). Toda ne more pričakovati nobenih privilegijev (kot nekateri predlagajo). Se pravi: mladi se zavzemajo, da se mlade povratnike sprejme kot enakopravne člane naše družbe — brez privilegijev. Jasno pa je, da moramo ločiti povratnike, ki so družbo oškodovali, in tiste, ki so presedeli kazen npr. zaradi prometnega prekrška.

M. K.

bo v pomoč pri zbiranju prijav za letošnje mladinske delovne akcije. Potrudimo se in zagotovimo potrebno število mladih delavcev — brigadirjev!

M. K.

Kurent s Ptujkega polja

KJE BODO DELALI „NAŠI“ BRIGADIRJI

Predsednik komisije za mladinske delovne akcije pri občinski konferenci ZSMS Ravne na Koroškem nam je sporočil, kje bodo delali naši brigadirji mladinske delovne brigade »Prežihov Voranc« Ravne na Koroškem.

Sodelovali bodo na dveh zveznih mladinskih delovnih akcijah, in sicer: ISTRA '83, SAVA '83.

Predsedniki, gornji sestavek (usmeritve letošnjih mladinskih delovnih akcij) naj vam

Sploh je potrebno tam, kjer bo akcija potekala, vključiti vanjo ne samo brigadirje ter mladince tiste okolice, temveč širšo strukturo ljudi tistega kraja. Mladinsko prostovoljno delo ni samo delo mladih, ampak širše družbene skupnosti.

In kje bosta letos sodelovali obe naši mladinski delovni brigadi »Prežihov Voranc« iz OK ZSMS Ravne na Koroškem?

Prva brigada »Prežihovega Voranca« bo delala v prvi izmeni zvezne mladinske delovne akcije »Istra '83« v času od 5. 6. do 2. 7. 1983, druga brigada pa se bo udeležila zvezne delovne akcije v SR Hrvatski »Sava '83« v mesecu juliju.

O brigadirskem utripu v koroški krajini pa bomo pisali v naslednjih številkah »Mladega fužinarja«.

S. J.

le tako lahko varovali našo drago domovino.

Naša šola je povezana z graničarji s karavle na Strojni, ki varuje del naše dežele z avstrijsko mejo. Učenci naše šole jih večkrat obišejo in se z graničarji prav lepo sporazumejo. Le-ti jim pripovedujejo o svojem razgibanem življenju. Radovedni učenci so zmeraj polni vprašanj, na katera jim graničarji radi odgovarjajo.

Pred dvema letoma pa so nas oni razveselili z obiskom. Tudi sama sem imela priložnost prisluhniti enemu izmed strojnskih graničarjev. Bilo nam je lepo ob prijetnem pripovedovanju. Zivahno nam je opisal njihov napore delovni dan. S seboj je prinesel tudi puško in nam jo opisal. Iz naših radovednih glav pa so kar vrela vprašanja. Veliko jih je bilo in dolgo je trajal ta naš prijetni klepet. Na nekatera vprašanja pa vojak ni hotel odgovoriti. To pa zato, ker imajo vojaki tudi pomembne vojne tajne, za katere ne sme vedeti vsaka naša klepetava glava.

Učenci OŠ Prežihov Voranc pišejo

Dragi prijatelji na osnovni šoli Prežihov Voranc

Moje ime je Alenka, stanujem v Halmstadu na Švedskem, prej, pred dvanajstimi leti pa sem stanovala na Ravnah, a tega se skoraj ne spominjam, saj sem imela le dve leti, ko smo odšli.

Ceprav sem odrasla tukaj, lahko bi skoraj rekla, da je tu moja domovina, saj imam tu prijatelje, dom, šolo in poznam vsak kotiček v tem kraju, vendar tega nikoli ne bom storila. Bolj ko odraščam, bolj mi misli bežijo nazaj, med naše gore, k mojim sorodnikom in prijateljem, ki jih imam spodaj.

Vsako leto komaj čakam dopusta, ker vem, da bom lahko spet ves mesec med svojimi prijatelji, z babico, dedkom in drugimi sorodniki.

Veliko imam prijateljev skoraj po vsej Sloveniji. Želela bi si jih še več, zato vas prosim, pišite mi kaj. Stara sem štirinajst let in hodim v osmi razred. Moji konjički so branje, petje, glasba, živali, najraje imam konje in rada jezdim.

Lepo vas vse skupaj pozdravljam.

Alenka Fele
A-ringen 79
302 55 Halmstad
Sverige

Lani smo se prijavi na nagradni natečaj ob dnevu JLA. Na občinski konferenci ZSMS so naše pisne prispevke pregledali in ocenili. Med nagrajenimi je bil spis naše učenke Helene Smrtnik iz 8. a razreda Osnovne šole Prežihovega Voranca Ravne.

Praznik naše armade

22. december je dan naše JLA. Zakaj ravno ta dan? Vsi vemo, da je naša ljudska armada zrasla med narodnoosvobodilnim bojem. Takoj po okupaciji naše domovine so svobodno

ljubni in napredni ljudje organizirali oborožen boj proti okupatorju. Nastajale so partizanske čete in odredi. 21. decembra 1941. leta je bila v mestecu Rudu ustanovljena Prva proletarska narodnoosvobodilna brigada. Že takoj naslednji dan po ustanovitvi, 22. decembra,

Resnost

se je Prva proletarska spoprijela s sovražnikom. Dan njenega prvega boja pa praznujemo kot dan Jugoslovanske ljudske armade. Na ta dan se skupno z vsemi Jugoslavo tudi pionirji spominjajo vojakov, ki varujejo našo deželo pred sovražnikom. Mogočne in svobodne vode štiti mornarica, za mirno nebo skrbi letalstvo, jugoslovanske hribe, domače gozdove, bistre in opojne reke, mogočne planine pa branijo graničarji, planinci in še drugi vojaki.

Vsi morajo biti trdno pripravljeni štiti ter se boriti za našo svobodno, federativno, socialistično Jugoslavijo. Budno, skrbno, vestno in natančno morajo opravljati naloge ter se sproti izpopolnjevati v znanju, saj bodo

»Takšni so vojaki,« si mislim.

Pogumni so in tovariški. Vesela sem, da imamo takšno armado in ponosna sem nanje.

Helena SMRTNIK
8. a razred

Osnovna šola Prežihovega Voranca

Posebna tekma

Vsako leto se srečajo učenci in učitelji. Ne srečajo se pred tablo, ampak na športnem področju. Tudi letos so igrali tekmo v rokometu.

Tribune se polnijo. Kmalu je vse zasedeno. Tovariš Pevec Marjan zapiska pričetek tekme. In prvi gol!

»Bravo! Bravo!« se zaslišijo vzkliki učiteljev.

Tekma postaja vse bolj napeta. S tribun se oglašajo žvižgi in vzkliki navijačev. No, sedaj pa izenačenje. In spet vodijo učitelji. Ne, ni res. Sedaj vodijo učenci. Navijačem postaja vse bolj vroče. Tudi igralci se potijo. Tovariš Pevec odpiska konec prvega polčasa. Sedaj si vsi oddahnemo. In tu je že drugi polčas. Igra je zelo napeta. Naš tovariš ravnatelj je dober golman, saj je vso igro ubranil veliko golov. Pa tudi na strani učencev je bil golman zelo požrtvovalen.

Prišle so zadnje minute. Igralci igrajo vedno bolj zagnano. Navijači so vedno glasnejši. Sedaj pa še odločilni gol, gol za učitelje.

Zmaga in veselje je na strani učiteljev, učenci pa užaljeno zapuščamo igrišče.

Zdenka BOŽIČ
Novinarsko-dopisniški krožek
Osnovne šole Prežihovega Voranca
RAVNE NA KOROŠKEM

Otroška brezskrbnost

Formalno pravni postopek formiranja delovne organizacije v ustanavljanju

V samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo, v poglavju statusnih sprememb (čl. 67 do 71), za razliko od prejšnjega sporazuma posebej na novo opredeljuje možnost ustanovitve nove delovne organizacije. Na tem mestu želimo prikazati formalno pravni postopek formiranja takšne delovne organizacije, saj so posamezni člani sporazuma bolj napotilne narave in v glavnem napotujejo na zakonsko ureditev.

Ustanavljanje delovne organizacije je po zakonu o združenem delu (nadalje ZDD) skup pravnih dejanj, ki imajo namen omogočiti materialno izgradnjo delovne organizacije in jo oblikovati kot samostojno samoupravno organizacijo.

I. Pogoji za ustanovitev delovne organizacije

Namen ZDD je na tem področju zagotoviti družbeno in ekonomsko smotno vlaganje sredstev in varovanje nekatere temeljnih dobrin ter družbenih interesov. So trije bistveni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni za ustanovitev delovne organizacije:

a) Zagotovljena morajo biti sredstva (1. odst. 351. čl.). Vendar je treba poudariti, da ustanovitelj ni nujno tisti, ki materialno zagotovi sredstva, ustanovitelj je po zakonu dolžan izkazati, da sredstva zagotovljena. Kar se tiče višine sredstev, morajo zadoščati za ustanovitev in začetek del delovne organizacije. Višina se oceni v elaboratu o družbeni in ekonomski upravičenosti ustanovitve.

Sodna praksa pa dovoljuje, da se zagotovijo le tolikšna sredstva, kolikšna so potrebna, da bi začela delovati delovna organizacija v ustanavljanju kot organizacija in družbeno pravna oseba. Sem se štejejo sredstva za poslovne prostore delovne organizacije v ustanavljanju, za opremo prostorov, osebne dohodke in sredstva skupne porabe delavcev v tej delovni organizaciji in podobno. Ni pa potrebno — s stališča registrskih predpisov — da bi bila zagotovljena sredstva za samo izgradnjo in začetek dela nove delovne organizacije. Je pa to vsekakor potrebno s stališča predpisov za investicijsko gradnjo.

b) Družbena in ekonomska upravičenost (čl. 353—356)

Gre za osrednje vprašanje ustanovitve delovne organizacije. Temu namenu rabi elaborat o družbeni in ekonomski upravičenosti ustanovitve. Vsebinska elaborata ni predpisana. Na splošno rečeno pa bodo v njem morale biti ocenjene vse okoliščine, ki so pomembne za ugotovitev družbenih potreb, ki naj jih zadovoljuje nova delovna organizacija, možnost za zadovoljevanje teh potreb, stroški in pričakovani sprejem blaga na trgu itd. Elaborat bo vseboval tudi oceno, ali so zagotovljeni temeljni pogoji za opravljanje dejavnosti: energija, surovine, polizdelki itd.

Izdelava in obravnava elaborata je stvar ustanovitelja, in če je ustanovitelj delovna organizacija, se obravnava in sprejme elaborat na način, ki ga določa SSp o združitvi v delovno organizacijo (čl. 356). Pri nas je postopek in način sprejema določen v čl. 71 sporazuma.

c) Določanje pogojev za opravljanje dejavnosti

Tako predpisi o gradnji investicijskih objektov in z njimi povezani predpisi določajo vrsto pogojev z gradbenega

stališča, prav tako se določajo tehnične norme za električne naprave in napeljave, plinske, parne in druge naprave itd. Poleg tega obstajajo še drugi z zakonom določeni pogoji, ki pa so tesno povezani z dejavnostjo, ki jo bo delovna organizacija opravljala (strokovna usposobljenost delavcev, njihova zdravstvena neoporečnost, ustreznost prostorov za opravljanje dejavnosti itd.). Na splošno morajo ti pogoji biti izpolnjeni šele po končani gradnji, preden začne delovna organizacija opravljati svojo dejavnost.

Obstaja pa še četrta vrsta pogojev, ki so izjemni in predpisani le za določeno vrsto ustanovitelja ali določeno dejavnost.

II. Pripravljalna dejanja za ustanovitev delovne organizacije

Za to dejanje je značilno, da ga mora ustanovitelj opraviti v svoji sferi, in to v času, ko delovna organizacija še ni ustanovljena (ko še ni sprejet akt o ustanovitvi). Med to dejanje sodi najprej zbiranje mnenj o družbeni in ekonomski upravičenosti ustanovitve delovne organizacije ter dokazov o zagotovitvi temeljnih pogojev za proizvodnjo in opravljanje storitev (tu gre za dokaz, kot so potrdilo ali soglasje). In ko se to mnenje in dokazi priskrbijo, se obravnava in sprejme elaborat o družbeni in ekonomski upravičenosti.

III. Akt o ustanovitvi (357. čl.)

Po opravljenih pripravljalnih dejanjih se začne postopek ustanavljanja delovne organizacije v pravem pomenu besede, s tem ko ustanovitelj izda akt o ustanovitvi. Ta vsebuje sestavine: identifikacijo delovne organizacije (ime ustanovitelja, firmo novo ustanovljene delovne organizacije, njen sedež), dejavnost delovne organizacije, navedbo zneska sredstev za ustanovitev delovne organizacije in način zagotovitve in obveznosti vračanja sredstev ali neodplačni zagotovitvi, kot tudi določitev začasnega poslovnega organa in odgovornost ustanovitelja za obveznosti delovne organizacije v ustanavljanju.

V tem aktu se lahko določijo tudi pogoji za opravljanje poskusne proizvodnje, druge dejavnosti; in za nastopanje na trgu. Prav tako se v aktu lahko določijo, da je k nekaterim splošnim aktom delovne organizacije v ustanavljanju in k nekaterim pravnim poslom potrebno njegovo soglasje, kar se vpiše v register; lahko se določijo tudi dolžnosti delovne organizacije po konstituiranju, do ustanovitelja, tudi po konstituiranju.

Določbe o dejavnosti in zagotovitvi sredstev morajo biti hkrati sestavni del elaborata.

In ko je akt o ustanovitvi izdan, tako da ga ustanovitelj izda in sprejme prek svojega organa (zakon ne določa, katerega) ali pa ga sprejmejo delavci v skladu s samoupravnimi akti ustanovitelja (verjetno je mišljen SSp o združitvi v delovno organizacijo), se opravi vpis v sodni register. S tem vpisom nastane delovna organizacija v ustanavljanju.

IV. Položaj ustanovitelja in delovne organizacije v ustanavljanju

— Zakon daje ustanovitelju pravico, da delovna organizacija v ustanavljanju daje pisne odločitve in navodila v zvezi z gradnjo, ki so zanj obvezna (363. čl.).

— Ustanovitelj je dolžan zagotoviti sredstva za izgradnjo in začetek poslovanja, zato morajo med gradnjo biti ta sredstva zagotovljena tako, da je omogočena nemotena gradnja.

— Ustanovitelj lahko daje soglasje k določenim SSA ter posameznim pravnim poslom delovne organizacije v ustanavljanju, kot je določeno v aktu o ustanovitvi (2. odst. 363. čl.).

— Ustanovitelj lahko predlaga prav do konca izgradnje postopek redne likvidacije delovne organizacije v ustanavljanju (364. čl.).

— Pred konstituiranjem ima delovna organizacija v ustanavljanju svet (360. čl.) kot ustanoviteljev organ upravljanja. Njegovo število članov določa ustanovitelj, ki ima tudi v svetu svoje člane — največ polovico, ostale pa volijo delavci, ki so v delovnem razmerju v delovni organizaciji v ustanavljanju. Za volitve delegatov delavcev v svet bodo veljale določbe o volitvah v DS ustanovitelja. Svet opravlja svoje pravice in dolžnosti, odloča o uporabi in razpolaganju s sredstvi, kar mora biti v skladu s laboratorom in navodili ustanovitelja; odloča o sredstvih za OD, to pa zaradi tega, ker delavci v delovni organizaciji v ustanavljanju še ne ustvarjajo dohodka z dejavnostjo delovne organizacije, ampak s podobnimi deli kot delovna skupnost; ima svet še druge pravice in dolžnosti, predvsem v zvezi z začasno TOZD v njeni sestavi.

— Začasni poslovodni organ (individualni ali kolegijski) vodi poslovanje delovne organizacije v ustanavljanju, organizira delo, je zastopnik delovne organizacije v ustanavljanju, sklepa v njegovem imenu pogodbe in opravlja druga pravna dejanja, skrbi za zakonitost dela delovne organizacije v ustanavljanju, dolžan je skrbeti za izvrševanje odločitev ustanovitelja in interese delovne organizacije v ustanavljanju (zlasti glede gradnje). S tem v zvezi lahko zadrži tudi vsak akt sveta, ki bi nasprotoval navodilom ustanovitelja oziroma interesom delovne organizacije v ustanavljanju.

— Delovna organizacija je pravna oseba, vendar sme pravna dejanja (sklepanje pogodb, opravljanje poskusne proizvodnje ali drugo dejavnost, nastopanje na trgu...) opravljati le z določenimi omejitvami — te pogodbe in pravna dejanja sme opravljati le v zvezi s svojim ustanavljanjem ter primerno pogojem, ki jih določa akt o ustanovitvi.

— Delovna organizacija v ustanavljanju tako kot druge družbene pravne osebe polno odgovarja za svoje obvez-

nosti nasproti drugim osebam. Po zakonu (3. odst. 252. čl.) pa je subsidiarno odgovoren tudi ustanovitelj, razen če v aktu o ustanovitvi ni bila dogovorjena solidarna odgovornost ustanovitelja.

V. Priglasitev za vpis ustanovitve delovne organizacije v ustanavljanju

Po Uredbi o vpisih OZD in drugih subjektov v sodni register (Ur. l. SFRJ št. 21/74 in 68/78) pa je priglasitvi za vpis ustanovitve delovne organizacije v ustanavljanju treba priložiti:

a) akt o ustanovitvi v vsebino, kot je opisano zgoraj, in sicer v izvorniku ali overjeni fotokopiji

b) sklep o sprejetju elaborata o družbenoekonomski upravičenosti ustanovitve (sprejme se na način, določen v SSp o združitvi, in ker mi tega še nimamo urejenega, predlagamo, da ga sprejme delavski svet delovne organizacije, kar bi naj določal tudi dopolnjen SSp o združitvi)

c) dokaz, da so zagotovljena sredstva za ustanovitev in začetek dela delovne organizacije v ustanavljanju z akreditivi ali kako drugače, ki omogočajo, da lahko delovna organizacija v ustanavljanju razpolaga z njimi in v višini, določeni v aktu o ustanovitvi. Ta dokaz izda SDK oz. banka.

Če bodo sestavljala sredstva za začetek dela tudi stvari (opremo, material, prostori ipd.), je potrebno skupaj s priglasitvijo priložiti tudi potrdilo ustanovitelja z opisom teh stvari in z njihovo vrednostjo.

d) dovoljenje oz. odobritev pristojnega organa ali privolitev pooblaščenega osebe, da sme biti v firmi oz. imenu ime zgodovinske ali druge znamenite osebnosti oz. ime družbenopolitične skupnosti, če se bomo za takšno označbo odločili

e) overjen podpis osebe ali oseb, pooblaščenih za zastopanje delovne organizacije v ustanavljanju in

f) dokaz, da so izpolnjeni posebni pogoji, ki jih določa zakon (zaradi vsebine dejavnosti delovne organizacije v ustanavljanju bo vsekakor potrebno soglasje ZSLO).

S priglasitvijo vpisa ustanovitve delovne organizacije v ustanavljanju je prva faza ustanovitve delovne organizacije končana, sledi ji pa konstituiranje kot samoupravno organiziranje nove delovne organizacije. Konstituiranje se izvrši po končani gradnji in ni le začasno kot med ustanavljanjem. Aktivnosti, ki zahtevajo konstituiranje delovne organizacije, ne bi obravnavali na tem mestu.

Drago Mežnar

Strokovna knjižnica v INDOK centru železarne Ravne

Strokovno-dokumentacijska in knjižniška dejavnost poteka v INDOK-centru železarne oz. pretežni del v strokovni knjižnici. Tako je večino informacij s tehničnega področja mogoče dobiti v njej. Koliko nam to uspeva, ni odvisno samo od kadra v INDOK-centru, temveč tudi od sodelovanja strokovnih delavcev vse železarne.

NALOGE strokovne knjižnice za potrebe železarne so:

— zbiranje in obdelava potreb ter naročanje dokumentov

— zbiranje, primarna obdelava in sistematično shranjevanje dospelih dokumentov

— posredovanje vseh razpoložljivih informacij in virov določenega področja ter izpopolnjevanje sistema informiranja

Poslovanje je urejeno z naslednjimi katalogi:

1. DOKUMENTACIJSKI KATALOGI

1.1 — Inventarni knjižni katalog

1.2 — Abecedni (imenski avtorski) katalog

1.3 — Katalog periodike

1.4 — Signaturni katalog = katalog zadožitvenih kartic

1.5 — UDK — katalog

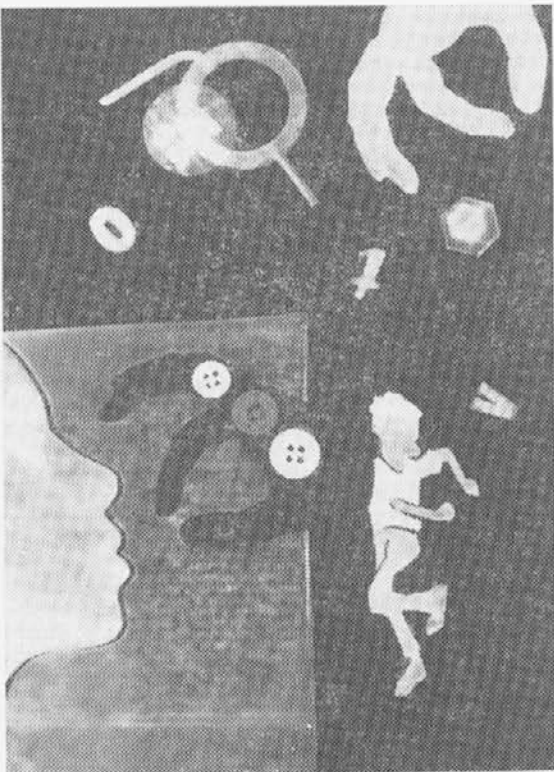
1.6 — Katalog strokovne knjižnice, ki se letno dopolnjuje in ga imajo strokovni delavci v železarni, ima naslednja poglavja:

1. Kazalo

2. Knjige (razvrščene po UDK v 34 področjih)

3. Revije

4. Posvetovanja in seminarji

Zamotano

5. Poročila raziskav inštitucij
6. Diplomске in magistrske naloge, doktorske disertacije
7. Strokovni elaborati
8. Začasne dopolnitve
- 1.7 Katalog AOP strokovnih dokumentov, ki se dopolnjuje sproti, dopolnjuje prej imenovani katalog; predstavlja tekoči izpis podatkov o dokumentih v enem izvodu v naslednjih skupinah:
 - članki in separati iz revij
 - poročila o raziskavah inštitucij
 - strokovni elaborat in poročila o raznih raziskavah
 - predavanja na strokovnih srečanjih, posvetovanjih in seminarjih
 - patentni dokumenti
 - interne raziskovalne naloge s šiframi nalog
 - projektne naloge s šiframi
 - diplomske in magistrske naloge, doktorske disertacije
 - knjige

Vsi dokumenti so klasificirani po mednarodni metalurški klasifikaciji ASM-SLA in dodana so strokovna gesla.

- 1.8 — Katalog AOP strokovnih dokumentov, izpis podatkov v enem izvodu po strokovnih področjih (celotna vsebina prej imenovanega kataloga je izpisana po strokovnih geslih), dopolnjuje se večkrat letno.
- 1.9 — Pregled dokumentacije raziskovalnih nalog (poročila raziskav).
- 1.10 — Kartoteka člankov in separatov, urejena po revijah.

2. INTERNI STROKOVNI KATALOGI IN DOKUMENTACIJA

- 2.1 — Katalog interne dokumentacije lastnosti jekel

- konstrukcijska jekla
- orodna jekla

Katalog dopolnjuje knjižnica, imajo pa ga raziskovalci in tehnologji. Ločeno za konstrukcijska in orodna jekla, razporejena po JUS oznakah, so podane vse razpoložljive in raziskane lastnosti naših jekel. Predstavlja dopolnitev kataloga železarne Ravne »Naši proizvodi«.

- 2.2 — Žilavost in trdota orodnih jekel (sign. 5973)

Odgovoren Uranc F., katalog imajo strokovni delavci.

Opis metode preizkušanja. Razvrščeni po skupinah orodnih jekel so podani

primerjalni diagrami in tabele žilavosti in trdote, dosežene na naših jeklih in pri tujih preizkusih.

- 2.3 — Odpornost proti napetostnim nihanjem (sign. 5972)

Uranc F., katalog imajo strokovni delavci.

Podatki iz literature in domačih preizkusov obstojnosti pri različnih načinih utrujanja posameznih jekel, razvrščenih po grupah. Metoda in pogoji preizkušanja s podatki o toplotni obdelavi. Pomen in ocena rezultatov na problematiki v praksi.

- 2.4 — Mehanske lastnosti jekel pri povišanih temperaturah — Pandel A.

Rezultati mehanskih preizkusov posameznih jekel pri povišanih temperaturah z vsemi potrebnimi podatki.

- 2.5 — Katalog mehanskih lastnosti jekel železarne (sing. 5239)

Gros I., Zalesnik A., imajo ga strokovni delavci.

Po JUS — oznakah jekel tabelarično razvrščeni rezultati AOP mehanskih lastnosti jekel, toplotno obdelanih v obratni oz. laboratorijski kalilnici, ločeno po dimenzijah jekla oz. vrstah prob.

- 2.6 — Katalog dilatometrijskih podatkov

Ferlež R., imajo ga strokovni delavci. Po skupinah jekel, ločeno za jekla in jeklolitino, so podane: premenske točke, Ms — točke, temp. razteznostni koeficienti ter kontinuirni in izotermni TTT — diagrami.

- 2.7 — Katalog faznih sestav jekel

Grešovnik F. in M., v enem izvodu. Razvrščeno po skupinah jekel so za šaržo jekla in več pogojev toplotne obdelave podane: vsebnost zaostalega avstenita, tetragonalnost martenzita, izolacija, vsebnost faz izolata.

- 2.8 — Povezava mehanskih lastnosti, struktur in toplotne obdelave konstrukcijskih jekel (sign. 6546)

Lečnik M., katalog imajo strokovni delavci.

Za jekla, razvrščena po JUS — oznakah, so podani: sestava, toplotna obdelava, mehanske lastnosti ter opis in slika strukture.

- 2.9 — Katalog pasov garantirane kaljivosti jekel

Gradišnik J., imajo ga strokovni delavci.

Za jekla, razvrščena po JUS — oznakah, so podani normirani pasovi garantirane kaljivosti, v katere so vrisani tudi rezultati, dobljeni z AOP Jominy preizkusov več šarž jekla pri določeni toplotni obdelavi.

- 2.10 — Katalog popuščenih in žilavostnih diagramov konstrukcijskih jekel

Krančan I., imajo ga strokovni delavci.

Razvrščeno po JUS — oznakah so podani diagrami trdot in udarne žilavosti v odvisnosti od temperature popuščenja različno kaljenih naših konstrukcijskih jekel.

- 2.11 — Priročnik za strojne nože (TS 07 80 0001, sign. 2)

Pori Roman, imajo ga tehnologji.

Izbira jekel za strojne nože in optimalni pogoji toplotne obdelave teh jekel.

Po osnovnih skupinah nožev razvrščeni tehnološki podatki za izdelavo in obdelavo nožev za tri stopnje zahtevnosti. Primerjava uporabljenih jekel s tujimi.

- 2.12 — Kartoteka standardov — Kac M.

Evidenca v železarni prisotnih standardov: JUS, DIN itd.

- 2.13. — Kartoteka prospektov in ostalo — Gradišek E.

Zbirka prospektov, urejena po naslovih firm.

Arhiv diazopozitivov in folij strokovnih predavanj.

3. FOND DOKUMENTOV in način uporabe

Strokovne knjige (prek 10.000)

Izbira po katalogu strokovne knjižnice (glej tč. 1.6) in po katalogu AOP strokovnih dokumentov (glej tč. 1.8).

Revije (okoli 150)

Imena in fond revij je v katalogu strokovne knjižnice.

Članki iz revij in separati (prek 23.000)

Vključen je tudi Bilten tehnične dokumentacije SZ.

Izbira po katalogu AOP strokovnih dokumentov (gl. tč. 1.8), BTS SZ in sprotno pregledovanje novo dospelih revij v knjižnici.

Poročila raziskav inštitutov (prek 500) in

strokovni elaborati in razna poročila (prek 1000) in

predavanja na strokovnih srečanjih in posvetovanjih (1000) in

diplomske in magistrske naloge (100).

Izbira po katalogu strokovne knjižnice in katalogu AOP strokovnih dokumentov.

Patentni dokumenti (200) in

projektne naloge s šiframi (prek 100)

Izbira po katalogu AOP strokovnih dokumentov in ustreznih kartotekah.

Poročila internih raziskav s šiframi nalog (600)

Izbira po katalogu AOP strokovnih dokumentov in

pregled dokumentacije raziskovalnih nalog (glej tč. 1.9).

Lastnosti jekel

Podatke o lastnostih naših jekel se dobi v ustreznem strokovnem katalogu oziroma pri odgovornem za katalog (glej tč. 2).

Standardi JUS, DIN itd. in prospekti

Pregled po ustreznih kartotekah. Opisi obratov in dejavnosti služb iz pripravniških dnevnikov in priložniki za spoznavanje TOZD in DS (sign. 8).

Izbira po katalogu AOP strokovnih dokumentov.

4. NAČINI ISKANJA INFORMACIJ

Zelena dokumentacija in literaturo uporabnik izbira po obstoječih katalogih in kartotekah v strokovni knjižnici.

Kot redna oblika informiranja strokovnih sodelavcev pa so organizirane naslednje možnosti:

— Bilten tehnične dokumentacije Slovenskih železarn (BTD SZ) prinaša izvlečke zanimivejših člankov iz tujih revij, ki se pripravljajo v železarnah SZ. Prejemajo ga vsi strokovni delavci.

— SDI (selektivna diseminacija informacij) — patentnih dokumentov — prinaša informacije o novih patentnih dokumentih za zahtevana področja. Na osnovi INPADOC-ove baze podatkov jih pošilja Informacijski center v Ljubljani. Na posebno zahtevo knjižnica priskrbi kopije citiranih patentnih dokumentov.

— SDI — metalurške literature — prinaša informacije oz. izvlečke novejših literature za zahtevana področja. Na osnovi METADEX baze podatkov jih pošilja MI Hasan Brkić, Zenica.

— V strokovni knjižnici so na vpogled še drugi tuj referatni časopisi z izvlečki strokovnih člankov, ki jih redno prejemamo. Prav tako so na vpogled različni pregledi domače in tuje literature.

S čim natančneje opredeljeno potrebo in z uporabo gornjih katalogov uporabnik sam ali s pomočjo sodelavcev v knjižnici izbere ustrezno literaturo, ki jo tudi dobi za določen krajši čas. Takoj po uporabi jo mora obvezno vrniti, da bi tako bila na razpolago tudi drugim. Za izbrane dokumente knjižnica lahko priskrbi tudi kopije iz lastnih ali zunanjih virov. Potrebni so seveda natančni bibliografski podatki.

Knjižnica ima tudi manjšo čitalnico, kjer je izbrano dokumentacijo mogoče v miru pregledati.

5. SKUPNA SKRIB ZA INFORMIRANJE

Pri skrbi za informacijsko sposobnost INDOK-centra in strokovne knjižnice sodeluje širši krog strokovnih sodelavcev oz. strokovni delavci v železarni na take načine:

— Obvezno izročanje enega izvoda vseh svojih poročil o raziskovalnih nalogah, elaboratov, študij, diplomskih in magistrskih nalog ter disertacij, izdelanih v železarni (po pravilniku o prenosu znanja z dejavnostmi strokovnih kadrov).

— Obvezno izročanje vse druge strokovne literature, ki jo sodelavci prejmejo od zunaj (na kongresih, strokovnih srečanjih itd.) (po istem pravilniku).

— Redno pregledovanje določenih periodičnih publikacij in izdelava izvlečkov za BTS SZ oz. evidentiranje za AOP strokovnih dokumentov.

— Vračanje izposojene literature takoj po uporabi in v dobrem stanju, ne je zadrževati po nepotrebnem.

— Nosilec nove strokovne naloge naj bi poizvedel v knjižnici, kakšne informacije so že na razpolago za obravnavano problematiko.

— Izposojenih dokumentov naj ne bi posojali naprej.

— Naročanje le resnično potrebne literature, zlasti tuje, ki je tudi izredno draga (zlasti ona, ki se dobi za konvertibilne devize).

Uvajanje toplotnih števecv za centralno ogrevanje

Uvod

Delež energije v svetovnih gospodarskih tokovih je iz leta v leto večji. Po letu 1978 smo pričeli nenehni strmi rasti cen energije. Posebno v Jugoslaviji so naraščale nesorazmerno proti drugim cenam. To pa ob enem pomeni, da strocenam. To pa ob enem pomeni, da strocenam. To pa ob enem pomeni, da strocenam.

Med meritvami, ki jih je bilo treba najprej urediti, je bila zaradi specifičnosti proizvodnje in porabe, toplota za centralno ogrevanje v železarni, mestu Ravne in v Kotljah. Zato je delavski svet železarne leta 1980 sklenil, da je treba čimprej preiti na obračun toplote po toplotnih števcih. Ta zahteva je bila posredovana na SKIS Ravne. Namen takega ukrepa je večstranski, predvsem pa: koliko toplote se proizvede in koliko se je dobavlja porabnikom tako v železarni kot v naseljih, da se ve, koliko toplote se kje porabi, da porabnik plača res tisto, kar dobi, da se lahko zasledujejo učinki ukrepov za zmanjšanje porabe toplote, da stimulatивно

vpliva na porabnike v smislu varčevanja.

V letu 1980 smo v tozd Energija naročili in leto kasneje zmontirali glavne toplotne števecv v kotlarni. Skupno je osem glavnih števecv, tako ima vsak kotel in vsaka razvodna veja svojega. V letu 1982 nam je to glavne števecv umeril Inštitut za turbinske stroje, Zvezni zavod za mere in plemenite kovine pa jih je testiral in plombiral.

SKIS Ravne je ob koncu leta 1981 in v začetku leta 1982 sklenila z lastniki individualnih hiš — porabniki toplote iz daljinskega ogrevanja — anekse k pogodbi o priključku na toplovod, in sicer za nabavo in montažo toplotnih števecv. Velika večina teh porabnikov je podpisala anekse takoj, nekaj pa ob montaži števecv. Od 620 lastnikov hiš jih okleva s podpisom le še 16.

Po enoletnem zbiranju prospektov, ponudb in izkušenj smo se odločili za toplotne števecv firme »ATM« Zagreb. Ta že vrsto let izdeluje take števecv v kooperaciji s firmo »Insa« Beograd in vzhodnonemško firmo »Geräte und Regel-Werke (GRW) Berlin (za števecv večjih dimenzij).

SKIS Ravne je sklenila v letu 1981 pogodbo s firmo »Instalater« Prevalje, da te toplotne števecv nabavi in montira suksesivno do ogrevne sezone 82/83. Nabava in montaža je trajala od februarja do novembra. Nekaj števecv oziro-

ma sestavnih elementov se je ob transportu poškodovalo. Te pomanjkljivosti je izvajalec odpravil v novembru in decembru v glavnem z zamenjavo defektnih elementov. Toplotni števecv je še več naročenih, tako za hiše, ki so še v gradnji (največ v Kotljah) in kot rezerva za zamenjavo v primeru okvare pri kakšnem porabniku (Instalater uveljavlja reklamacije pri ATM). Ker dobava zadnjih količin števecv kasni, pri nekaterih lastnikih individualnih hiš števecv še ne obratujejo (pokvarjen ali nemontiran del opreme merilne enote).

Ko je delavski svet železarne poleti 1982 obravnaval način sanacije poslovanja tozd Energija zaradi predvidenega primanjkljaja za pokrivanje stroškov daljinskega ogrevanja, je zahteval, da se obračun toplote porabnikom uredi po toplotnih števcih, takoj tam, kjer bodo že montirani, kar bomo upoštevali že v kurilni sezoni 1982/83.

Pri sklepanju aneksov za nabavo in montažo števecv je bilo treba precej potrpežljivega pojasnjevanja porabnikom. Prvotna pisna razlaga je bila bolj skopa, in nekateri so temu primerno reagirali. Potrebno je bilo dodatno pojasnjevanje smisla uvajanja števecv, dokazovanje upravičenosti stroškov za nabavo in montažo števecv. Pri mnogih

1. vodomer
2. dve toplotni tipali — uporovna termometra
3. elektronska računsko enota

Vodomer je podoben vodomeru za pitno vodo. Sestavljen je iz vrtljivega mehanizma, dveh kazalcev, številčnice in impulznega kabla. Prvi kazalec opiše polni krog po pretoku 10 litrov vode, razdelba skale je na 11 oziroma v tisočinkah m^3 (0,001 m^3). Ob vsakem polnem krogu posreduje prek impulznega kabla električni impulz v elektronsko računsko enoto. Drugi kazalec opiše polni krog po pretoku 100 litrov vode. Razdelba skale je na 101 oziroma stotinka m^3 (0,01 m^3). Številčnica na vodomeru kaže pretok vode v m^3 , ima 4 cela mesta in eno decimalko (npr. 6452,4 m^3).

Temperaturni tipali Pt 100 sta dve in je eno vgrajeno v dovodno, drugo pa v povratno cev. Delujeta na principu spreminjanja el. upora platine ob spreminjanju temperature vode. Prek el. kablov se vrednosti prenašajo v elektronsko omarico, kjer se ugotavlja in upošteva temperaturna razlika vode med dovodom in povratkom.

Elektronska računsko enota ima obliko majhne omarice. Pritrjena je na zid v bližini vodomera in tipal. Naloga

PRIPOMBE NA ČLANEK »DELAVEC PRIHRANIL SEDEM STARIH MILIJONOV«

Omenjeni članek je izšel v Informativnem fužinarju št. 1/1983 na strani 10, v katerem novinar navaja med vsebino članka, da bi po ponudbi EM — Hidromontaža stalo omenjeno odplačevanje 74.200,00 din, inovator pa je to opravil za 2.488,00 din.

Pripominjamo, da se bo bralcu, ki ni seznanjen z načinom poslovanja oziroma odstopanja raznih del prek ponudb drugim izvajalcem v železarni, zdela ta razlika v ceni nelogična, kar tudi kot taka je, zato sem si dovolil to zadevo raztolmačiti.

V vašem članku nikjer ni omenjeno, da je EM — Hidromontaža izdelala omenjeno ponudbo na osnovi veljavne projektne dokumentacije, izdelane od TOZD PII. Vodstvo TOZD Jeklovlivarne se s predloženim projektom ni strinjalo, zato je sprejelo kot rešitev predlog inovatorja tov. Stoparja Stanislava.

Pisec članka ni prej pretehtal obsega ponujenega dela, količine dobavljenega materiala — opreme, strukturo cene in druge datjave iz obveznosti do družbe, zato se cena individualnega izvajalca ne da primerjati v ceni družbenega, posebno omenjena cena inovatorja predstavlja številko brez konkretne vsebine.

Zato članek dopolnite z dejstvi, kajti naš kolektiv ima od železarne Ravne večkratna priznanja za dolgoletno delo, tako pri investicijski izgradnji kot pri vzdrževalnih oziroma remontnih delih.

Ker menim, da je ta članek okrnil ugled DO Hidromontaže, sem čutil kot dolžnost, da odgovorim na ta članek.

Vodja gradbišča EM —
Hidromontaže v
železarni Ravne
Janez Poderžan

BESEDA UREDNIŠTVA

Bistvo članka DELAVEC PRIHRANIL SEDEM STARIH MILIJONOV je izraženo v naslovu. Pojasnjuje ga uvod, ki ga ponovimo:

Strokovnjaki bi računali 70.000 din, naš delavec je isto stvar naredil za manj kot 2500 din. Strokovnjaki niso mogli zagotoviti 100% delovanja, naš delavec je naredil tako, da naprava deluje 100%.

To je glavno dejstvo, ki ga ne spodbi je niti tov. Poderžan.

Naprej. Od organizacij, ki so se ukvarjale z nalogo, so omenjene v članku: naš tozd PII, Klima Celje in EM Hidromontaža. Žaljivo nobena.

Zneska 74.000 din ni razčlenil novinar, ni ga pa niti tov. Poderžan. Naši delavci niso tako nerazgledani, da ne bi vsaj približno vedeli, kaj vse je vkalkulirano v ceno družbenega proizvoda.

Če bi bila razlika v znesku dva do petkratna, bi o zadevi pisali le v rubriki INOVACIJE. Ker pa je 74.000 : 2500 = 29,6, je torej razlika devetindvajsetkratna. To pa osupne posebno v času stabilizacije in poostregega varčevanja.

Namen članka je torej bil: javno povaliti inovatorja, ki si to zasluži, in spodbuditi k podobnemu stabilizacijskemu vedenju tudi druge, od delavcev do strokovnjakov. Uredništvo

Novi smerokazi

porabnikih toplote je bilo čutili precejšnje nezaupanje do dobrega namena obračuna po števcih. Nekateri niso hoteli podpisati aneksov in so čakali, kaj bodo storili sosedje itd. Hotuljske toplovodne peripetije so vredne posebnega članka, sicer pa še trajajo.

Trenutno je največje zlo pomanjkanje rezervnih elementov za toplotne števecv, s katerimi bi lahko hitro sproti zamenjavali poškodovane dele. Zato bomo morali sporazumno s prizadetimi porabniki izvesti obračune za posamezne mesece po verjetnostnem izračunu ali po pavšalu. Trdno verjamem, da bomo v naslednji ogrevni sezoni 1983/84 imeli dovolj rezervnih števecv in bo možno obračunavanje vsem izključno po odčitanih vrednostih s števecv. V planu aktivnosti smo si za leto 1983 zadali tudi nalogo kompletiranja vseh toplotnih podpostaj v mestu z merilnimi enotami, tako da bi pričeli v kurilni sezoni 83/84 obračunavati toploto za ogrevanje tudi skupinam porabnikov (npr. obračun toplote za posamezni stanovaljski blok), kar pa bo pomenilo precej drugačen način plačevanja toplote v družbenih stanovanjih od dosedanjega.

Delovanje toplotnega števecv

Kot smo že omenili, smo nabavili in montirali toplotne števecv firme ATM Zagreb. Števecv je sestavljen iz elementov.

te enote je, da sprejema podatke od vodomera in tipal, jih beleži in pretvarja v MWh (megavatne ure), kar predstavlja količino porabljenega toplote. Električni impulzi z vodomera premikajo številke na številčnici, ki ima štiri cela mesta in dve decimalki, torej se registrira količina pretečene vode skozi števecv na vsakih 10 litrov (0,01 m^3). Številčnica služi tudi za kontrolo izklopa električnega toka za toplotni števecv. Ako je na številčnici računsko enote registriranih manj m^3 pretečene vode, kot na številčnici vodomera, pomeni, da je bil izklop el. toka in v tem času ni moglo biti preračunavanja v MWh. Izpad električnega toka je lahko nameren ali nameren. Pri obračunu toplote po števcih bomo morali šteti vsako razliko podatkov med številčnicama kot namerni izklop električnega toka, razen tistih, ki bodo potrjeni od službe DES kot izklopi brez volje porabnikov. Poleg številčnice za m^3 je na računski enoti tudi številčnica za toploto v MWh na dve decimalki s štirimi celimi mesti. V spodnjem delu omarice je skala s kazalcem, ki kaže trenutno temperaturno razliko ogrevne vode med dovodom in povratkom. Porabljenega toplote je torej medsebojno odvisna od količine pretečene vode skozi interno omrežje in padca temperature vode pri vstopu in izstopu iz ogrevanega objekta.

Gradnja

Kontrola in servisiranje toplotnih števec

Vsak vodomer je tovarniško preizkušen v navzočnosti pooblaščenca Zveznega zavoda za mere in plemenite kovine. Dovoljena toleranca kazanja je $\pm 2\%$. Po preizkusu ga pooblaščenec zaplombira z žico in svinčeno plombo, tako da ni mogoče odviti pokrova ohišja in regulirnega čepa brez pretrganja žice. V plombo je z ene strani vtisnjen simbol tehtnice, z druge pa letnica plombiranja.

Temperaturni tipali — uporovna termometra — sta tovarniško usklajeni po toleranci upora, to je, da imata pri enaki temperaturi enak električni upor. Da ne pride do zamenjave, imata na impulzni kabel pritrjeno vsak svojo kontrolno ploščico z enakimi tovarniškimi in kontrolnimi številkami, s tem da je na eni ploščici za kontrolno številko še pomišljaj in številka »1«, na drugi ploščici pa številka »2«. Impulzna kablata sta enako dolga, in sicer 1,5 m. V primeru okvare enega tipala je obvezno treba zamenjati obe tipali.

Računska enota je tudi tovarniško preizkušena v navzočnosti pooblaščenca Zveznega zavoda za mere in plemenite kovine, ki jo tudi zaplombira, tako da ni mogoče odstraniti notranjega pokrova. Oznake na plombi so enake kot na vodomeru. Tako preizkušeni in plombirani toplotni števeci smejo biti v obratovanju pet let, nakar jih je treba ponovno kontrolirati na enak način kot prvič.

Po montaži toplotnih števec na hišno toplovodno omrežje se vsi navedeni elementi dodatno plombirajo, tako da demontaža brez pretrganja plombirne žice ni možna. To plombiranje izvajajo na Ravnah in v Kotljah delavci TOZD Energija. Samovoljno poseganje v te merilne naprave porabnikom ni dovoljeno. V primeru okvare ali suma o nepravilnem delovanju števca je treba ukrepati po pravilniku o splošnih pogojih za dobavo toplotne energije in zamenjavo pokvarjenega dela (takoj obvestiti tozd Energija).

Kontrolo in popravilo toplotnih števec bo na podlagi pogodbe izvajala TOZD Toplovod Velenje, ki ima mo-

derno opremljeno preizkuševalnico. Kontrolo že izvaja, popravila pa bo začela izvajati, ko jo bodo proizvajalci teh instrumentov oskrbeli z rezervnimi deli. Ta aktivnost že teče, do takrat pa bomo zamenjavali dele z novimi (na katere pa tudi v trenutku tega pisanja še čakamo). Demontažo in montažo toplotnih števec bodo izvajali delavci tozd Energija, dokler ne bo prevzel celotnega upravljanja omrežja daljinskega ogrevanja kdo drug. Ta dela bo tozd Energija zaračunavala SKIS Ravne, ta pa bo v primeru ugotovitve škodne krivde zahtevala povrnitev stroškov od konkretnega porabnika toplote. Ob demontaži poškodovanih ali sumljivih elementov bodo takoj vgrajeni drugi, plombirani, tako da ne bo daljše prekinitve merjenja porabe toplote. Za vsak toplotni števec oziroma porabnika je vodena kartotečna evidenca, kamor se vpisujejo vsi potrebni podatki in spremembe.

V tozd Energija se tudi opremlja podobna preizkuševalnica, ki bo služila še za kontrolo drugih merilnih in regulacijskih naprav v železarni.

Obračun toplote po uvedbi toplotnih števec

Železarna Ravne TOZD Energija že od samega začetka toplovodnega ogrevanja mesta zaračunava toploto Samoupravni komunalni interesni skupnosti Ravne (SKIS) po izračunani oziroma merjeni dobavi toplote. Trenutna cena za 1 MWh je 1182 din. SKIS Ravne je do sedaj zaračunavala toploto končnim porabnikom po pavšalni ceni na m² ogrevane površine. Trenutna cena je 23,03 din/m² stanovanjske površine oziroma 55,23 din/m² poslovne površine. Z uvedbo števec je bila preračunana pavšalna cena v ceno na 1 MWh in znaša 1320 din/MWh za stanovanjske, za poslovne prostore pa 30% več, t. j. 1716 din/MWh. Skupščina SKIS je te cene odobrila, sklenila pa je, da se poveča pavšalna cena na m² za 30% oziroma za tiste porabnike — lastnike hiš — ki nočejo imeti števec oziroma nočejo obračuna po števcih. Cena za njihove ogrevane stanovanjske površine je torej $23,03 \times 1,30 = 29,94$ din/m², za poslovne prostore za 71,80 din/m². Utemeljitev za takšen sklep je bila raz-

laga, da tisti, ki ne želi števec, nima namena varčevati in si je izračunal, da bo po dosednji pavšalni ceni manj plačal, toplote pa porabil več, kot je normalno oziroma potrebno.

Števce popisujejo strojniki omrežja tozd Energija mesečno, in to med 25. in zadnjim dnevom v mesecu. Za pravilen obračun toplote porabnikom, ki imajo vgrajene števec, bo v tej prvi sezoni uvedbe teh instrumentov potrebno veliko napora. Toplotni števeci namreč niso bili pri vseh porabnikih pravočasno montirani oziroma niso začeli istočasno pravilno delovati (pri nekaterih še sedaj ne), ali pa so nekaj časa merili v redu in se nato pokvarili, pa jih ni bilo mogoče takoj zamenjati iz že navedenih razlogov. Interes proizvajalca, dobavitelja in porabnika toplote mora tudi v tem primeru biti poenoten v tem smislu, da je treba porabljeno toploto čim bolj pravilno obračunati in plačati.

Odbor za toplovod in plinovod pri SKIS Ravne je zavzel načelno stališče o načinu obračuna toplote po števcih:

1. porabniki naj plačujejo akontacijo v višini pavšalne cene za m² od vključno julija do vključno maja, poračun po števcih pa se realizira v juniju za preteklo ogrevno sezono

2. izjemoma, po dogovoru s strokovno službo SKIS, je možno tudi sprotno obračunavanje, če je toplotni števec montiran in pravilno deluje, vendar naj bi se v prvi ogrevni sezoni ob uvedbi števec izogibali takemu obračunu, ker se pričakuje začetne težave (prognoza je bila pravilna).

Vsem lastnikom toplotnih števec priporočamo, da se ravnajo po prvi varianti tudi v naslednjih ogrevnih sezonah, in sicer iz dveh glavnih razlogov:

1. lažje je plačevati vsak mesec dvanajstino letnih stroškov kot v zimskih mesecih vsak mesec drugače in

2. način obračuna in inkasa pri strokovni službi SKIS je enostavnejši in s tem cenejši.

Osemletne izkušnje z obratovanjem daljinskega ogrevanja na Ravnah so pokazale naslednje poprečne porabe toplote po mesecih v odstotkih:

oktober	8
november	15
december	20
januar	22
februar	17
marec	13
april	5

Razmerje med meseci je torej precejšnje (1 : 4,4). Po empirični formuli dobimo potrebno toploto za enodružinsko srednje dobro izolirano hišo, če pomnožimo vgrajeno kapaciteto ogrevnih teles s 1200. Na primer:

$$30 \text{ kW} \cdot 1200 = 36.000 \text{ kWh} = 36 \text{ MWh} = 47.520 \text{ din.}$$

(V primeru, da bi lastnik hiše ogrevl hišo po enakem režimu kurjenja s kurilnim oljem, bi porabil okoli 3100 kg olja po ceni 21,63 din/kg in bi za to moral plačati 67.053 din).

Če to toploto in vrednost podelimo po mesecih, dobimo:

oktober 8%	= 2,88 MWh × 1320 din = 3.801,60 din
november 15%	= 5,40 MWh × 1320 din = 7.128,00 din
december 20%	= 7,20 MWh × 1320 din = 9.504,00 din
januar 22%	= 7,92 MWh × 1320 din = 10.454,40 din
februar 17%	= 6,12 MWh × 1320 din = 8.078,40 din
marec 13%	= 4,68 MWh × 1320 din = 6.177,60 din
april 5%	= 1,80 MWh × 1320 din = 2.376,00 din

47.520,00 din

Če ima taka hiša 130 m² ogrevnih površin, znaša mesečni pavšal $130 \times 23,03 = 2.993,90$ din, letno torej $2.993,90 \times 12 = 35.926,80$ din.

Razlika 11.593,20 din se poračuna v juniju. Če bo porabnik primerno varčeval ali (in) ima bolj izolirano hišo, pa bo gotovo pri obračunu še kaj nazaj dobil. Poraba toplote je seveda tudi precej odvisna od zunanjih temperatur (bolj ali manj mrzla zima). Z varčevan-

njem se lahko prihrani celo 50% toplote in več.

Za obračun toplote v času, ko ni mogoče upoštevati meritev po števcu, bi bilo smotno, da se izračunava verjetna poraba po navedenih procentih za posamezne mesece v ogrevni sezoni. Na primer, da nekomu števec ni pravilno kazal v novembru, porabil pa je v ostalih mesecih skupno 30 MWh. Uporabimo proporcionalni izračun:

NEZGODNO ZAVAROVANJE

Naša železarna ima že več kot 10 let sklenjeno pogodbo z zavarovalno skupnostjo za zavarovanje pri nas zaposlenih delavcev. Zavarovanje obsega vse nesreče pri delu in izven dela (doma ali kjer koli), če imajo le-te trajne posledice (delno invalidnost) ali smrt.

Od 1. 1. 1983 dalje pripadajo ponesrečencem naslednje odškodnine:

— za polno invalidnost zaradi poškodbe	200.000 din
— za smrt zaradi poškodbe	100.000 din
— za smrt zaradi bolezni	20.000 din

Iz tega izhaja, da pripada ponesrečencem za vsak % trajne invalidnosti 2.000 din, zato se naj prijavi tudi poškodbe z manjšimi trajnimi posledicami.

Vsak ponesrečenec, ki predvideva, da bo poškodba pustila trajne posledice, naj se zglašuje pri referentu za zavarovanje (uprava — soba 9), da napiše prijavo, takoj ko mu zdravje to dopušča. V težjih primerih nesreče in v smrtnih primerih opravijo to formalnost svoji ponesrečenca.

Referent za premoženjsko zavarovanje

30 MWh = 85 %, x = 100 % in dobimo skupno porabo 35,25 MWh. Torej je bila verjetna poraba v novembru 5,25 MWh. Po enakem postopku se da izračunati tudi za krajše ali daljše obdobje od enega meseca.

V primeru, da dalj časa v sezoni ali celo sezono števec ne funkcionira v redu, se lahko poraba toplote obračuna po skupni porabljeni toploti, ki nava po skupni porabljeni toploti, ki jo kaže toplotni števec v priključni postaji ali v kotlarni na konkretni glavni veži vročevoda. Skupno porabljena toplota se podeli s skupno ogrevano površino porabnikov, vezanih na tisto priključno postajo ali kotlarno in dobimo specifično porabo na 1 m² za preteklo sezono. Na primer, da je tako zračuna specifična poraba 0,28 MWh/m²/sezono. V tem primeru lahko smatramo, da je hiša s 130 m² v sezoni porabila 130 × 0,28 = 36,4 MWh. Če izpad števca ni trajal vso sezono, se skupna specifična poraba razdeli po mesecih, kot je že omenjeno prej (za oktober 8 %/0 od 0,28 MWh = 0,0224 MWh/m²/mes., za november 15 %/0 = 0,042 MWh/m²/mes. itd.)

Ko bodo v vseh priključnih postajah toplotni števec, se bo lahko upoštevala mesečna poraba, torej sprotno ugotavljanje specifične porabe za pretekli mesec za porabnike, vezane na posamezne priključne postaje.

Uvajanje toplotnih števcov v stanovanjske bloke in poslovne stavbe

V družbenih stanovanjih ni smiselno vgrajevati takih števcov, kot so opisani v tem članku. Pa tudi na splošno je merjenje in obračunavanje za vsako stranko posebej problematično. Stanovanja na vogalih bloka porabijo več toplote kot ona v sredini, prav tako pritična več kot ona nad njimi itd. Zato je smiselno merjenje skupne porabe toplote za ves blok in za skupino blokov, vezanih na eno priključno postajo. Do prihodnje ogrevalne sezone bodo vse priključne postaje (prek 80) opremljene s toplotnimi števci in bo možen obračun za dejanski porabi. V teku je akcija za naročilo toplotnih števcov za posamezne stanovanjske bloke in poslovne prostore, kjer je v eni zgradbi več uporab-

nikov. Ker so to večji števeci, so dobavni roki daljši zaradi uvoza vodomerov in verjetno ne bodo vsi zmontirani do prihodnje sezone, realno pa lahko pričakujemo da bodo do sezone 84/85.

Prihranki v družbenih stanovanjih bodo manjši kot v individualnih hišah, ker je specifična poraba na splošno v bloku manjša in ker je varčevanje odvisno od preveč različnih ljudi. Vendar je tudi za 5 do 10 % (ocenjeno) prihrankov smotno preiti na merjenje in obračun po števcih. Nastale bodo razlike porabe toplote med posameznimi bloki. Te razlike bodo:

— Subjektivne: v enem bloku se bodo lažje vsi stanovalci sporazumeli za varčevalno obnašanje do toplote (zapirali bodo radiatorje, okna bodo odpirali le za kratkotrajno prezračevanje prostorov, zatesnili bodo okna in zunanja vrata, reducirali bodo ogrevanje hodnikov ipd.) kot v drugem bloku.

— Objektivne: zaradi zelo različnih toplotnih izolacij in gradbenih materialov, iz katerih so zgrajena predvsem starejša družbena stanovanja, bo stanovanjem varčevanje s toplotno energijo (ob še znosnem ogrevanju) manj učinkovito. Otežkočeno bo razreševanje problemov, kdo je kriv za večjo porabo toplote, kdo je dolžan poskrbeti za boljšo izolacijo itd.

Poraba toplote za ogrevanje je kar precejšnja postavka v vsakoletni energetski bilanci, zato se težavnim problemom pri zboljšanju stanja na tem področju ne smemo izogniti.

Obračun toplote za blokovna stanovanja bo torej po skupnih števcih. To pomeni, da se bo porabljena količina toplote pomnožila z vrednostjo za 1 MWh in ta skupna vrednost podelila s skupno površino ogrevanega bloka. Tako bo izračunana cena za 1 m² ogrevalne površine v bloku. Na ta način bodo verjetno različne cene na m² med bloki.

Z varčevanjem in dodatnim izoliranjem zgradb bo treba vsako leto težiti k zmanjševanju razlik v zadovoljstvo porabnikov in proizvajalcev toplote.

Anton Vehovar, ravnatelj
TOZD Energija

za obratovanje kulturnega doma namenili iz 0,5 BOD. Letos to ne bo mogoče, saj naj bi po predlogu izvršnega sveta občine Ravne sredstva iz 0,5 BOD namenili za dejavnost skupnih strokovnih služb KS. Vse tako kaže, da bomo primorani uvesti ekonomske najemnine ali pa bomo morali nekoliko zmanjšati prireditve v kulturnem domu,« je še pripomnil Franc Jug.

KS JAVORNIK-SANCE:

UREDITEV TELEFONSKEGA OMREŽJA NA ŠANCAH

Tudi ravenska krajevna skupnost Javornik-Sance bo v tem letu predvsem z boljšo lastno organiziranostjo in z dogovorom s prevaljskim komunalnim podjetjem poskušala več postoriti na hortikulturnem področju. Kot je dejal Milan Zafošnik, predsednik skupščine KS Javornik-Sance, naj bi letos bolj redno vzdrževali nasade in zelenice v novem naselju. V minulih letih jih je nekoliko zanemarilo komunalno podjetje Prevalje (vzrok — pomanjkanje sredstev). Večjo skrb bomo predvsem namenili pobočju Javornika, ki ga je pred leti lepo uredila mariborska Florina — z raznim lepim grmičevjem, ki pa ga je nepokošena trava že precej zarasla in uničila. Pri javorniški krajevni skupnosti pravijo, da bomo letos poskušali s komunalnim podjetjem najti rešitev, da bo tudi novo naselje bolj urejeno. Predvsem naj bi nasade uredili tako, da bo vzdrževanje bolj enostavno in cenejše.

»Sicer pa naj bi letos na pobudo stanovalcev Šanc in Preškega vrha, stekla tudi ureditev telefonskega omrežja na Šancah,« je dejal Milan Zafošnik. »Po zmogljivostih obstoječe ravenske telefonske centrale, bi lahko telefone dobilo okrog 60 interesentov. Sicer pa bo naša krajevna skupnost februarja izvedla anketo med krajani Šanc, saj bomo le tako lahko zvedeli za pravo število, kdo vse bi rad imel doma telefon, čeprav je število telefonskih priključkov omejeno. Če bo več interesentov, kot je tehnično možno montirati pri-

ključkov, bo tozdr PTT Slovenj Gradec do poletja poskušal urediti še nekaj novih telefonskih linij do telefonske centrale. Za novo naselje je že tudi naročena javna telefonska govorilnica, ki bo nedvomno v veliko korist našim krajanom, ki si ne bodo mogli urediti telefona doma,« je razložil tov. Zafošnik.

KS HOLMEC:

NOVI VODOVOD ŠE LETOS

V tem letu naj bi končno tudi naselje Rudnik v holmski krajevni skupnosti dobilo zdravo pitno vodo iz novega vodovoda, ki ga bodo priključili na dolinskega pri Poljani. Pri ravenski komunalni skupnosti so baje že rezervirali potrebna sredstva, saj so končno prišli do spoznanja, da je urediti nov vodovod cenejše, kot pa sanirati obstoječe vodovodno zajetje na Hamunovem travniku.

»Drugače pa v naši krajevni skupnosti ugotavljamo, da bomo letos zelo težko uresničevali krajevno samoupravo ob meji, saj bo zaradi pomanjkanja sredstev treba več prostovoljnega dela in odrekovanja,« je dejala Mira Gerdej, tajnica te KS. »Prav zato se skoraj ne moremo strinjati s predlogom, da bomo morali dati — že tako okrnjena sredstva — za vodjo strokovne službe KS. Menimo namreč, da vodje ne potrebujejo. Sicer pa se že pripravljamo za sprejem ustreznega samoupravnega sporazuma s delovno skupnostjo KS Polje-Prevalje glede opravljanja finančnih in knjigovodskih opravil za našo KS.

KS ZERJAV:

ŠOLA IN VRTEC POD STREHO

Potem ko so 6. decembra lani v Zerjavu svečano položili temeljni kamen za novi družbeni objekt (v katerem bo podružnična osnovna šola in vrtec), dela kljub zimi potekajo po sprejetem

Iz naših krajev

KS LEŠE:

OD JANUARJA ODPRT TUDI VRTEC

Potem ko so 1. decembra lani v Lešah svečano odprli novo montažno šolsko poslopje (od takrat dalje v njem poteka pouk podružnične osnovne šole), je otroški vrtec prve malčke (18) sprejel šele 17. januarja.

Filip Jelen, predsednik sveta leške krajevne skupnosti, je povedal, da bodo v tem letu okrog novega poslopja še morali urediti okolico. Nemalo dela pa jih čaka tudi na komunalnem in hortikulturnem področju, saj morajo sredi Leš še marsikaj postoriti.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

KOLIKO SREDSTEV ZA KOMUNALNO DEJAVNOST

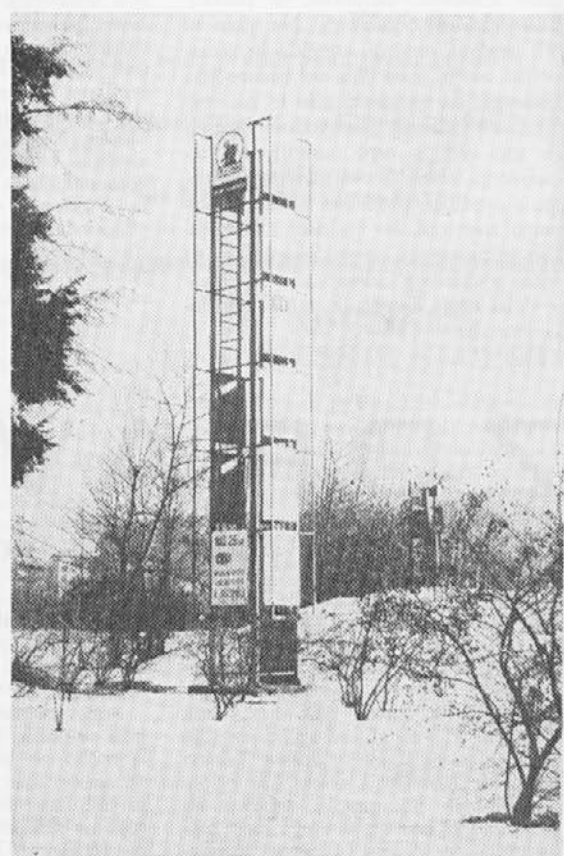
»Kaj vse bomo v letu lahko postorili na komunalnem in hortikulturnem področju, je v tem času (20. januarja

težko reči, saj ne vemo, koliko sredstev bo ravenska komunalna skupnost v tem letu namenila naši krajevni skupnosti,« je uvodoma dejal Franc Jug, predsednik sveta KS Črna. »Naša krajevna skupnost trenutno razpolaga le s sredstvi krajevnega samoprispevka. Tako bomo letos ta sredstva, ki jih bomo zbrali do marca, namenili za ureditev TV pretvornika na Ludranskem vrhu — za področje vaške skupnosti Javorje in pri Jakobu v Koprivni — za Koprivno. Preostala sredstva — 1,8 milijona din — ki jih bomo s samoprispevkom zbrali do konca leta, pa bomo namenili za ureditev naselja Rudarjevo (zelenice in ceste). Ureditev javne razsvetljave, regulacijo hudournika v Zgajnarji in v naselju pa bo financiral skis. Letos bomo s krajevnim samoprispevkom zbrali okrog 2,5 milijona din.«

Zaradi neurejenega stanja pri financiranju in vzdrževanju objektov družbenega standarda v ravenski občini so v črnjanski krajevni skupnosti pred velikim vprašanjem, kako bodo letos zagotovili okrog 600 tisoč din za redno vzdrževanje in obratovanje tamkajšnjega kulturnega doma.

»Res ne vemo, kje bomo dobili potreben denar. Prejšnja leta smo sredstva

Vitkost

programu. Do 25. januarja je novi objekt že dobil streho.

»Kljub nekaj zamude v začetku gradnje Zerjavčani pričakujemo, da bo Marlesu uspelo objekt zgraditi do 5. maja, ko bomo praznovali svoj krajevni praznik,« je povedal Franc Zajec, predsednik skupščine KS Zerjav.

Letos naj bi tudi v tej krajevni skupnosti pričeli urejati telefonsko omrežje, in sicer v Zerjavu in Jazbini. V ta namen so se sestali predstavniki krajevne skupnosti in PTT podjetja iz Maribora in mežiškega rudnika. Zerjav ima sedaj samo eno telefonsko govornico in nekaj telefonov, ki so povezani v telefonsko centralo rudnika. Da bodo sploh lahko montirali več telefonov, bodo bržkone morali najprej položiti novo medkrajevni telefonski kabel od Mušenika do Zerjava, saj bo kraj povezan z novo telefonsko centralo v Črni. Prav tako so že tudi stekle priprave za regulacijo hudournika Jazbina. Kot je dejal tov. Zajec, je baje regulacija že nujna, saj je voda samo lani na mnogih krajih nevarno spodjedla podporne zidove in cesto Zerjav—Jazbina. Z regulacijo pa bodo predvsem zaščitili novi družbeni objekt, ki ga gradijo tik ob hudourniku.

KS POLJE-PREVALJE:

CESTE IN PLINOVOD

Tudi v tej prevaljski krajevni skupnosti bodo letos s sredstvi krajevnega samoprispevka nadaljevali z ureditvijo lokalnih cest ter z ureditvijo javne razsvetljave. Razširili bodo tudi križišče na Fari — skupaj z avtobusnim postajališčem. Na mnogih krajih bodo uredili jaške za odvajanje deževnice. S sredstvi ravenske komunalne skupnosti pa naj bi dokončali dela po prioriteten listi, ki jo je sestavil koordinacijski odbor krajevnih skupnosti Polje in Trg.

»Prva najpomembnejša naloga bo tudi v tem letu ureditev sekundarnih plinovodov. V ta namen je bil 21. januarja razširjen sestanek, ki so se ga udeležili predsedniki hišnih svetov, člani kurilnih odborov, predstavniki obeh krajevnih skupnosti in prevaljskih delovnih organizacij. Na njem so bili podani okvirni stroški, in sicer, koliko naj bi stala dela pri preureditvi kotlovnice na zemeljski plin in pri ureditvi sekundarnih plinovodov. Zvedeli pa smo tudi za ceno porabljenega zemeljskega plina. Prevaljčani se strinjamo s predlogi, predvsem pa komaj čakamo trenutek, ko bo tudi na Prevaljah odpravljeno onesnaževanje, ki ga sedaj povzročajo individualna kurišča,« je dejal Alojz Kavtičnik, tajnik KS Polje-Prevalje.

KS MEŽICA:

DRUŽBENI DOM IN RUDARSKI MUZEJ

»Ceprav bo tudi naša krajevna skupnost operativni plan lahko do konca izoblikovala šele potem, ko nam bo znano, koliko sredstev bomo imeli na razpolago iz drugih virov financiranja (0,5 BOD in namenskih sredstev skisa), bo operativni plan krajevnih skupnosti za leto 1983 predvsem obravnaval odprta vprašanja Mežice.

S sredstvi krajevnega samoprispevka naj bi letos končno pričeli na Trgu svobode adaptirati spodnji del stanovanjskega bloka za potrebe družbenega doma. V njem bodo poleg krajevnih skupnosti svoje prostore dobile tudi vse družbenopolitične organizacije in matični urad. V njem pa naj bi uredili tudi rudarski muzej. Za dela je polovica sredstev že zagotovljena. Preostala (saj bodo vsa dela veljala okrog 6 milijonov) pa bomo zbrali s krajevnim samoprispevkom,« je dejal Leopold Golobinek, tajnik KS Mežica.

Ze decembra lani so tudi Mežičani dostavili ravenskemu skisu predlog plana del za leto 1983.

»Kljub temu da je letošnji plan del, ki ga naj bi ravenska komunalna skupnost v tem letu financirala v naši krajevni skupnosti na komunalnem in hortikulturnem področju, precej zahteven, pričakujemo, da bi le bilo treba uskladiti interese vseh krajevnih skupnosti v Mežiški dolini — po potrebah enakomerno razdeliti razpoložljiva sredstva,« je menil tov. Golobinek. »Letos naj bi v naši KS končno uredili parkirni prostor pred vhomom v Mežico in obnovili Orešnikov most čez Mežo. Namestili bomo tudi ograjo na cesti Mežica—Reht. Stekla pa naj bi tudi adaptacijska dela na cesti od Narodnega doma — ob Meži do Polene in Mežica—Leše. Mežičani namreč menimo, da je rekonstrukcija makadaške ceste Mežica—Leše nujna, saj bi ta cesta bila naša edina povezava s spodnjo dolino, če bi na regionalni cesti Prevalje—Mežica prišlo do morebitne zapore.

V tem letu nameravamo za 10 novih grobov razširiti mežiško pokopališče. Obnovili naj bi tudi okrog 300 metrov vodovoda od križišča Partizanske ceste, Malgajeve do Podbeške ceste ter kanalizacijo na Poleni. Končno naj bi tudi obnovili in na novo uredili razsvetljavo v naselju Stržovo in prepletkali kandelabre v Senčni vasi in sredi Mežice. Nemalo dela nas čaka tudi pri ureditvi telefonskega omrežja ter na komunalnem in hortikulturnem področju. Predvsem velja omeniti izgradnjo plinovoda Prevalje—Mežica in regulacijo Meže od Doma upokoencev do Senčne vasi ter potoka Škratkovcev,« je razložil Leopold Golobinek.

Franc Rotar

kontakti s prahom, živalskimi dlakami...).

Alergično obolenje je torej posledica preobčutljivosti organizma na neko tujo snov, ki pri ponovnem kontaktu pride v burno dogajanje, medtem ko ponavadi pri prvem ni reakcije.

Znaki preobčutljivosti na tujo snov — alergen so različni in v veliki meri odvisni od vhodnih vrat v organizem (dihala, prebavila, koža...). Tako se spekter sprememb giblje od izpuščajev po koži, srbenja, kihanja, vnetja oči, kašljanja, oteklina kože in sluznic do otekočenega dihanja, lovljenja zraka ali celo dušenja.

Omenjene znake lahko pozroči onesnaženo ozračje, milo, pralni praški, cestni in zemeljski prah, seno, rože ali hrana. V slednjem primeru so znaki preobčutljivosti driska in bruhanje.

Če upoštevamo trditve nekaterih avtorjev, ima približno 10% evropskega prebivalstva eno ali več alergij. Da se z modernizacijo življenja stanje še slabša, vidimo po tem, da večji medicinski centri doma in v svetu ustanavljajo posebne bolnice in oddelke za alergične bolnike iz posameznih vej medicine.

Težave nastopijo tako pri odraslih kakor tudi pri otrocih, včasih že celo v najzgodnejši življenjski dobi. Pogostokrat prinesejo obupane mamice svoje malčke v ambulanto zaradi izpuščaja po telesu, zaradi povišane temperature in driske ali zaradi bruhanja in praskanja. Drugič spet tožijo, da ima kar naprej nahod, da ima zamašen nos, takoj ko stopi bos na mrzla tla ali se umije z mrzlo vodo. Tretji ima enake težave na prepihu, v megli, četrti zopet toži na stalno ponavljajoče se glavobole, ki jih tudi praški in tablete ne omilijo.

Ne glede na starost se lahko pojavijo tudi težki astmatični napadi, ki jih izzovejo megla, prah ali dražeči plini. Jesensko vreme, zima in megla stanje še poslabšajo.

Med alergična obolenja spadajo tudi razni ekcemi, ki se javljajo zlasti na rokah.

Za vsak letni čas je značilen porast določenih alergičnih obolenj. Sedaj, ko je zima, je največ obolenj dihal (od nosu, prek žrela, sapnika in bronhijev). Večina le-teh je gotovo prehladov, vendar ne smemo pozabiti na možnost alergične reakcije na meglo, hladen zrak, prah in pline. Veliko pripomorejo k temu tudi hitri prehodi iz toplih, često s suhim zrakom nasičenih prostorov (centralno ogrevanje) na mraz. Vse to pogojuje tudi okužbo, kar manjša odpornost sluznice, jo suši, tanjša in zmanjšuje odpornost nasploh.

Le sklepamo lahko, kako velike so denarne vsote, porabljene za zdravlje-

Mala prisrčnost

nje alergikov, kolike so izgube pri proizvodnji, pri osebnih dohodkih, da ne govorimo o nezadovoljstvu bolnikov, ki imajo stalno ponavljajoče se težave, tavajo od zdravnika do zdravnika, pojedjo kilogram zdravil, stanje pa se noče popraviti ali pa se ob nekem higiensko-dietetskem prekršku zopet poslabša.

Ker imajo z alergijo opravka več ali manj vse veje medicine, je v novejšem času napisanih veliko knjig in člankov, ki opisujejo nastanek in razvoj ter potek alergičnih obolenj. Sodobne raziskave so vsekakor povezane z večjim uspehom, vendar še zmeraj obstaja zahteva, da se zdravniki različnih dejavnosti še posebej bavijo s problematiko preprečevanja ter zdravljenja alergije in njenih posledic.

Ref. za zdr. vzg.

DRUŽBENA AKCIJA V BOJU PROTI ALKOHOLIZMU

Alkoholizem je tipična socialna bolezen in ima vse lastnosti epidemijske bolezni. V tem krogu imajo pomembno vlogo: alkohol sam, pota širjenja, sprejemljivost ljudi za bolezen in kliconosi. Na vse te dejavnike bi morala družba vplivati v svojih koordiniranih akcijah.

Pa pogledimo prvo točko. S primernimi gospodarskimi ukrepi bi morali zmanjšati proizvodnjo alkoholnih pijač. Če ugotavljamo, da porabimo pri nas 16 litrov čistega alkohola na prebivalca, menim, da bi bil kar uspeh že, če bi številko zmanjšali za 1 liter.

Pota širjenja. Velik del gostinskih lokalov je na neprimerni ravni, preveč je lokalov, kjer strežbo samo pijače. Na družbenih in družabnih prireditvah — te pa so zelo številne, se popiva in zlorablja alkohol. Gostinstvo bi bilo

treba razviti do višjega nivoja in zmanjšati zlorabo alkohola.

Sprejemljivost za alkoholizem. Največjega pomena je primarna preventiva, to pa pomeni: vzgojiti mlade ljudi tako, da bodo pripravljene veliko narediti za svoje zdravje, da bodo čutili stalno potrebo po ljubiteljskem udejstvovanju v športu in planinarjenju, da bodo stremeli za ustvarjalnostjo. Jekleniti moramo ljudi, da se bodo sposobni spoprijemati z najrazličnejšimi težavami in ne bodo čutili potrebe posegati po kakršnikoli omami. Prizadevati si moramo za takšne medsebojne odnose, kjer ne bo strahu zaupati se sočloveku.

V naslednji fazi je seveda skrb za ljudi, ki so zaradi alkohola že zboleli. Vsak prikrit ali odkrit alkoholik širi

Z D R A V J E

ALERGIJA — BOLEZEN SODOBNOSTI

Nenehen razvoj industrije, uporaba kemičnih sredstev v gospodinjstvu, umetnih gnojil v kmetijstvu, proizvodnja prehranskih artiklov in njih konzerviranje, preseljevanje ljudi pogojujejo, da pride človek vsak dan v stik s snovmi, ki v tej ali oni obliki sprožijo odziv telesa na škodljive vplive. Takšno odzivanje človeškega telesa kot celote ali njihovih posameznih organov ali sistemov, ki nastane v borbi med tujiimi vplivi in snovmi (alergeni) ter člo-

veku lastnimi protitelesi, imenujemo **alergična reakcija**. Pri tej se sproščajo v telesu ali v posameznih organih snovi oz. strupi, ki nastajajo na kraju »borbe«.

Ponavadi nastane reakcija pri ponovnem vnašanju alergena v organizem in le redko pri prvem. Značilno je tudi, da se opisane spremembe pojavijo že pri minimalnih ponovnih dozah: torej reakcija ni odvisna od množine alergena (ponovno jemanje zdravil, hrane,

v svojem okolju mnenje, da je piti normalno. Z najrazličnejšimi pritiski vsiljujejo okolici svoje prepričanje. Zdravljenje mora biti urejeno tako, da alkoholi pridobijo svoj smisel življenja. Res pa je, da predstavlja zdravljenje v borbi proti alkoholizmu le majhen del, saj se v naši družbi zapije vsak dan več

ljudi, kot jih uspemo pozdraviti v letu dni.

Pri tako razširjeni in hudi boleznini, kot je alkoholizem, je razumljivo, da morajo našete aktivnosti potekati res usklajeno in temeljito in da le tako lahko pričakujemo rezultate.

Dr. Franc Heber

KULTURA

SLIKARSKA KOLONIJA RAVNE '82

Letošnja likovna kolonija Ravne '82, trinajsta po vrsti, je privabila na Koroško 6 slikarjev oziroma slikark. Prišli so iz različnih krajev Slovenije, eden celo iz Srbije. Udeleženci kolonije so si bili po tehniki slikanja in po stilnem izrazu sicer različni, vendar so deset dni izrazu in prizadevno upodabljali slikovito pokrajino pod Peco in Strojno. Prav po zaslugi zdajšnje in prejšnjih ravenskih kolonij sodi ta del slovenske Koroške med najbolj slikarsko raziskane krajske predele pri nas. Ta ugotovitev je toliko pomembnejša, ker je tožela prava zakladnica kulturnih vrednot, še posebej spomenikov ljudske arhitekture, ki so raztreseni po gorskih pobočjih.

Delček tega bogastva je upodobil v svojih oljih udeleženec letošnje kolonije Stanislav Bricman. Na njegovih slikah si ogledujemo srebrnkasto patino lesenih streh Burjakove domačije v Topli, mogočno Mihevovo kmetijo v Podpeci ali črno-bela barvna nasprotja lesenih in zidanih delov Florinove hiše v Topli itd. Stanislav Bricman je izrazil v realistični obliki in tudi v barvi, kadar se izraža v umirjenem, naravi prilagojenem koloritu. Najbolj uspešen je v slikanju arhitekture. Njegovi posnetki ljudskega stavbarstva imajo dokumentarno vrednost, po občutju, s katerim Stanislav Bricman pristopa k izbrancemu slikarskemu objektu, pa so njegove upo-

dobitve kmečkih domačij tudi podobe osamljenosti in razpadanja.

Poetično razpoloženje koroške krajine je ujel v svojih akvarelih pesnik in slikar Aladin Lanc. Nič tvarnega in oprijemljivega ne najdemo na njegovih kompozicijah, opazimo le obrise dreves in gora, lesket vode in motno belo blestenje meglic. Narava in slikarjevo razpoloženje se povezuje v prosojni razpršenosti barv. Belomodra svetloba, ki se prebija skozi zastrta obzorja, izginja v otožnosti vijoličastih tonov. Aladinu Lancu pomeni krajina in dogajanje v njej izhodišče za izražanje osebnih doživljanj. Prav zato so tudi slikarjeva poimenovanja akvarelnih kompozicij bolj splošna kot konkretna: Neurje, Pred zimo, Med gorami, Jutranje razpoloženje. Aladinovi akvareli so manj znanilci strogo otipljive realnosti kot razpoloženski stanj — dramatičnosti, otožnosti, utesjenosti, vedrosti ali sproščenosti.

Barvne vrednote krajine so bolj kot njene oblike predmet akrilnega slikarstva Vide Slivnik-Belantič. Široka, pogumna poteza čopiča pušča v nemar predmetne podrobnosti in ustvarja kompozicijsko zgoščene poglede v krajino. Oblikovno poenostavljena, le obrisno nakazana krajina tone v kontrastnih močnih barvah, svetloba se zjeda v sklade teme ali se umika pred agresivnostjo v sliko vkovanih senčnih

ploskev. Svobodno uporabljena barvna paleta nudi slikarki široke možnosti osebne izpovednosti. Podobno kot Aladinu Lancu je tudi Belantičeva krajina manj dokument kot sredstvo za prikazovanje slikarkinega notranjega sveta. Ta svet, kot ga izdajajo oblike in barve, je poln dinamike, napetosti in nasprotij, je drugačen kot npr. Lančev, je prejšnji kot liričen.

Alenka Kham-Pičman je svoj pogled na krajino izoblikovala v dveh variantah — v oglju in akvarelu. Slikarkina oljna slika V objemu Uršlje gore — Prežihovina je prepričljivo in doživeto podana podoba koroške krajine in predstavlja prej simbol kot realizacijo naravnih danosti. Iz temnega ospredja, pokritega s travniki in gozdovi, se v sami osi slike dviga orjaška kopa Uršlje gore, gore, ki je povezana z ustvarjalnim delom pisatelja Prežihana. Zdi se, da je njemu in mogočnosti pokrajine namenjeno umetniško delo. Slika ni obremenjena z nobenimi potankostmi, vendar nam pripoveduje o vsem, kar koroška krajina skriva v sebi in tudi o ti-

Raven ga povezuje z drugimi slikarji v koloniji. Slika v olju in na platno.

Liza Lik je edina predstavnikinja bolj ali manj čistega figuralnega slikarstva na razstavi. Njen Krucifiks je privlačna in doživljiva risba v grafitu in oglju, po svojem stilu pa je delo predstavnik slikarske smeri figuralnega ekspresionizma. V kompozicijah Čas pride in Obtožba, v katerih slikarka povezuje živalsko figuro s človeško, ugotavljamo elemente simbolizma. Slikarsko dognano delo predstavlja slikarkina risba Svetloba in stroji. Zasnova slike je realistična, vendar primerno stilizirana in daje vtis abstraktne kompozicije, še posebej, ker je opremljena z letričmi. Ne bomo se zmotili, če trdimo, da je slika, če ne najboljša slikarkino razstavljeno delo, vsekakor pa najbolj perspektivno. Abstraktni odbodi delov tovarniških strojev lahko postanejo neizčrpen vir slikarskih eksperimentov in ustvarjalnih pobud, še posebej, če jih slikarka veže na pogljobljeno vsebinsko osnovo.

Cene Avguštin

Ob 90-letnici rojstva
revolucionarja, humanista in pisatelja
Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca

razpisujemo

NAGRADNI NATEČAJ

za literarne prispevke na temo »Kaj mi pomeni
Prežihov Voranec«

Pogoji

1. Pravico do sodelovanja imajo vsi zaposleni v železarni Ravne
2. Literarni prispevek ne sme biti daljši kot 4 razprto tipkane strani formata A 4
3. Prispevke je treba z naslovom avtorja poslati do 30. marca 1983 na naslov: Železarna Ravne, tov. Marjan Kolar — odgovorni urednik »Informativnega fužinarja«.

Komisija za kulturo bo s pomočjo književnika Marjana Kolarja odbrala tri najboljše prispevke in jih nagradila.

1. nagrada	1.000,00 din
2. nagrada	800,00 din
3. nagrada	500,00 din

Vsi udeleženci natečaja bodo prejeli spominska knjižna darila.

Literarne prispevke bomo objavili v »Koroškem fužinarju« novembra 1983.

Komisija za kulturo
pri IO ZSS Železarne Ravne

Železarska
grafika

stem, kar človek občuti ob srečanju z njo.

Med slikarkinimi deli so tudi akvareli, po obliki drugačni od opisane slike, po vsebinskem izrazu pa so ji vendarle sorodni. Obrise krajine označuje črna črta, o vsem ostalem pa govorijo kosmi barve različnih velikosti: o nebu, ki je modro, o travnikih in gozdovih, ki so zeleni ali vijoličasti, o oblakih, ki so beli ali o kmečkih domačijah, ki jih v sliki izdajajo rjavkasti toni. Slikarkine zaznave krajine temeljijo na premišljenem razporejanju barvnih ploskev in črt po slikarski ploskvi. Osnovni koncept slike dopolnjujejo pikčasti sledovi barve, ki prispevajo k pozitivni in uravnoteženosti kompozicije.

Milutin Mojsilović je tipičen predstavnik naivnega slikarstva. Svoj mali svet ljudi, objektov in dogodkov vklepa v meje slikanega glinastega vrča, ki ga postavlja na poljubno mesto v živo obarvani krajini. Motivni svet okolice

NOVINARJI V ŠOLSKIH KLOPEH

Na Ravnah in Prevaljah so se na osnovnih šolah zelo razživel novinarski krožki. Njihovi člani pišejo o vsem, kar se pomembnega ali zabavnega zgodi na šoli, ne prezrejo nobenega praznika, zabeležijo pa tudi dogodke v kraju. Vesti in članke, celo intervjuje, objavljajo po šolskem radiu in v svojem glasilu, redno pa jih pošiljajo tudi Fužinarju.

Veliko jih priobčimo (lani jih je Mladi fužinar prek 20, letos jih ima že v 1. številki), vsaj toliko pa jih žal tudi ostane v predalu. Ne zato, ker bi bili slabši od objavljenih, ampak preprosto za vse ni prostora. Večkrat se članki tudi podvajajo, saj vse šole proslavljajo iste praznike in poučujejo po istem učnem načrtu.

Ker vsak, kdor piše, ve, kako hudo je čakati, da bo prispevek objavljen, pa

doživeti razočaranje, ko ga ni in ni, se bo dobro domisliti za manjše pošiljke, tako da se v enem letu zvrstijo najbolj prizadevni člani krožka.

Vedeti je treba, da tisto, kar dobimo do 15. v mesecu, izide čez mesec dni. Če pa se pri pošiljanju karkoli zatakne, bo znašala zamuda že kar dva meseca. Malo nenavadno bi bilo npr. brati dober zapis o smučanju, ko že cvetijo zvončki. Takim rečem se je res bolje izogniti.

Načine sodelovanja torej domislimo, pa bomo zadovoljni mladi novinarji in bralci.

Urednik

PO SPORTU KULTURA

Cicibani in pionirji — tekači ter še tu in tam kak trener in kakšna mama so v soboto, 22. 1. 1983, šli v športno dvorano pri Osnovni šoli Prežihovega Voranca Ravne — po pokale in priznanja, dobljena z dobrimi uvrstitvami na Rotuljskem teku 15. 1. Zadovoljni, da so jih javno nagradili in pohvalili na kulturno-sportni prireditvi, so bili tekači čisto drugače, kot če bi dobili priznanja takoj po tekmi; in otroška roka, namesto da bi najprej segla v ponujeno borčevsko, je šla za očmi takoj k pokalu. Da so na prireditvi igrali še harmonikarji KUD Prežihov Voranc, plesala šentaneljska folklor in nastopil Stanko Arnsšek za otroke ni bilo več toliko važno.

Najmlajši je prinesel domov največje priznanje in pripombo: »Sem mislil, da bo nas tudi toliko gledalo kot odbojkarje, jih pa ni bilo veliko.«

VOJAKOVA PESEM

Naš sodelavec nam je od vojakov poslal dolgo, lepo pismo, v katerem pozdravlja vse delavce. Priložil je pesem, ki jo objavljamo.

Urednik

Vojnik sam zemlje ove

Vojnik sam zemlje ove,
od onog dana kad moja majka,
začu moj prvi plač.
Od onog trena kad sazna da rodi sina.
Još jednog sina! među toliko sinova, zemlje ove!

Vojnik sam zemlje ove,
od prvog koraka kad krenuh u život mog djetinjstva,
djetinjstva izgrebanih nogu, prljavih ruku,
pobucanih hlača, smrznutih ušiju,
djetinjstva kad se suvi hljeb jedaše kao najsladji kolač...

Vojnik sam zemlje ove!
od prvih đlačkih dana,
vojnik sam zemlje ove
Od novembra kad dobim pionirsku maramu i
zvijezdu petokraku,
od Novembra koji mi reče:
»Ja sam rodio TVOJU REPUBLIKU,
u Jajcu 1943!«

Gimnazijski i studentski dani, dio su života mog.
A ja sam, zemljo moja,
bio i tad vojnik tvoj.
Vojnik sam zemlje ove:

Sa svim kilometrima, pređenim po brdima, poljima,
asfaltnim putevima, rijekama...
zemljo tvojim.

Vojnik sam zemlje ove,
Od prvih julskih dana osamdeset druge!
Od onog 31. jula u sru, u
mi utkanog,
kad svečano rekoh:
... ako treba za tebe zemljo! Daću i život svoj!

Vojnik sam zemlje ove,
I sad! I bitću do groba to!
I moj će grob, voljena zemljo,
biti. Vojnik tvoj!

Đorđo Radović
V. P. 9465
74002 Doboj

Zvezdi telesnokulturnih in kulturnih organizacij občine Ravne sta kljub vsemu spomin na prihod Štirinajste v naše kraje dostojno počastili.

H. M.

DOMAČI IZDAJI NA ROB

V svetu zabavne glasbe se je v zadnjih letih uveljavila navada, da izdajatelj nekaterim ploščam prilagaja tudi natisnjena besedila. Običajno gre za tekste z literarno težo. A takšni kompleti so v manjšini.

Naš rojak in nekdanji sodelavec Marjan Smode je lani izdal LP ploščo, vendar brez priloženih besedil. Ta besedila mu je v decembru 1982 izdala komisija za kulturo pri IO konferenca OO ZSS železarne. Obseg 12 str., format A 5, naklada 1000 izvodov, fototisk naša razmnoževalnica.

Pojasnilo o namenu izdaje ni pripisano, kakovostna merila, ki bi bila komisijo vodila pri njeni odločitvi, tudi ne. Na vprašanje, komu je bila izdaja namenjena, ni bilo jasnega odgovora. Najstnicam in drugim ljubiteljem Smodevove glasbe gotovo. Komu še?

Recimo, da ne kompliciramo: fant je sam prinesel papir. Ampak: »pesnikov«, ki zmorej o npr. verze:

»A ti praviš, da ne greš v kino,
ker to ni za damo fino, o, Mojčika.

In ne pustiš se več ljubiti,
ker se šminka vsa uniči, o Mojčika« —
takih je v železarni zanesljivo še lepo število. Vprašanje komisiji: kaj, če se lepega dne pojavijo in terjajo natis svoje pozicije? V eni roki »pesmi«, pod pazduho papir: »Ce ste Smodeta — še mene.«

Kaj pa potem?

Z. Strgar

ČRTICA:

KAKOR SUNEK Z NOŽEM

Franc Pečnik

Hiša Dobrava številka dvajset je bila edina visoka, večnadstropna hiša daleč naokoli. Bila je skoraj višja od zapuščene cerkve na drugi strani ceste, vendar se ji ta naklep le ni čisto posrečil, pa čeprav je imela na slemenu nekakšen okrasni stolpič, domala prikupnejši od velikega, strogega vzornika.

»Zares, brez oklevanja bi zlezel še tja gor,« je pomislil pismoša Filip, ko se je vzpenjal po smrdljivem, mračnem stopnišču, »ko bi vedel, da jih bom vsaj tam našel!«

Vendar ga je na celem obsedla podoba nesrečnega moža, ki se je v stolpiču obesil, ker se je ustrašil modrega pisma s popravratnico, s katerim ga je Filip že ves teden zasledoval. To je bila seveda neumnost. Prav dobro je vedel, da Alojzij Skuk ni take vrste človek, ki bi se dal zastrašiti s takšnim usranim pismom... Sicer pa, po pravici povedano, sploh ni dobro vedel, kakšen je. Ker ga kratko malo nikoli ni našel doma. Potem pa sopihaj in se spotikaj še vdrugo in morda celo vtretje — in zmeraj zaman! Hudiči, zakaj pa potem pušča obvestila, a?

Kadar se je začel sam pri sebi tako, pravzaprav čisto po nepotrebnem razburjati, bi se mu niti kakšen prav hudoben pes ne upal blizu in bi rajši popadel svojega gospodarja. Ampak naposled je le prišel do zaželenih — ali nezaželenih — vrat in samo trenutek je razmišljal, ali se mu spleča staviti s samim seboj, da tega cepca tudi danes ni doma — njegove žene ali otrok pa še manj. Pravzaprav ga je dobro videl enkrat samkrat: klical ga je z okna in ga rotil naj ga pride odklenit, kajti hčerka, ki se je nekam potepla, ga je odzunaj zaklenila. To je bil najbrž tudi poglaviti razlog, da ga je Filip našel doma. Le da na nesrečo prav tedaj ni imel pri roki kakšnega sodnijskega pisma zanj, čeprav so sicer prihajala skoraj redno vsakih štirinajst dni. Pravzaprav ga je tedaj polomil, ker je ustregel kujonu in ga spustil na svobodo; po tistem ga ni več videl.

Filipu je bilo prav malo mar, kaj je možak zagrešil ali kaj ga kar sproti lomi, da ga imajo tam na sodišču v takšnih časteh. Zgoraj je na pismu, v levem kotu običajno pisalo vabilo za tega in tega ali pa sodba ali pa kar plačilni nalog in človeku je bilo s tem marsikaj olajšano, predvsem pa seveda denarnica. Vse to je bilo torej Filipu malo mar — zato pa ga je toliko bolj peklo, da mora zaradi takšnih nezanimivih pisem po dvakrat sem gor in seveda tudi drugič — kakor se je pravkar izkazalo, ko je zaman bobnal po vratih — samo zato, da bi nemoteno užival znameniti smrad te hiše, ki se je dvigal prav od kleti do podstrešja. Pri tem pa se je zdelo, da le ni povsem pravičen, namreč smrad, ker je v nekateri stanovanja silil bolj kot v druga — če ni bilo možno se-

veda tudi nasprotno: da je od tam prihajal.

Drugo obvestilo! Zakaj hudiči ne pridejo sami na pošto po prvem, če vedo, da jih naslednji dan ne bo doma!

In že se preko tistega dela, kjer piše DOMA NA DELOVNEM MESTU, kakor strela zarije črta, da, prava magična črta, in na koncu se pokaže celo razločna rana od konice kulija. Jeza v njem se skoraj hipoma poleže. Čuti: neznana moč je v tem. Kakor da se je vanjo ujela silovitost njegove jeze. Saj ne, da bi želel, naj se ta sunek, kakor z nožem, s papirja prenese na človeka, ne, sovraštvo je bolj naperjeno zoper sam papir, to preklemsko »drugo obvestilo«... Ampak navsezadnje človek tudi to prav dobro razume: Tam nekje v pisarnah sedijo ljudje, niso ravno garači, ampak delovni se jim lahko reče po vsej pravici. Pa si prav v duhu te delavnosti od časa do časa izmislijo kakšno dobrodejno pravilo, ki druge, po navadi manj delovne, kot z vzmetni poganja po stopnicah, gor in dol, gor in dol, v tretja in deseta nadstropja.

Toda Filipu je ostal čuden, neprijeten občutek. Za jezom elektrarne je voda zelo mirna, toda bobnenje spodaj preglaši vse hudournike, ki so se doslej med potjo zlili v reko. Ali pa gre nemara že skoraj na občutek krivde? Tisti sunek... Ali ni bil še hušji kakor z nožem? In ali ga ne občuti zmeraj bolj sam...

Da, skoraj je čutil, da se bo njemu samemu zgodilo nekaj neprijetnega — in bil je zadovoljen s tem. Morda pa je bila stvar v tem, da bi tedaj, če bi na cesti zagledal žebelj, kakor brez moči, da se mu izogne, z mopedom zapeljal naravnost nanj. Vendar ga ni zagledal. Samo zaslišal je tisti dobro znani zvok, bil je precej močan in tako sploh ni mogel podvomiti, za kaj gre, nekakšno prehlajeno kačje sikanje. In to mu je, naj se sliši še tako čudno, prineslo slednjič pravo olajšanje. Strup se je z njega prenesel na stroj. No, vsaj za nekaj je bil dober.

Ko ga je potem vso pot nazaj peš potiskal ob sebi, ali mu ni bilo še premalo? Ko se je vrnil do velike rumene hiše nekako na polovici poti, se je naglo še enkrat vzel po stopnicah na vrh. Tam je zmečkal tisto nesrečno drugo obvestilo in napisal novo... Pri tem je skrbno prečrtal nepotrebno. Kakor bi segel v roko najplemenitejšemu človeku, za katerega je gotovo, da sploh ne more imeti opravka s kakšnim sodiščem.

AFRIŠKI PREGOVORI

Če bi eno samo drevo poskušalo zdržati veter, bi se zlomilo.

(Ašanti, Gana)

Poslušaj nasvet vseh, ravnaj po svoji pameti.

(Masaj, Kenija)

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V FEBRUARJU

POTOVANJE OKOLI SVETA — domača komedija 25. 2. do 10. 3.
KLOFUTA — am. pustol. 25. 2. do 10. 3.
NESKONČNA LJUBEZEN — am. drama 25. 2. do 13. 3.
Koroški kinematografi Prevalje

VORANČEVI DNEVI '83

Prireditve od 15. februarja do 15. marca

16. 2. — Predvajanje filma Boj na Požiravniku v Mežici in srečanje z ustvarjalci
18. 2. — Koncerta revije Od Pliberka do Traberka na Lešah in v Radljah
18. 2. — Podelitev Prežihove bralne značke in srečanje s slovenskimi pisatelji v Kotljah
19. 2. — Koncert revije Od Pliberka do Traberka v Pliberku, Slovenj Gradcu in Črnečah
19. 2. — Zimski pohod tabornikov po Vorančevi poti
20. 2. — Koncert revije Od Pliberka do Traberka v Črni na Koroškem in v Mislinji.
25. 2. — Predvajanje filma Koplji pod brezo v Črni in srečanje z ustvarjalci
26. 2. — Zaključna prireditvev Od Pliberka do Traberka na Ravnah na Koroškem
9. 3. — NAŠA BESEDA '83 — nastop otroških in mladinskih folklornih skupin občine Ravne
10. 3. in 11. 3. — NAŠA BESEDA '83 — nastop mladinskih gledaliških skupin občine Ravne
P. S.: Program je le okvirjen, točni datumi in ure prireditev bodo na plakatih in letakih.
(Vir: Program prireditev)

v srcih vseh, ki smo ga poznali in z njim delali v tistih prvih otroških, a nepozabnih dneh našega samoupravnega socialističnega življenja.

Skoraj dvajset let je tiho, neopazno užival prisluženi pokoj, vendar nikoli ni prenehal spremljati rasti svoje številne fabriške družine. V njej je vedno, poleg kovačev in kalilcev, gledal predvsem človeka.

Še ne dolgo tega je v Fužinarju zapisal enostavno, toda kar najbolj odkrito, da bi v tem pomanjkanju dobrin bilo dobro, če bi železarna zopet uredila primerno farmo, kjer bi se ljudje lahko oskrbovali z mesom, kot je bilo nekoč. Morda se je marsikdo nasmehnil ob takem nesodobnem predlogu, vendar ni bistvo predloga v praktični vrednosti, temveč v njegovi socialni vsebini. Zopet na prvo mesto postavlja človeka kot človeka. Še tik pred smrtjo je bil prepričan,

da je dolžan skrbeti za svojo veliko družino s prav tako ljubeznijo, kot je skrbel za svoje tri otroke, katerim je vcepil vse visoke vrednote svoje poštene duše, dediščino, ki ne mine.

Prerasla nas je fabrika in tehnika in v pozabo izginjajo sledovi naših stopinj v njeni veličini. Nikoli pa ne bodo pozabljeni pionirji današnjih in prihodnjih dni, ki so kot temeljni kamen položili ljubezen in zvestobo ter na njem zidali dom za stoletja naprej. Maks Večko je pionir med pionirji, ki se ga bodo spominjale pozne generacije in njegovega načela: »Človek, bodi vreden svojega imena!«

Legel je k svojim sodelavcem tu pod Goro v večni pokoj. V imenu vsega kolektiva železarni ti iskrena zahvala za tvoj nesebični delež.

Počivaj v miru!

Mitja Šipek

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV RAVNE NA KOROŠKEM

Zdravstveno predavanje

V okviru tedna društva upokojencev Ravne je društvo 22. 12. 1982 priredilo v svoji klubski sobi zdravstveno predavanje na temo »rakasta obolenja«. Okoli 30 upokojencev je z zanimanjem poslušalo dr. Marijo Merkač-Ognjanovič. Po zaključku predavanja so navzoči postavljali predavateljici razna vprašanja iz zdravstva, na katera je zdravnica rade volje odgovarjala. Zleti bi bilo še več takšnih predavanj, dr. Merkačevi in Koroškemu zdravstvenemu domu pa se društvo upokojencev Ravne najlepše zahvaljuje.

Obdaritev jubilarntov

V okviru tedna društva upokojencev je naše društvo 29. 12. 1982 pripravilo za svoje člane, stare 80 in več let, skromno pogostitev in obdaritev v klubski sobi društva. Žal se jih je od 48 vabljenih odzvalo le 23. Bolezen in starost je pač marsikaterega zadržala doma. V imenu društva je vse navzoče pozdravil predsednik občinske zveze društev upokojencev Ravne na Koroškem in predsednik gospodarske in stanovanjske komisije ter član upravnega odbora tov. Jože Samec. Jubilarntom pa je tudi čestital tov. prof. Alojz Lipovnik, ki je skupaj s tov. Nevenko Lesjak in tov. Avgustom Pogorevcnikom z 8 učenci glasbene šole Ravne pripravil kratek kulturni program. Upokojenci so z velikim zanimanjem sledili njihovim izvajanjem ter jih tudi po vsaki točki hvaležno nagradili z aplavzom. V imenu upokojencev se je izvajalcem programa zahvalil tov. Merkač »štaleker« iz Kotelj.

Društvo upokojencev se glasbeni šoli najlepše zahvaljuje za njihovo sodelovanje pri tej naši proslavi. Sledila je skromna obdaritev ter skupno kosilo. Še dol-

MAKSU VEČKU V SLOVO

ni pogoji so bili še srednjeveški, strojev skoraj ni bilo takih, da bi na njih lahko v velikem zamahu gradili bodočnost, in kar je bilo najtežje, še vedno je pretilo pomanjkanje vsega, kar človek potrebuje za normalno življenje.

Skoraj neverjeten je bil pogum predsednika in vsega delavskega sveta, da so v teh težkih, a velikih časih našli pravo pot, ki je peljala k napredku in istočasno obdržala delavstvo enotno, predano in ustvarjalno. V enem izmed zapisnikov preberemo, koliko in kje dobiti mleko za dojenčke, kako preskrbeti lačna usta in takoj nato, kako graditi nove proizvodne obrate. V teh skromnih zapiskih je vtkana vsa ljubezen do rodne kraja, do svojih sodelavcev in neizmerna vera v moč delavske roke, če složno poprimejo za delo.

Njegova modrost ni bila naučena, življenje ga je učilo od leta 1929, ko se je zaposlil v železarni kot kalilec, nato kot kovač in nazadnje kot specialist kalilec. Že leta 1949 je bil odlikovan z medaljo dela in v letu 1980 še z redom dela s srebrnim vencem.

V življenju je že tako, da imamo o možeh, ki so v tihoti, a predano služili svoji domovini, le malo podatkov, ki so zapisani v javnih listinah, tako tudi o pokojnem Maksu. Neizmerno več pa bo ostalo zapisanega o njem

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec, Mislinja in Podgorje bodo predvidoma predvajali v februarju naslednje filme:

- VOĐJA APAČEV — nem. vestern 1. do 16. 2.
POHABLJENCI-MOJSTRI — hongkonški karate 1. do 17. 2.
VELICASTNI — hongkonški pustol. 3. do 20. 2.
POBESNELI MAKS — angl. akcijski 4. do 17. 2.
MRTVI IN POKOPANI — am. zn. fant. 4. do 17. 2.
MEVICAR — angl. kriminalka 4. do 17. 2.
ZBOGOM GIGI — it. komedija 8. do 22. 2.
TELESNA STRAST — ljubezenski 11. do 27. 2.
PLAVOOKI RAZBOJNIK — it. pustol. 11. do 27. 2.
PO ZAKONU IN PENDREKU — am. melodrama 1. do 28. 2.
VOJNA ZVEZD — am. fant. 11. do 24. 2.
SEKS Z ZVEZDAMI — angl. komedija 11. do 27. 2.
ZMAJ IZ ARIZONE — hongkonški karate 12. do 28. 2.
EROTIČNE AVANTURE — fr. komedija 15. do 28. 2.
BOJ NA POŽIRAVNIKU — domača drama 15. do 28. 2.
DOBRODOŠLI, MISTER CHANCE — am. komedija — FEST 81 15. do 27. 2.
LJUBEZEN NA ODORU — domača drama 17. do 22. 2.
SAMORASTNIKI — domača drama 19. do 24. 2.

Danes se poslavlja kolektiv železarne od svojega prvega predsednika delavskega sveta. Drzni korak, ki ga je delavski razred zastavil pred tridesetimi leti, da vso oblast preda v roke delavcem, je največje dejanje in bilanca stoletnega boja za osvoboditev dela in človeka. Na čelo prvega samoupravnega delavskega sveta v naši železarni je stopil delavec, prekaljen skozi

delo in boj za obstanek, poln moči in modrosti, da popelje mlado delavsko oblast v novo, lepše, a tudi odgovornejše življenje. Ko prebiramo zapiskih prvih sej delavskega sveta, nam šele postane jasno, s kakšno ljubeznijo in čutom odgovornosti so se že pokojni Maks in njegovi sodelavci lotili težke naloge. Tovarna se je šele pričela dvigati iz ruševin in zaostalosti, delov-

Sonce na Gradu

go po zaključku so se upokojenci pogovarjali in šalili ter pripovedovali razne dogodivščine iz »starih časov«.

Obdaritev naših upokojencev v domu starostnikov v Črnceh in bolnici Slovenj Gradec

Odborniki našega društva so se ob prelomnici leta, kar je spadalo tudi v teden upokojencev, spomnili tudi upokojencev, ki preživljajo svoja jesenska leta v domu starostnikov v Črnceh. Obiskali so jih 29. decembra 1982.

Anton Radušnik, predsednik DU Ravne na Koroškem

Uprava doma je ta dan pripravila krajši kulturni program, v katerega so se vključili tudi pevci DU Prevalje. Po programu je sledila obdaritev vseh varovancev v domu z območja občine Ravne. Obdaritev so opravili predstavniki izvršnih odborov iz DU Črna, Mežica, Prevalje in Ravne. Obdarili so vse varovance z našega območja ne glede na to, ali so upokojenci ali ne. Naše društvo so zastopali: predsednik Anton Radušnik, in odbornika Jože Samec in Marija Gornik.

5. januarja 1983 pa je član upravnega odbora društva Jože Sotošek obiskal bolne upokojence, ki se zdravijo v slovenjgraški bolnici, ter jih skromno obdaril.

Nova stanovanja za upokojence

Gradbeno podjetje Gradis je konec decembra 1982 predalo ključke za novo zgrajeni stolpnici na Javorniku št. 54 in 55. V teh dveh blokih so dobili nekaj enosobnih stanovanj tudi naši upokojenci. Po dolgoletnem čakanju se je ravenskim upokojencem le uresničila želja, da so za njih zgradili iz sredstev 4% sklada na Ravnah nekaj stanovanj. Vsem, ki se bodo v najkrajšem času vselili v ta nova stanovanja, želimo, da bi še mnogo let zdravi in zadovoljni prebivali v njih.

Delitev koledarjev

Železarna Ravne je letos prvič odstopila koledarje za svoje bivše sodelavce-upokojence v društvu upokojencev Ravne. Železarniških-ravenskih upokojencev je prek 550, kar je zelo lepo število. So to najbolj disciplinirani upokojenci, ki razen nekaj izjem redno poravnajo svoje obveznosti do društva.

Da je ta zamisel z delitvijo koledarjev pri DU koristna, se vidi iz tega, da se upokojenci — nekdanji železarji na ta način spomnijo in čutijo, da obstajajo še vedno nekakšne vezi med nekdanjim matičnim društvom in društvom upokojencev, katerega člani so sedaj.

Občinsko športno rekreativno prvenstvo v kegljanju

Zveza telesnokulturnih organizacij, komisija za kegljanje Ravne na Koroškem, je razpisala ekipno prvenstvo v kegljanju za sezono 1982/83. Tega tekmovanja se je udeležila tudi ekipa kegljačev-upokojencev iz Raven. Tekmovanje je bilo na Prevaljah. Vsak tekmovalac iz šestčlanske ekipe je imel na voljo 50 lučajev. Prvo kolo za našo ekipo je bilo dne 23. 10. 1982, tekmovala pa je proti ekipi DU Prevalje 2. Na tem tekmovanju so naši kegljači podrli 1136 kegljev. Naš najboljši tekmovalac je bil Jože Samec z 201 pred Petrom Igercem 199 in Ludvikom Ferjančičem s 197 podrtimi keglji.

Naslednje kolo je bilo dne 13. 11. 1982 (povratno), kjer je naša ekipa podrla 1122 kegljev. Najboljši je bil Jože Samec z 221, pred Zdravkom Mežnarcom 188 in Adolfom Hanušem s 185 podrtimi keglji. V obeh kolih je naše moštvo podro skupaj 2258 kegljev ter s tem zasedlo med 30 ekipami 12. mesto. S tem pa je pridobilo pravico do nadaljnega tekmovanja. V tretjem kolu, ki je bilo dne 21. 11. 1982 je ekipa podrla 2.260, v četrtem kolu 11. 12. 1982 pa 2.198 kegljev. Omeniti je treba, da so v III. in IV. kolu metali oziroma imeli na voljo sto lučajev vsak tekmovalac. V finale se naši tekmovalci niso več uvrstili, sicer pa so se kar v vseh kolih dobro odrezali.

Med najboljšimi so bili tokrat Jože Samec, Jože Grabner, Peter Igerc in Adolf Hanuš. Za ekipo DU Ravne so nastopali Jože Samec, Jože Grabner, Peter Igerc, Adolf Hanuš, Zdravko Mežnarc, Mirko Vastl in Ludvik Ferjančič.

Ob koncu bi se uredniškemu odboru IF najlepše zahvalil, da tako redno in vestno polni v vašem listu »upokojeniški kotiček.« Vsem skupaj želim srečno in zdravo 1983! E. Wlodyga

starejšimi pionirji, Mežičan Pustoslemšek je bil 6., Kostanjevec (Fuž.) pa 10. Invalidsko športno društvo Samorastnik Ravne je na Oševnu pripravilo prvo od štirih pokalnih tekmovanj slovenskih invalidov v vesleslomu. Med 48 smučarji invalidi so se dobro uvrstili tudi domačini: med ženskami sta bili Ravenčanki Kosova druga, Komarjeva pa tretja. V skupini F je zmagal Mlačnik, v skupini D pa je bil Ozmeč četrti.

SMUČARSKI SKOKI

Na prenovljeni 50-metrski skakalnici v Dobji vasi, je potekalo 23. januarja tradicionalno tekmovanje v skokih za pokal kofte. Med 52 starejšimi pionirji iz 12 slovenskih klubov se je na odlično 12. mesto uvrstil mladi skakalec Fužinarja Marko Ortner. To je novi dokaz, da se ob prizadevnem strokovnem delu in veliki zagnanosti klubskih odbornikov poraja v Fužinarju novi rod nadarjenih mladih skakalcev. Sicer pa je na tekmovalcu zmagal republiški prvak Velenjan Golob, ki je z 52 metri postavil nov rekord skakalnice.

DEVETI SMUČARSKI TEKI »PO POTEH 14. DIVIZIJE«

Kljub muhasti zimi, ki je bila zadnji teden v januarju tudi pri nas bolj skopa s snežno odejo, so v Kotljah prizadevni smučarski delavci na zadovoljstvo vseh nastopajočih lepo izvedli že deveti po vrsti smučarski tek »Po poteh 14. divizije«. Malo snega ni preveč motilo marljivih pripravilcev prog, ki jih je tudi tokrat vodil naš bivši olimpijec Stefan Robač, da ne bi izpeljali idealne smučine, ki je v sončnem nedeljskem dopoldnevu omogočila vsem nastopajočim — tokrat jih je bilo 250 — prvi športni užitek.

Prireditev, ki je posvećena prihodu legendarne 14. divizije na Stajersko in Koroško in ima tudi širši pomen, to je, krepi obrambne sposobnosti in ohranja svetle revolucionarne tradicije NOB, je tako navkljub manjši udeležbi lepo uspeła. Na maratonsko poleg že znanih preizkušenih tekačev nastopili tudi rekreativci na 3 km, kjer je zmagal Hotuljčan Rožen, v teku na 9 km pa Ravenčan Zavolovšek, med-

Prve smučine

tem ko je bil Klančnik tretji, Krajčan (oba Fužinar) pa četrti. Med dekleti je bila najhitrejša Alenka Bavčev. V maratonskem teku na 25 km je tokrat zmagal Mariborčan Gabor, dobro pa so tekli tudi domačini. Tomaž Rbač je bil četrti, Bogdan Peruš peti, Vrhovnik 15. in Vidovšič 18. Med maratonski se je hrabro kosal z znatno mlajšimi tekmovalci tudi predsednik CK ZKS Andrej Marinč, ki je na cilj prispel 59. Omenimo še, da je moral vsakoletni udeleženez koroškega maratona, 70-letni Gregor Klančnik, tokrat zaradi slabšega zdravja ostati med gledalci.

KEGLJANJE

Na kvalifikacijah za vstop v enotno slovensko ligo so se kegljavci Fužinarja uvrstili na solidno drugo mesto in tako ponovili lanskoleten uspeh. Med 8 ekipami iz vzhodne Slovenije je bil prvi Rudar iz Trbovelj, ki si je tudi pridobil pravico nastopa med najboljšimi v naši republiki. Ekipa Fužinarja, ki je nastopila v postavi: Podojstršek, Paradiž, Prinčič, Lesnik, Lasnik, Grabner, Mostnar in Mlakar, je imela v izkušnih kegljavcih Rudarja premočnega tekmeča, sicer pa je prepričljivo premagala ostale ekipe, tudi Hmezd iz Zalca, ki je, okrepljen z odličnima Tomašičem in reprezen-

tantom Kačičem, veljal celo za enega od favoritov.

Enako kot moški so se v kvalifikacijah na drugo mesto uvrstile tudi Fužinarjeve kegljavke, ki so nastopale v sestavi: Spanžel, Kordež, Lesnik, Cigler, Merkač, Harnold in Vižintin. Na kegljiščih v Celju in Trbovljah so 1. mesto osvojile kegljavke Rudarja.

Kegljavke Fužinarja so tudi ob lanskem dnevu JLA sodelovale na tradicionalnem turnirju v Mariboru in se med 8. ekipami uvrstile na 5. mesto. Med Ravenčankami je odlično zaigrala Merkačeva in osvojila 10. mesto med posameznicami, najboljša pa je bila svetovna prvakinja Permanova z Reke.

ODBOJKA

Na zimskem prvenstvu Slovenije v Slovenski Bistrici in Laporju so odbojkarji Fužinarja tokrat nastopili s pomlajeno ekipo in z osvojitvijo 3. mesta dosegli lep uspeh. Fantje v sestavi: Jež, A. Urnaut, Mlakar, Košak, Ceplak, Pokernžnik in Pogorevcnik so po dveh zmagah v predtekmovanju odpravili v pofinalu še drugoligaško ekipo Pionirja iz Novega mesta, nato pa doživeli poraz z mariborskim Stavbarjem.

Ivo Mlakar

TURNIR V MALEM NOGOMETU

Center za klubsko dejavnost pri občinski konferenci ZSMS Ravne na Koroškem je s pomočjo osnovne organizacije tozda TRO 2. in 3. januarja 1983 priredil turnir v malem nogometu. Prijavilo se je 32 ekip, kar je za naše pojme veliko. Ker je bilo v vsaki po 8 igralcev, se je na parketu telovadnice pri Osnovni šoli Prežihov Voranc podilo za žogo 250 igralcev. Igrali so na sistem izpadanja, tako sta se v finalu srečali res dve najboljši ekipi. Četrto mesto je osvojila ekipa OO ZSMS TRO, tretje ekipa BULDOŽER s Prevalj, drugo OO ZSMS Personal in prvo ekipa Karamazovi iz Mežice. Najboljši strelac je bil Kozlar iz ekipe Personal, najnesrečnejši Marin tudi iz ekipe Personal (zlomil si je nogo). Najbolj požrtvovalen pa Pečnik (Juki) iz ekipe Karamazovi. Tako so vse prve nagrade dobili igralci iz Prevalj in Mežice. Razveseljivo pa je, da so igre, ki so trajale ves dan, spremljali gledalci. Poprečno jih je bilo na tribunah več kot 200.

V celoti je turnir zelo uspeš. Zato si organizator, igralci in gledalci želimo, da bi postal tradicionalen. Zahvala pa gre seveda tozdu Družbeni standard, njihovu ravnatelju in rekreativcem, ki so nam bili v veliko pomoč.

Herman Cepelnik

SAH

Predzadnjega hitropoteznega turnirja za pokal »Fužinar 82« se je udeležilo 17 šahistov. Zmagal je Zdravko Burjak, 13,5.

Zadnji turnir je privabil le 15 šahistov, med katerimi je zmagal Mirko Hrovatič 11,5.

Od vseh 22 turnirjev se najboljših 10 šteje za končno uvrstitev. Tako je lani osvojil pokal »Fužinar 82« Danilo Peruš, ki je zbral največje možno število — 250 točk. Drugo mesto je osvojil Zdravko Burjak, tretje pa Jože Jesenek.

Na pripravljalnem sestanku za občeni zbor Sahovske zveze Koroške so se predstavniki vseh klubov koroške regije dogovorili, da bo v bodoče nastopala v slovenski ligi najboljša selekcija Koroške. Tako je v novembru ta selekcija nastopila v II. slovenski vzhodni ligi in osvojila 1. mesto. S tem si je že priborila pravico nastopa v enotni slovenski ligi, kjer nastopa 12 najboljših slovenskih klubov. Želimo jim obilo uspeha v prihodnji sezoni. V. P.

HITROPOTEZNI TURNIRJI V LETU 1983

Letos bo 22 hitropoteznih turnirjev za pokal Fužinar 83. Trije so že mimo, razpored naslednjih objavljamo. Vabimo šahiste, da pridejo v čim večjem številu.

4.	22. 2.	torek
5.	10. 3.	četrtek
6.	22. 3.	torek
7.	7. 4.	četrtek
8.	19. 4.	torek
9.	5. 5.	četrtek
10.	24. 5.	torek
11.	9. 6.	četrtek
12.	21. 6.	torek
13.	5. 7.	torek
14.	30. 8.	torek
15.	8. 9.	četrtek
16.	20. 9.	torek
17.	6. 10.	četrtek
18.	18. 10.	torek
19.	3. 11.	četrtek
20.	22. 11.	torek
21.	8. 12.	četrtek
22.	20. 12.	torek

Sahovski klub Fužinar Ravne na Koroškem

Rekreacija in šport

ZIMSKI MEDNARODNI PLAGALNI MITING RAVNE 83

PK Fužinar je 8. in 9. januarja 1983 priredil že 9. mednarodni plavalni miting Ravne 83. Udeležilo se ga je 6 inozemskih in 11 domačih klubov s prek 150 plavalci. Med moškimi je imel največ uspeha kranjski Triglav, med ženskami Fužinar. Pokala za absolutno najboljše rezultate sta prejela Erika Sovinc, Fužinar, in Evis Sevo, Mladost Zagreb.

Udeleženci so v vseh intervjujih za časnike ponavljali, da na Ravne prihajajo radi predvsem zaradi dobre organizacije in prijateljskega vzdušja in da bodo še prišli.

ALPSKO SMUČANJE

V tekmovanju za pokal coca-cola, ki je bilo konec januarja na kaninskih smučiščih, je dosegel izjemno lep uspeh tekmovalac Fužinarja Dušan Zagar. Zmagal je v vesleslomu med

KADROVSKA GIBANJA OD 1. DO 24. JANUARJA 1983

TOZD - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			FLUKTUACIJA	SKUPAJ	FLUKTUACIJA	SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	ŠT. ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K		
	IZ JILA	IZ ŠOLE	DRUGO									ODPOVED	BREZ ODPOV.
JEKLARNA													
JEKLOLIVARNA	1		3	4	5		5	380	369	46	10		
VALJARNA					2		2	440	439	55	8		
KOVAČNICA			1	1	2	1	1	285	280	27	2		
JEKLOVLEK			3	3	1			104	104	16	1		
KALILNICA		1		1				52	52	8	-		
ORODJARNA			2	2				88	77	4	-		
STROJI IN DELI					1		10	500	494	44	5		
INDUSTRIJ. NOZI					1		4	215	210	28	4		
PNEVMATIK. STROJI	1			1	2			200	203	29	2		
VZMETARNA			2	2	1			108	110	11	3		
REZALNO OPODJE			1	1				327	310	28	4		
KOVINARSTVO							4	154	145	3	-		
ARMATURE							3	138	132	3	-		
ENERGIJA							1	118	118	5	-		
ETS					1		3	220	212	9	1		
SGV	1			1			7	444	446	30	5		
TRANSPORT								116	115	4	2		
PII								55	51	2	-		
RPT	1			1			2	244	242	30	1		
KOMERCIALA					1		1	261	256	33	2		
KONTROLA KAKOV.								204	201	34	2		
DRUŽBENI STAN.			2	2				50	52	4	1		
RACIJNOVODSTVO					1			116	113	7	3		
GOSPODARJENJE								72	70	-	-		
KSZ			2	2	3		1	213	210	57	4		
PFS								45	44	1	-		
BRATSTVO								80	62	-	-		
SKUPAJ	4	1	16	21	22	1	47	2	72	5759	5627	588	76

PRVENSTVO ŽELEZARJEV V VELESALOMU, SMUČARSKIH TEKIH IN SANKANJU

TOZD Družbeni standard je 15. 1. 1983 organiziral, SK Fužinar pa izvedel prvenstvo železarne, ki je bilo hkrati izbirno tekmovanje za sestavo reprezentance, ki nas bo 12. 2. 1983 zastopala na zimskih športnih igrah SOZD SZ na Zatrniku v veleslalomu. Kljub muhastemu vremenu in ne ravno velikemu številu tekmovalcev (bilo jih je 40), je tekmovanje lepo uspelo.

REZULTATI

Zenske nad 45 let: 1. Ela Čepelnik, TRO

Zenske od 25-35 let: 1. Irena Kodrun-Jež, 2. Erna Mikeln, obe TOZD Komerciala.

Moški nad 45 let: 1. Tomo Stefanovič, TOZD Komerciala, 2. Adi Pustoslavšek, TOZD Stroji in deli, 3. Adolf Čepelnik, TRO.

Moški od 35-45 let: 1. Roman Skrinjer, 2. Branko Svetina, oba TOZD SGV, 3. Jože Petrič, TOZD Jeklarna.

Moški od 25 do 35 let: 1. Anton Krcjan, TOZD ETS, 2. Zlatko Gologranc, TOZD Kovačnica, 3. Peter Wlodyga, TOZD Orodjarna.

Moški do 25 let: 1. Božo Pečnik, TOZD Kovačnica, 2. Ivan Stražišnik, TOZD ETS, 3. Roman Polajner, TOZD Valjarna.

20. 1. 1983 je bilo v Kotljah nad Rimskim vrelcem tekmovanje železarjev v sankanju. Na zelo hitri progi so bili doseženi naslednji rezultati:

Zenske: 1. Marija Lahovnik, TOZD SGV, 2. Jožica Laznik, TOZD RPT.

Moški: 1. Evgen Korinšek, TOZD Jeklolivarna, 2. Jože Verdinek, TOZD SGV, 3. Jože Kotnik, TOZD Valjarna.

22. 1. 1983 pa je bilo v Kotljah prvenstvo železarjev v smučarskih tehnik. Tekmovalci so nastopali v dveh starostnih skupinah, na 2 km ženske in starejši tekmovalci ter na 4 km mlajši tekmovalci.

Rezultati:

Zenske do 35 let: 1. Zdenka Struc, TOZD ETS.

Moški nad 35 let: 1. Jakob Vidovič, TOZD ETS, 2. Mirko Krančan, TOZD Transport, 3. Alojz Mager, TOZD ETS.

Moški do 35 let: 1. Ivan Urbanc, TOZD Stroji in deli, 2. Rudi Verdinek, TOZD Transport, 3. Karel Struc, TOZD ETS.

V drugi polovici januarja je TOZD Družbeni standard organiziral dva tečaja, in sicer začetniški tečaj za alp-

ske smučanje in tečaj za smučarski tek.

Udeležba je bila kljub zagotavljanju animatorjev o velikem številu kandidatov skromna, saj so se tečaja za alpsko smučanje udeležili le trije kandidati, tečaja za smučarski tek pa nobeden.

Upamo, da bo prihodnjic udeležba številnejša, saj menimo, da vas je še veliko, ki niste ravno najbolj vešč v smučanju.

Organizator rekreacije
Franc Golob

dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 632,10 din, sodna izterjava.

13. VESONIK MARJAN — 2. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 9 dni, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 7.847,00 din, plačal.

II. TOZD VALJARNA

1. GREGOR IVAN — transportni delavec, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.

2. DRETNIK DRAGO — ravnalec na ravnalnem stroju, neopravičeno izostal z dela 2 dni (večkrat v postopku), prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev.

3. REK JANKO — II. valjavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 784,70 din, sodna izterjava.

4. KRIVOGRAD FRANC — adjuster, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 784,70 din, plačal.

III. TOZD STROJI IN DELI

1. ČUJEŠ ANTON — ostružkar, bil vinjen na delu in za delo nesposoben, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 1 leto (že večkrat v postopku).

IV. TOZD KOMERCIALA

1. GONEV ZORAN — skladišni delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.264,20 din, plačal.

2. APSNER MARKO — skladišni delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.896,30 din, plačal.

V. TOZD KALILNICA

1. OBLAK BLAZ — vodja kalilnice, netovariški in nekulturni odnos do sodelavcev — javni opomin.

Disciplinska komisija je izrekla v decembru še 15 opominov, dva delavca je oprostila.

Za pravno službo
Sonja Slemnik

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v decembru 1982 obravnavala naslednje kršilce delovnih obveznosti:

I. TOZD JEKLARNA

1. NAROLOCNIK BRANKO — 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.463,60 din, sodna izterjava.

2. PAJENK JOŽE — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.463,60 din, sodna izterjava.

3. BRKOVIČ VLADO — žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 731,80 din, sodna izterjava.

4. LUKIČ PERO — livni žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 834,50 din, sodna izterjava.

5. BRITOVŠEK DUŠAN — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 632,10 din, plačal.

6. LEVSTIK JANKO, skladišni delavec, neopravičeno izostal z dela 7 dni, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 4.076,10 din, plačal.

7. TENKO ŠTEFEK — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 632,10 din, sodna izterjava.

8. RADOVANOVIČ JOVO — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.364,20 din, plačal.

9. JANET VLADIMIR, skladišni delavec, večkrat zapustil delo, skupno 5 ur, 1 dan neopravičeno izostal z dela, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.889,80 din, sodna izterjava.

10. LUKIČ PERO — livni žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, predčasno zapustil delo enkrat, javni opomin, pavšalna odškodnina 834,50 din, sodna izterjava.

11. ĐURIČ MUSTAFA — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1

NAŠI UPOKOJENCI

Anton Jurgec, roj. 15. 6. 1931, v železarni od 8. 9. 1954 v tozdu Jeklolivarna kot rezalec na torni žagi. Star. upokojen 31. 12. 1982.

Karel Polanc, roj. 25. 2. 1927, v železarni od 1. 1. 1957, nazadnje v tozdu Jeklolivarna kot vodja čistilnice. Star. upokojen 31. 12. 1982.

Mirko Založnik, roj. 19. 10. 1930, v železarni od 15. 7. 1968 v tozdu Jeklolivarna kot pomočnik avto-genega rezalca. Inval. upokojen 31. 12. 1982.

Jožef Triglav, roj. 21. 12. 1926, v železarni od 21. 11. 1952, nazadnje v tozdu ETS kot obratni električkar. Star. upokojen 31. 12. 1982.

Peter Šteharnek, roj. 1. 2. 1923, v železarni od 17. 9. 1945 v tozdu Jeklolivarna, nazadnje kot delovodja ročne kaluparnice. Star. upokojen 31. 12. 1982.

Edvard Klep, roj. 6. 10. 1922, v železarni od 21. 8. 1950, nazadnje v tozdu Industrijski noži kot kalilec pri dvokomorni peči. Star. upokojen 31. 12. 1982.

Avgust Ketiš, roj. 2. 8. 1952, v železarni od 9. 8. 1971 dalje s prekinitvijo, nazadnje v del. skup. KSZ kot čuvaj. Inval. upokojen 31. 12. 1982.

Zvonko Vogrinc, roj. 13. 3. 1930, v železarni od 8. 3. 1950, nazadnje v tozdu Jeklolivarna kot prevzemnik. Inval. upokojen 15. 1. 1983.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem varnostne nadzorne službe za izkazano pozornost in lepa darila. Vsem želim še naprej veliko uspehov in srečno novo leto 1983.

Drago Kac

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem tozda Industrijski noži. Posebna hvala za prejeto darilo in izrečene besede. Vsem skupaj želim veliko delovnega uspeha in medsebojnega razumevanja.

Rozina Štosir

ZAHVALA

Delovnemu kolektivu brusilnice — tozdu Stroji in deli — se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za darilo in tople poslovilne besede. Vsem skupaj želim še naprej veliko sreče in delovnih uspehov.

Marija Plazovnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem tozdu Kovačnice iskreno zahvaljujem za spominsko darilo. Tov. Dobniku iskrena hvala za poslovilne besede. Vsem skupaj želim še naprej veliko sreče in delovnih uspehov.

Ignac Božank

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem varnostni službi železarne za prejeta darila. Vsem želim še veliko delovnih uspehov.

Drago Kac

ZAHVALA

Od odhodu v pokoj bi se rad zahvalil vsem sodelavcem tozda Industrijski noži, posebno oddelku kalilnice za lepa darila, ki ste mi jih ob lepem družabnem večeru podelili. Posebno zahvalo sem dolžan ravnatelju tozda inž. Knezu za lepe poslovilne besede.

Želim vam obilo uspeha pri vsakodnevnom delu, samoupravnim organom pa pri odločitvah.

Edvard Klep

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem delavcem tozda Energija, OO sindikata, še posebej pa delavnic za izkazano pozornost in darila.

Vsem želim še veliko uspehov pri delu.

Janko Kreft

ZAHVALA

Ob nedavni upokojitvi se prav iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Pnevmatični stroji za prijetno popoldne, katerega smo družno preživeli. Hvala za bodrilne besede in za izkazano pozornost.

Z željo, da bi kolektiv tudi v bodoče še plodneje izpolnjeval cilje pnevmatične tehnike, želim vsem sodelavcem »srečno«. — Izraze zahvale izrekam tudi sodelavcem TOZD Stroji in deli za korektno sodelovanje.

Franc Kešpret

ZAHVALA

Iznenada in tiho je odšel naš mož in ata **Albin Bobek**. Vsem, ki ste ga spremljali k zadnjemu počitku, se iskreno zahvaljujemo.

Zahvala g. župniku Jarošu Kotniku za besede slovesa, sosedu Juraku za govor ob odprtem grobu, pevcem Koroškega okteta in godbenikom za občutno pesem in zaigrane žalostinke, gospe Boh in sosedom za pomoč.

Iskrena hvala za vse rože.

Bobekovi

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi dragega sina, očeta in brata **Franca Gostenčnika** se iskreno zahvalimo vsem, ki so darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Hvala tudi govorniku tov. Zabevu za iskrene besede slovesa in g. župniku za pogrebni obred.

Zaljuči: hčerka Irena, mama, brata, sestre z družinami in drugi sorodniki.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta **Maksa Večka** se iskreno zahvaljujemo zdravnikom slovenjegraške bolnišnice za lajšanje zadnjih ur njegovega življenja in sosedom, ki so nam ob bridkih trenutkih pomagali.

Hvala vsem darovalcem cvetja ter pevcem in godbenikom za žalostinke. Hvala g. župniku za opravljeni obred, govornikom za besede slovesa in tov. Klančniku za nekrolog v »Delu«.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, posebej delavcem železarne, ki ste se v tako velikem številu poslovili od njega.

Zaljuči: žena, sinova in hčerka z družinami in drugo sorodstvo.

OBVESTILO

Občani, ki imajo veljavno vozniško dovoljenje za B, C ali D kategorijo, lahko do 31. 3. 1983 dajo zahtevek za izdajo vozniškega dovoljenja za vožnjo s traktorjem. Zahtevek je treba oddati v sprejemni pisarni; s seboj prinesite še eno fotografijo.

Kdor do tega datuma te pravice ne bo uveljavil, bo moral za pridobitev vozniškega dovoljenja za traktor delati izpit.

Izdaja dovoljenj bo postopna.

(Oddelek za notranje zadeve občine Ravne)

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar.
Telefon 861 131, int. 304.

Tiska ČGP Večer, Maribor. Glasilo je po 7. točki 1. odst. 38. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Ocepek, F. Rotar, Z. Strgar in oddelek za informiranje.